

Ministerul Finanțelor

Nota
informativă
la proiectul
legii
bugetului de
stat pe anul

2011

Chișinău, 2011

C u p r i n s

	Pag.
1. Introducere	4
2. Contextul macroeconomic	6
2.1. Rezultatele macroeconomice în anul 2010	6
2.2. Prognozele macroeconomice pe anul 2011	7
3. Executarea preliminară a bugetului public național în anul 2010	9
3.1. Veniturile bugetului public național	9
3.2. Cheltuielile bugetului public național	11
3.3. Balanța bugetului public național	12
4. Executarea preliminară a bugetului de stat în anul 2010	12
4.1. Veniturile bugetului de stat	12
4.2. Cheltuielile bugetului de stat	14
4.3. Balanța bugetului de stat	16
5. Estimările bugetului public național pe anul 2011	16
5.1. Politica fiscală pentru anul 2011	16
5.2. Veniturile bugetului public național	17
5.3. Cheltuielile bugetului public național	20
5.4. Balanța bugetului public național	25
6. Estimările proiectului bugetului de stat pe anul 2011	26
6.1. Veniturile bugetului de stat	26
6.2. Cheltuielile bugetului de stat	33
6.3. Balanța bugetului de stat	40
7. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale	41
7.1. Serviciile de stat cu destinație generală	41
7.2. Activitatea externă	46
7.3. Apărarea națională	49
7.4. Justiția	51
7.4/1. Jurisdicția constituțională	53
7.5. Menținerea ordinii publice și securitatea națională	54
7.6. Învățământul	58
7.7. Știința și inovarea	62
7.8. Cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret	65
7.9. Ocrotirea sănătății	68
7.10. Asigurarea și asistența socială	73
7.11. Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	78
7.12. Protecția mediului și hidrometeorologia	83
7.13. Industria și construcțiile	85
7.14. Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica	85
7.15. Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe	88
7.16. Complexul pentru combustibil și energie	90
7.17. Serviciul datoriei de stat	92
7.18. Completarea rezervelor de stat	95
7.19. Alte servicii legate de activitatea economică	97
7.20. Activitățile și serviciile neatribuite la alte grupe principale	100
7.23. Creditarea netă	101
8. Raporturile dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale	102

- 9.1. Indicatorii macroeconomici pentru anii 2008-2011
- 9.2. Evolutia bugetului de stat la venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare, 2009-2011 (proiect)
- 9.3. Evoluția bugetului de stat la cheltuieli pe categorii economice, 2009-2011 (proiect)
- 9.4. Evoluția bugetului de stat pe mijloace speciale, 2009-2011(proiect)
- 9.5. Evoluția bugetului de stat pe fonduri speciale, 2009-2011(proiect)
- 9.6. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului pentru manuale pe anul 2011
- 9.7. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului republican pentru susținerea socială a populației pe anul 2011
- 9.8. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului ecologic național pe anul 2011
- 9.9. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondurilor ecologice locale pe anul 2011
- 9.10. Sinteza proiectelor finanțate din surse externe incluse în bugetul de stat pe anul 2011
- 9.11. Informație privind costul de deviz, soldul costului de deviz și repartizarea pe obiecte a alocațiilor prevăzute autorităților publice centrale pentru finanțarea investițiilor capitale în proiectul bugetului pe anul 2011
- 9.12. Informație privind repartizarea alocațiilor autorităților publice centrale destinate finanțării reparațiilor capitale pe anul 2011
- 9.13. Informație privind repartizarea alocațiilor destinate finanțării cheltuielilor capitale pe autorități publice locale pe anul 2011
- 9.14. Estimările veniturilor, cheltuielilor, surselor de finanțare a deficitului pe bugetele unităților administrativ-teritoriale pe anul 2011
- 9.15. Evolutia bugetului public național la venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare, 2009-2011

1. Introducere

Proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2011 este elaborat conform prevederilor Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar și altor acte legislative, ce reglementează aspectele bugetar-fiscale.

Pornind de la prevederile Programului de activitate a Guvernului pe anii 2011-2014 și Programului de stabilizare și relansare economică pe anii 2009-2011, Guvernul urmează să asigure, ca mijloacele bugetare limitate să fie direcționate transparent și adecvat pentru soluționarea problemelor stringente. Totodată vor fi depuse eforturi pentru a găsi un compromis social acceptabil între sacrificii și beneficii, pentru ca povara reformelor imperative să nu dauneze celor care mizează pe susținerea din partea statului.

Prioritatea directă pentru politica bugetar-fiscală, bazată pe dinamica pozitivă a economiei, este continuarea ajustării structurale a bugetului și reducerea deficitului bugetar. Aceasta ar permite bugetului, în mare măsură, să nu depindă de asistența externă excepțională, iar poziția fiscală să fie mai solidă pentru a înfrunta eventualele riscuri macroeconomice.

În acest context, veniturile bugetare urmează să fie consolidate prin intermediul unor măsuri specifice de politică fiscală și a unei administrări fiscale mai performante.

Ținând cont de constrângerile existente, cheltuielile curente urmează să fie supuse unei prioritizări mai bune, astfel ca în 2011 ponderea acestora în PIB să fie diminuată, oferind mai mult spațiu pentru investiții capitale și o asistență socială bine determinată pentru cele mai vulnerabile grupuri de populație.

Reieșind din acestea, obiectivele de bază ale proiectului bugetului pe 2011 pentru asigurarea stabilității și durabilității macroeconomice sînt:

- politica bugetar-fiscală prudentă și durabilă, care să sprijine obiectivul de reducere a inflației;
- îmbunătățirea și menținerea la nivel optim a calității serviciilor publice;
- eficientizarea prestațiilor sociale prin implementarea treptată a sistemului de ajutor social;
- onorarea obligațiilor externe;
- consolidarea managementului finanțelor publice și transparenței utilizării acestora.

Principalii indicatori ai bugetului de stat sînt expuși în textul proiectului legii și în anexele la acest proiect.

Proiectul de lege a bugetului de stat conține 20 articole și 8 anexe. Ca și în anii precedenți, în proiect au fost incluse articole, implementarea prevederilor cărora nu se reflectă sau rezumă din alte acte legislative, și anume referitor la: specificarea unor cheltuieli în bugetul autorităților publice centrale (art.2), impozitul privat (art.11), quantumul minim al chiriei bunurilor proprietate publică (art.13), compensarea băncilor comerciale a veniturile ratate în rezultatul acordării creditelor preferențiale cooperativelor de construcție a locuințelor (art.

14), precum și articole includerea cărora rezultă din legislația în vigoare (art. 4, 5, 6, 9) și articole de reglementare care au menirea să faciliteze realizarea bugetului de stat (art.10, 15, 20) etc.

Pentru a menține controlul asupra numărului și cheltuielilor de personal în sectorul bugetar, inclusiv în învățământ, prin proiectul de lege (art. 7) se stabilește limita numărului și cheltuielilor de personal în sectorul bugetar pentru autoritățile (instituțiile) finanțate de la bugetul de stat și de la bugetele unităților administrativ-teritoriale. Totodată, Guvernul, cu aportul organelor publice locale, urmează să întreprindă măsurile necesare pentru încadrare în limitele numărului și cheltuielilor de personal stabilite la nivel central și local.

Pentru protejarea cheltuielilor prioritare, în proiectul legii (art.20 lit.1) a fost inclusă o prevedere potrivit căreia, în cazul sporirii deficitului bugetar, cheltuielile pentru plata salariilor, burselor, pensiilor, indemnizațiilor, compensațiilor, ajutoarelor sociale și deservirea datoriei de stat nu vor fi supuse blocării pentru menținerea deficitului bugetar aprobat.

Reieșind din faptul, că cheltuielile bugetului de stat suportate la răscumpărarea cambiilor emise Guvernului Republicii Moldova pentru S.A.”Gazprom ” Federația Rusă încă nu au fost recuperate pe deplin, în proiectul de lege se mențin prevederile referitor la includerea în tariful pentru gazele naturale a 4 dolari SUA pentru 1000m³ (art. 12). Din datoria totală de 687,1 mil.lei (56,9 mil.dolari SUA), la 31 decembrie 2010 au fost recuperate 575,1mil.lei (44,0 mil.dolari SUA). În 2011 se prevede a fi recuperate circa 58 mil.lei (4,7 mil.dolari SUA).

Principalii indicatori ai proiectului bugetului de stat sînt reflectați în anexa nr.1 (veniturile detaliate și cheltuieli pe grupuri principale și grupuri funcționale, deficit, surse de finanțare), limitele de alocații pe autorități publice cu descifrarea pe grupe funcționale se prezintă în anexa nr.2, care întrunesc toate cheltuielile gestionate de fiecare autoritate din toate sursele, precum și limite de cheltuieli curente și capitale, iar în cadrul acestora, se evidențiază, respectiv, limite de cheltuieli de personal și limite de cheltuieli pentru investiții capitale în construcții. În rest beneficiarii de buget vor dispune de flexibilitate în gestionarea pe parcursul anului a cheltuielilor pe articole, reieșind din prioritățile proprii, respectiv, fiind și responsabili de aceasta.

De asemenea, avînd în vedere impactul pozitiv al cheltuielilor capitale (reparații capitale, procurări de utilaj, etc) asupra înviorării economice, în cazul identificării economiilor și rezervelor la cheltuieli curente, prin art.20 lit.d) al legii se oferă dreptul beneficiarilor de buget să realoce aceste surse la cheltuieli capitale.

Pe anul 2011, în proiect sînt incluse 4 fonduri speciale.

În scopul eficientizării utilizării mijloacelor financiare publice, în procesul de elaborare a proiectului bugetului de stat pe anul 2011 la elaborarea bugetelor pe programe au fost implicate 23 autorități publice centrale. Metoda de bugetare

pe programe acoperă circa 70 la sută din cheltuielile instituționale ale bugetului de stat (fără serviciul datoriei de stat și transferurile la alte bugete) comparativ cu 64,2 la sută în 2010.

2. Contextul macroeconomic

2.1. Rezultatele macroeconomice în anul 2010

Evoluția indicatorilor economici și sociali în anul 2010 denotă tendința de relansare economică practic în toate sectoarele după declinul sever din anul 2009. Totodată, dezvoltarea economiei a fost periclitată de evoluția pieței monetare și valutare, precum și de fluctuațiile continue pe plan mondial ale prețurilor la resurse energetice și produse alimentare.

Conform datelor preliminare, *Produsul Intern Brut*, în anul 2010 a atins o valoare nominală de 71,8 mlrd. lei și o rată reală de creștere de 6,9%, compensând astfel descreșterea de 6% din anul 2009. La general, creșterea PIB-ului a fost marcată de restabilirea cererii externe la bunurile industriale fabricate în republică și a celei interne din contul consumului final. Astfel, consumul și formarea brută de capital au fost principalele surse de creștere economică.

În anul 2010 prețurile de consum s-au majorat cu 7,4%. Inflația a fost cauzată, în general, de majorarea unor tarife la serviciile comunal-locative, creșterea cererii la produsele alimentare, precum și de sporirea puterii de cumpărare a populației. Totodată, se poate de menționat că majorarea cererii externe la gazele naturale și petrol, așteptările inflaționiste și deprecierea monedei naționale în prima jumătate a anului au contribuit la accelerarea proceselor inflaționiste.

În anul 2010 *cursul de schimb mediu anual al monedei naționale* a marcat o depreciere față de dolarul SUA cu 11,3% și față de Euro – cu 5,6% în raport cu cursul mediu anual al monedei naționale față de aceste valute înregistrat în anul 2009.

Investițiile în capital fix din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în perioada ianuarie-decembrie 2010 au fost însușite în valoare de 12,9 mlrd. lei (în prețuri curente). Comparativ cu anul 2009, acest volum s-a majorat cu 16,7 % (în prețuri comparabile). Este de remarcat că sursele principale de finanțare a activității investiționale au fost mijloacele proprii ale agenților economici și populației, care în anul 2010 au format 59,5% din totalul investițiilor în capital fix, și s-au majorat cu 20% față de aceeași perioadă a anului 2009.

Sectorul industrial a obținut rezultate pozitive. Volumul *producției industriale* față de anul 2009 a constituit 107,0% în prețuri comparabile și o valoare nominală de 27,1 mlrd. lei. Aceste realizări se datorează, preponderent, majorării volumului producției în întreprinderile din: industria prelucrătoare cu 8,0%, în cea extractivă – cu 5,6%, în sectorul energetic – cu 1,0%. Factorul principal în majorarea producției industriale este vizat de creșterea exportului

producției unor ramuri industriale autohtone, precum și restabilirea cererii interne la unele produse industriale.

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației), conform estimărilor preliminare, a constituit în prețuri curente 19,7 mlrd. lei marcînd o creștere cu 7,9% (în prețuri comparabile) față de anul 2009. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea față de anul precedent atît a producției animaliere cu 13,6%, cît și a producției vegetale cu 5,2%.

În perioada de raport *comerțul exterior* s-a caracterizat prin creșterea nominală a exporturilor de cu 22,9% și a importurilor - de 17,6%. Exporturile de mărfuri s-au cifrat la 1582,1 mil. dolari SUA, înregistrînd o creștere de 294,1 mil. dolari SUA comparativ cu anul 2009, iar importurile au însumat 3855,3 mil. dolari SUA, și au crescut cu 577,3 mil. dolari SUA, respectiv. Ritmurile accelerate ale importurilor comparativ cu cele ale exporturilor au condus la majorarea deficitului comercial cu 14,2% înregistrînd o valoare negativă de 2273 mil. dolari în 2010 față de deficitul comercial înregistrat în anul 2009 de 1991 mil. dolari.

În anul 2010 *salariul mediu lunar* al unui lucrător din economia națională a constituit 2972,2 lei și s-a majorat față de anul precedent cu 8,2%. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 2549,3 lei și a crescut față de anul precedent cu 6,0%, în sectorul real al economiei – 3213,5 lei și s-a majorat cu 9,1 la sută față de anul 2009. Valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2011 a constituit 810,9 lei și s-a majorat cu 4,6% față de anul precedent în termeni nominali.

2.2. Prognozele macroeconomice pe anul 2011

La estimarea indicatorilor macroeconomici pentru anul 2011 s-a luat în considerare redresarea economiei mondiale și ascensiunea dezvoltării economice în țările care sunt parteneri comerciali ai țării noastre (în primul rînd Rusia și Ucraina), ceea urmează să contribuie și la ameliorarea condițiilor de dezvoltare economică a Republicii Moldova.

Restabilirea cererii interne, în general, datorită creșterii fluxului remitențelor de peste hotarele țării va condiționa dezvoltarea sectorului real și creșterea importurilor, însă, va contribui negativ asupra accentuării presiunii inflaționiste.

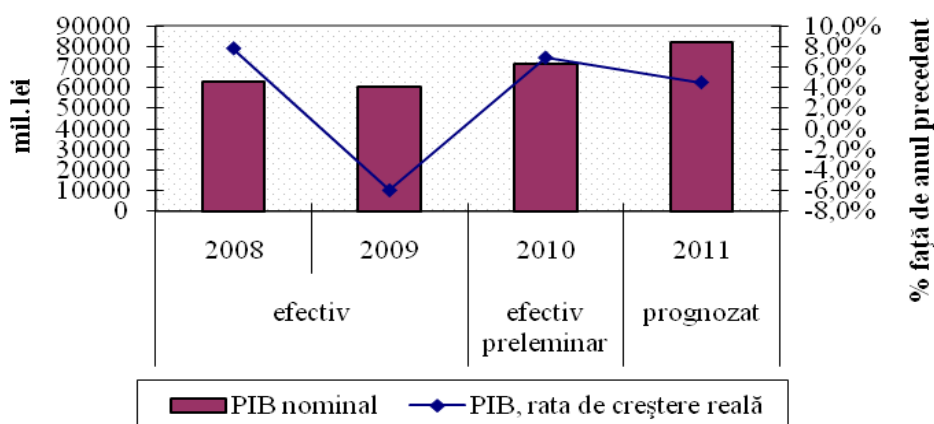
Conform prognozei macroeconomice pentru anul 2011 prevede o creștere economică reală cu o rată de 4,5%, PIB înregistrînd o valoare de 82,1 mlrd. lei.

Conform estimărilor de prognoză, creșterea PIB va fi generată de: creșterea anuală în termeni reali a producției industriale cu 7,5% și a producției agricole cu circa 2%; depășirea ritmului de creștere a investițiilor în capital fix pe cel al PIB de peste 1,5 ori în rezultatul reorientării politicii investiționale spre

programe de performanță, modernizării întreprinderilor autohtone, infrastructurii și dezvoltării micului business.

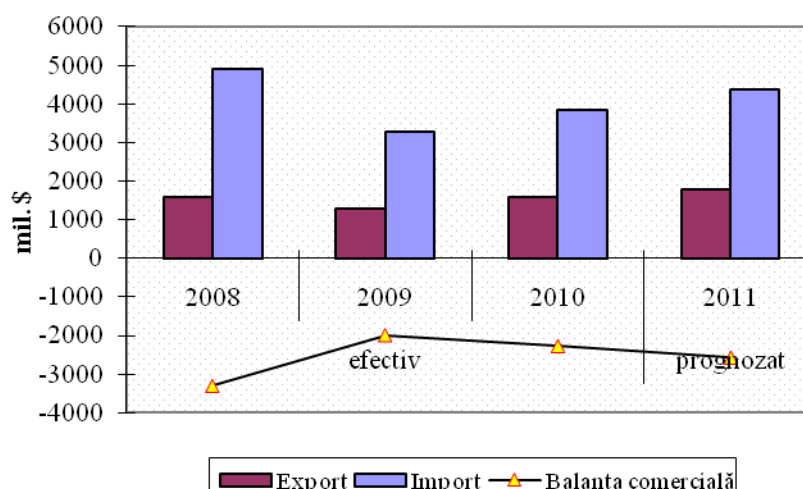
Evoluția Produsului Intern Brut, 2008-2011

Reieșind din tendințele de dezvoltare a agriculturii și industriei, avînd în vedere majorarea cererii externe de mărfuri ca rezultat al relansării economice pe plan mondial, inclusiv a principalilor parteneri comerciali ai Republicii Moldova în anul 2011, exporturile se estimează cu o majorare de circa 14% însumînd un volum de 1800 mil. dolari SUA.

Pornind de la așteptările de relansare economică în țările unde sunt încadrați în muncă o bună parte a populației noastre, se estimează, respectiv, sporirea volumului de remitențe. Prin urmare, aceasta va conduce la majorarea cererii interne, în special față de produsele de import. Astfel, importurile vor crește în perioada de prognoză cu circa 13,5% însumînd 4375 mil. dolari SUA. Prin urmare, soldul negativ al balanței comerciale se va majora de la 2273 mil. dolari SUA în anul 2010 pînă la 2575 mil. dolari SUA în anul 2011.

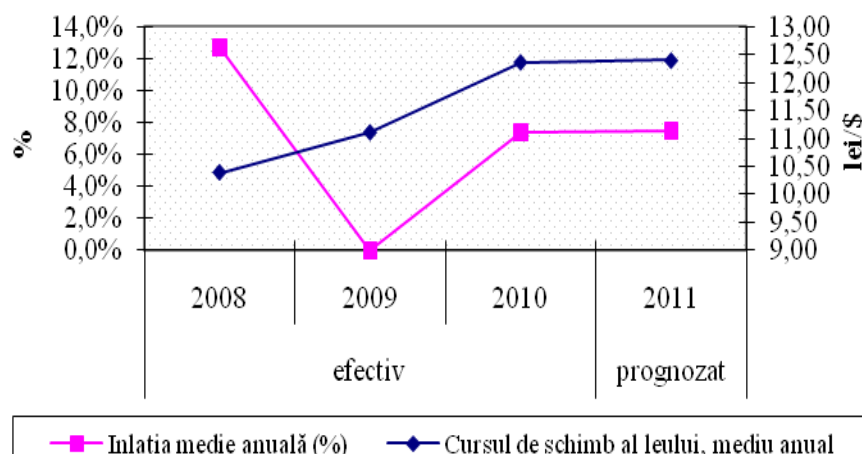
Evoluția comerțului exterior

Mentținerea relativă a cursului de schimb la același nivel va contribui la stabilitatea prețurilor: indicele prețurilor de consum mediu anual se prognozează la nivel de 107,5%, cursul de schimb al monedei naționale pe parcursul anului 2011 va marca o depreciere foarte lentă față de dolarul SUA și va constitui o valoare medie anuală de 12,40 lei/1 dol. SUA. Principalii factori care influențează asupra modificării cursului de schimb sunt intrările valutare de peste hotare, dezvoltarea comerțului exterior și fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale.

Inflația și cursul de schimb al leului

Datorită intențiilor Guvernului de a păstra obligațiunile sale sociale, salariul nominal mediu lunar se va majora pe parcursul anului 2011 cu 11% comparativ cu anul precedent și va constitui 3300 lei, iar în termeni reali - cu 3%. Fondul de remunerare a muncii se va majora cu 14% (valoarea nominală a acestuia fiind de 24,2 mlrd. lei).

Dinamica principalilor indicatori macroeconomici pe anii 2008-2011 (prognoza) se prezintă în tabelul nr.1 la Nota informativă.

3. Executarea preliminară a bugetului public național în anul 2010

3.1. Veniturile bugetului public național.

Conform datelor preliminare, la bugetul public național au fost acumulate venituri în suma totală de 27550,9 mil. lei, ceea ce constituie 102,4% față de prevederile anuale precizate. Comparativ cu anul 2009, acestea au înregistrat o creștere de circa 4033,2 mil. lei sau cu 17,1 la sută. Raportate la PIB estimat pe anul 2010, veniturile colectate au constituit 38,3%, fiind în descreștere cu 0,6 puncte procentuale față de anul 2009.

În structură, veniturile bugetului public național se caracterizează, precum urmează:

În suma totală a veniturilor bugetului public național, încasările la impozitele directe (impozitele pe venit și pe proprietate, contribuțiile sociale și primele de asigurări în medicină) au constituit 9789,9 mil. lei (35,5%), iar încasările la impozitele indirecte (TVA, accize, impozitele asupra comerțului exterior) – 12298,9 mil. lei (44,6%). Comparativ cu prevederile bugetare, încasările la impozitele directe s-au majorat cu 52,0 mil. lei, iar cele indirecte cu 762,8 mil. lei. Față de anul 2009, încasările s-au majorat la impozitele directe cu 657,6 mil. lei sau 7,2 la sută, iar la impozitele indirecte cu 2256,1 mil. lei sau 18,3 la sută.

Încasările la alte venituri și veniturile nefiscale față de prevederile anuale (1726,3 mil. lei) s-au majorat cu 436,6 mil. lei și au constituit 2162,9 mil. lei. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului public național ele au constituit 7,8 la sută, iar ponderea lor în PIB a constituit 3,0%. Comparativ cu anul 2009 volumul încasărilor la acest capitol s-a majorat cu 967,3 mil. lei.

Ponderea veniturilor fondurilor speciale și mijloacelor speciale în veniturile totale a bugetului public național în 2010 a constituit 1,2% și 4,7%. În volumul nominal, acestea s-au executat în sumă de 331,4 mil. lei și 1294,9 mil. lei respectiv. Comparativ cu anul 2009 încasările veniturilor fondurilor speciale s-au majorat cu 26,8 mil. lei, iar speciale s-au redus cu 259,4 mil. lei.

Deblocarea în anul 2009 a programelor de asistență financiară din partea partenerilor de dezvoltare a permis atragerea în anul 2010 la buget a suportului financiar extern în formă de granturi pentru buget și proiecte finanțate din surse externe în sumă de 153,3 mil. dolari SUA (1904,8 mil. lei).

În suma totală, granturile externe pentru susținerea bugetului au constituit 1253,6 mil. lei. Principalii donatori fiind Comisia Europeană - 1178,2 mil. lei (echivalentul a 96,3 mil. dolari SUA), Guvernul Marii Britanii – 119,4 mil. lei (echivalentul a 7,4 mil. dolari SUA). Pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe au fost debursate granturi în sumă de 46,6 mil. dolari SUA (echivalentul a 572,1 mil. lei). Donatorii principali de granturi au fost Banca Mondială, Fondul Global, Guvernul SUA, Guvernul Japoniei și SIDA.

Indicatorii principali ai bugetului public național pe tipuri de bugete în anii 2009-2010 se prezintă în următorul tabel:

	2009 executat	2010 prevazut	2010 executat preliminar	2010ex / 2010 prevazut	2010 ex. / 2009 ex	2010 ex / 2010 prevazut	2010 ex. / 2009 ex
in mil.lei						in %%	
Bugetul public național							
venituri	23517.7	26906.8	27550.9	644.1	4033.2	102.4	117.1
cheltueili	27354.3	31101.0	29328.9	-1772.1	1974.6	94.3	107.2
deficit	-3836.6	-4194.2	-1778	2416.2	2058.6	42.4	46.3

	2009 executat	2010 prevazut	2010 executat preliminar	2010ex / 2010 prevazut	2010 ex. / 2009 ex	2010 ex / 2010 prevazut	2010 ex. / 2009 ex
Bugetul de stat							
venituri	13833.0	16573.0	17170.0	597.0	3337.0	103.6	124.1
cheltueili	17203.0	20040.4	18791.9	-1248.5	1588.9	93.8	109.2
deficit	-3370.0	-3467.4	-1621.9	1845.5	1748.1	46.8	48.1
Bugetul asigurărilor sociale de stat							
venituri	7581.7	8492.4	8124.3	-368.1	542.6	95.7	107.2
cheltueili	7607.2	8701.5	8637.6	-63.9	1030.4	99.3	113.5
deficit	-25.5	-209.1	-513.3	-304.2	-487.8	>200	>200
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală							
venituri	2878.9	3434.6	3424.5	-10.1	545.6	99.7	119.0
cheltueili	3071.4	3434.4	3367.8	-66.6	296.4	98.1	109.7
deficit	-192.5	0.2	56.7	56.5	249.2	>200	-29.5
Bugetele unităților administrativ-teritoriale							
venituri	6286.1	7551.4	7614.3	62.9	1328.2	100.8	121.1
cheltueili	6530.9	8065.0	7609.1	-455.9	1078.2	94.3	116.5
deficit	-244.8	-513.6	5.2	518.8	250.0	-1.0	-2.1

Notă: Bugetul public național este prezentat pe bază de consolidare, cu excluderea transferurilor între bugete.

3.2.Cheltuielile bugetului public național.

Partea de cheltuieli a bugetului public național a fost realizată la nivel de 94,3% față de prevederile anuale și constituie 29328,9 mil.lei. Comparativ cu prevederile de cheltueili pe anul 2010, cumulativ pe toate bugetele, n-au fost utilizate 1772, 1 mil.lei, dintre care pe bugetul de stat 1248,5 mil.lei, pe bugetele unităților administrativ-teritoriale – 455,9 mil.lei, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală - cu 63,9 mil.lei și 66,6 mil.lei respectiv. În raport cu anul 2009, cheltuielile bugetului public național au fost în creștere cu 1974,6 mil.lei sau cu 7,2 la sută.

Nivelul executării bugetelor, componente ale bugetului public național, a fost influențat direct și indirect, atât de evenimentele cu caracter natural, precum au fost inundațiile din vară, cât și de aspecte politice legate de alegerile parlamentare, care au avut impact asupra procesului decizional. Cu toate acestea, programele prioritare de cheltuieli, și în special cele cu caracter social, legate de protecția păturilor vulnerabile au fost asigurate în măsura cuvenită.

La nivel mai jos decât media pe bugetul public național (de 94,3%), s-au valorificat alocațiile bugetare în ramurile: gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe – 75,8%, transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica – 77,5%, protecția mediului

înconjurător și hidrometeorologia – 82,4%, alte servicii legate de activitatea economică - 85,6%. Nivelul scăzut de utilizare a mijloacelor la aceste grupe funcționale este condiționat preponderent de neexecutarea planurilor de implementare a proiectelor finanțate din surse externe în aceste ramuri, care au fost realizate în medie la nivel de 60,8%, iar pe unele ramuri între 11-55%.

3.3. Balanța bugetului public național

Executarea bugetului public național în anul 2010 a rezultat cu un deficit în sumă totală de 1778,0 mil.lei. Comparativ cu anul 2009, deficitul bugetului public național a fost micșorat cu 2058,6 mil.lei sau cu 46,3%. Raportat la PIB estimat, deficitul menționat reprezintă 2,5%, cu 3,8 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2009.

Sursele de finanțare a deficitului bugetului public național s-au constituit din veniturile de la valorile mobiliare de stat emise pe piața primară – 200 mil. lei, împrumuturile debursate de către donatorii externi în sumă de 2619,2 mil. lei, mijloacele din vânzarea și privatizarea patrimoniului public – 334,5 mil. lei, mijloacele întrate temporar în posesia bugetelor – 67,7 mil. lei. Totodată în anul de raportare au fost onorate obligațiuni față de creditorii interni și externi în sumă de 571,0 mil. lei și acoperite diferențe de curs valutar – 58,8 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2010, soldurile mijloacelor la conturile bugetelor de toate nivelele au însumat 4003,1 mil.lei fiind în creștere față de situația din 31 decembrie 2009 cu 813,6 mil.lei.

Date privind executarea preliminară a bugetului public național în anul 2010 se conțin în Tabelul nr.15 la prezenta notă.

4. Executarea preliminară a bugetului de stat în anul 2010

4.1. Veniturile bugetului de stat

Conform datelor preliminare, în anul 2010, partea de venituri a bugetului de stat, a fost realizată în sumă de 17170,0 mil.lei, depășind încasările anului 2009 și suma veniturilor precizate pentru anul 2010, respectiv, cu 3337,0 mil.lei sau cu 24,1 la sută și cu 597,0 mil.lei sau cu 3,6 la sută.

Încasările veniturilor bugetului de stat în anii 2008-2010 pe componente se prezintă în următorul tabel (mil.lei).

Denumirea indicatorilor	2008 executat	2009 executat	2010		2010 executat preliminar față de			
			precizat	executat preliminar	2009 executat	2010 precizat	2009 executat	2010 precizat
					devieri (+,-)		în %	%
Bugetul de stat, total	15977.5	13833.0	16573.0	17170.0	3337.0	597.0	124.1	103.6
Componenta de bază	13996.9	11597.0	14465.4	15123.6	3526.7	658.2	130,4	104.6
Proiectele finanțate din surse externe	428.1	657.4	748.0	673.3	15.9	-74.7	102.4	90.0
Mijloacele speciale	1332.6	1358.6	1091.5	1064.6	-294.0	-26.9	78.4	97.5
Fondurile speciale	257.5	295.1	284.5	324.9	29.8	40.4	110.1	114.2

În comparație cu anul 2009, veniturile bugetului de stat pe componenta de bază s-au majorat cu 3526,7 mil.lei, veniturile pentru proiecte finanțate din surse externe – cu 15,9 mil.lei, veniturile fondurilor speciale cu – 29,8 mil. lei, concomitent veniturile din mijloacele speciale ale instituțiilor publice au fost în descreștere cu 294,0 mil.lei.

Printre factorii principali care au generat creșterea veniturilor componente de bază a bugetului de stat în anul 2010 se enumeră: creșterea veniturilor populației, politica fiscală promovată în domeniile impozitelor pe venit, TVA și accize, majorarea importurilor, precum și îmbunătățirea administrării fiscale și vamale.

În structură, veniturile componente de bază a bugetului de stat se caracterizează precum urmează.

Veniturile fiscale au fost realizate în sumă de 12744,0 mil.lei și au depășit prevederile bugetare cu 800,9 mil.lei sau cu 6,7 la sută, și încasările fiscale ale anului 2009 - cu 2361,8 mil.lei sau cu 22,7 la sută, totodată în suma totală a veniturilor bugetului de stat acestea constituind 74,3 la sută.

Din suma totală a veniturilor fiscale, veniturile din *impozitele directe* reprezintă 1,7 la sută, fiind încasate în sumă de 215,6 mil.lei și au crescut față de încasările respective ale anului 2009 cu 32,4 mil.lei sau 17,7 la sută.

Impozitele indirecte (TVA, accize, impozite asupra comerțului exterior), conform datelor preliminare pe anul 2010 au fost realizate în sumă de 12249,7 mil.lei și au constituit în totalul veniturilor fiscale 96,1 la sută. Față de anul

precedent veniturile respective au crescut cu 2270,4 mil.lei sau cu 22,6 la sută. Ca rezultat al promovării unor politici eficiente de stimulare a creșterii economice, activitatea economică din sectorul real revine la situația normală și contribuie pozitiv la încasările la buget.

Veniturile nefiscale au depășit prevederile anuale, ca pondere în suma totală a veniturilor, de la 6,4 la sută pînă la 6,8 la sută sau cu 0,4 la sută. Față de anul 2009, încasările date au fost realizate cu 529,8 mil.lei mai mult sau cu 86,1 la sută și au constituit 1026,8 mil.lei.

Această creștere a veniturilor nefiscale se explică în mare parte prin faptul că în anul 2010 Banca Națională a Moldovei a transferat la buget soldul profitului net pe rezultatul activității pentru anul 2009 în sumă de 336,6 mil.lei.

Cu referință la veniturile componentei *proiectele finanțate din surse externe*, e de menționat că granturile externe pentru aceste proiecte au constituit 572,1 mil.lei. Concomitent, pentru implementarea unor proiecte, la acest compartiment au fost încasate granturi interne în sumă de 33,9 mil.lei și efectuate transferuri de la componentele bugetului de stat și bugetelor UAT în volum de 63,0 mil.lei. În sumă totală, pentru implementarea proiectelor în anul 2010, au fost încasate 673,3 mil.lei depășind încasările date pentru anul 2009 cu 15,9 mil.lei, totodată față de prevederile bugetare încasările au fost mai mici cu 74,8 mil.lei. În structura veniturilor bugetului de stat, ponderea proiectelor a constituit 3,9 la sută.

Veniturile *fondurilor speciale și mijloacelor speciale* în totalul veniturilor bugetului de stat pe anul 2010 reprezintă 1,9 la sută și 6,2 la sută, respectiv. În volum nominal acestea au constituit 324,9 mil.lei și 1064,6 mil.lei, respectiv. Comparativ cu anul 2009, încasările veniturilor fondurilor speciale s-au majorat cu 29,8 mil.lei, iar mijloacele speciale ale instituțiilor publice s-au redus cu 294,0 mil.lei. Față de planul precizat, veniturile fondurilor speciale au fost executate cu 40,4 mil.lei, iar cele provenite din mijloace speciale – cu 26,9 mil.lei mai puțin.

4.2. Cheltuielile bugetului de stat

Conform rezultatelor preliminare pentru anul 2010, cheltuielile bugetului de stat pe toate componentele au constituit 18791,9 mil.lei, cu 1248,5 mil.lei sau cu 6,2% sub nivelul prevăzut pe an.

Comparativ cu anul 2009 cheltuielile realizate în anul 2010 sunt în creștere cu 1588,9 mil.lei sau cu 9,2%.

Cheltuielile bugetului de stat în anii 2008-2010 pe componente se prezintă în tabelul ce urmează.

(în mil.lei)

Denumirea indicatorului	2008 executat	2009 executat	2010		2010 executat preliminar față de			
			prevăzut	executat preliminar	2009 executat	2010 prevăzut	2009 executat	2010 prevăzut
					devieri (+,-)		%%	
Total	16466,0	17203,0	20040,4	18791,9	1588,9	-1248,5	109,2	93,8
Componenta de baza	14246,3	14975,4	16869,6	16452,2	1476,8	-417,4	109,9	97,5
Proiecte finantate din surse externe	776,3	802,7	1669,4	1068,3	265,6	-106,1	133,1	64,0
Mijloace speciale	1325,7	1303,4	1225,0	1015,0	-288,4	-210,0	77,9	82,6
Fonduri speciale	155,3	196,6	292,8	261,1	64,5	-31,7	132,8	89,2

Din *componenta de bază* cheltuielile s-au efectuat cu 417,4 mil.lei mai puțin decât s-a prevăzut, aceste devieri revenind, în special, pe seama neutilizării mijloacelor Fondului național de dezvoltare regională și altor obiective de investiții capitale, neutilizării mijloacelor destinate pentru măsuri de reintegrare, economiilor de la serviciul datoriei de stat, de la activitatea Parlamentului și Președinției, precum și economiilor în cadrul altor programe. Pe componenta mijloace speciale au rămas neutilizate 210 mil.lei, pe componenta proiecte finanțate din surse externe - 106,1 mil.lei și pe fonduri speciale – 31,7 mil.lei..

Sub aspect funcțional, un nivel mai jos de executare, decât media pe buget de 93,8%, se atestă la grupele: gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe (47,7%), transporturi, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica (73,3%), alte servicii legate de activitatea economică (65,4%), serviciile de stat cu destinație generală (84%), protecția mediului (87,2%).

Sub aspect economic, cheltuielile curente au fost executate la nivel de 98,4% iar cheltuielile capitale – la nivel de 73,6% față de prevederile anuale. Cheltuielile de personal au fost finanțate la nivel de 98,5%, transferurile către populație – 99%, transferurile în economie – 99,6% cheltuielile pentru mărfuri și servicii – 94,3%.

Informație mai detaliată privind realizarea părții de cheltuieli a bugetului de stat pe anul 2010 sub aspect funcțional și economic se conțin, respectiv, în tabelele nr.2 și 3 la Nota informativă.

4.3. Balanța bugetului de stat

Poziția fiscală a bugetului de stat în anul 2010 a fost una prudentă. În sumă nominală deficitul bugetului de stat pe totalurile anului a constituit 1621,9 mil. lei, cu o reducere de 1845,5 mil. lei față de prevederile bugetare. Pe componenta de bază deficitul a însumat 1328,5 mil. lei, proiectele finanțate din surse externe – 341,7 mil. lei și mijloacele speciale – 3,7 mil. lei, fondurile speciale soldându-se cu un excedent de 63,8 mil. lei.

Sursele de finanțare a deficitului, pentru perioada de referință, s-au constituit din intrări de împrumuturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe - în sumă totală de 2053,6 mil. lei, emisia valorilor mobiliare de stat pe piața primară - în sumă de 200,0 mil. lei, mijloace din vânzarea și privatizarea patrimoniului public – în sumă de circa 97,5 mil. lei și alte surse interne -25,8 mil. lei.

Totodată, pentru onorarea obligațiunilor față de creditorii externi, au fost direcționate resurse în sumă totală de 565,6 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2010, soldurile mijloacelor bănești la conturile bugetului de stat s-au majorat cu 738,5 mil. lei.

5. Estimările bugetului public național pe anul 2011

5.1. Politica fiscală pentru anul 2011

Sistemul de impozitare pentru anul 2011, în fond, rămîne a fi cel stabilit pentru anul 2010. În special, acesta prevede următoarele:

- menținerea în continuare a sistemului progresiv de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, concomitent cu menținerea mărimilor scutirilor personale anuale și pentru persoanele întreținute;

- menținerea nivelului cotelor generale ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat (29%) și primelor de asigurări medicale obligatorii (7%), cu distribuirea acestora între angajator și angajat în proporțiile stabilite pentru anul 2010;

- menținerea cotei zero a impozitului pe venitul reinvestit de agenții economici;

- menținerea sistemului de TVA și accize și mărimilor cotelor acestora.

Totodată, pe lângă acestea se prevede:

- majorarea cu 50% a cotei accizului la țigarete și băuturile alcoolice tari;

- modificarea mecanismului de stabilire a mărimilor cotelor taxelor locale prin anularea plafonării acestora cu acordarea dreptului autorităților publice locale de a stabili mărimile acestora.

În partea ce ține de taxele rutiere, în vederea creării condițiilor mai atractive pentru tranzitarea Republicii Moldova și creșterii volumului de mărfuri

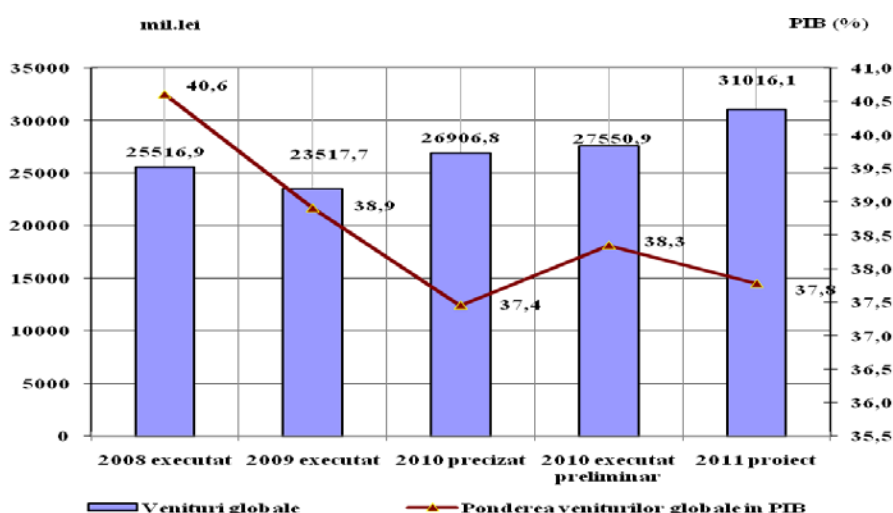
transportate se propune unificarea taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova a căror masă totală, sarcină masică pe osie sau ale căror gabarite depășesc limitele admise cu taxa respectivă achitată pentru unitățile de transport înmatriculate în Republica Moldova, concomitent cu majorarea mărimilor cotelor taxei din urmă cu scopul compensării veniturilor bugetului urmare acestei unificări.

Politicele în domeniul administrării fiscale pe anul 2011 sunt orientate spre realizarea Planului de dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2011-2015. În particular, acestea prevăd asigurarea comodității contribuabililor, minimizarea costurilor activităților de raportare fiscală pentru mediul de afaceri, soluționarea problemelor de ordin fiscal cu care se confruntă contribuabilii, toate acestea avînd drept scop general educarea civismului fiscal al populației.

5.2. Veniturile bugetului public național

Redresarea economiei naționale și politica fiscală promovată, presupun o majorare în anul 2011 a veniturilor bugetului public național cu 3465,2 mil. lei sau cu 12,6 la sută mai mult ca în anul 2010. În valoare nominală veniturile bugetului public național vor constitui 31016,1 mil. lei. Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național vor descrește ușor de la 38,3 la sută în anul 2010 pînă la 37,8 la sută în anul 2011.

Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2008-2011 (proiect) se prezintă în următorul grafic.

În cuantumul veniturilor bugetului public național, partea majoră continuă să o dețină veniturile fiscale, astfel în anul 2011 acestea vor constitui circa 83,1 la sută (25580,8 mil. lei), față de 80,8 la sută (22087,1 mil. lei) realizat în anul

2010. Din totalul acestora, 43,8 la sută (11200,2 mil.lei) le revin veniturilor directe și 56,2 la sută (14380,6 mil.lei) - veniturilor indirecte.

Ca pondere în PIB *veniturile directe* se vor menține la nivelul anului 2010 și vor constitui – 13,6 la sută.

În structura veniturilor directe, prognozate pentru anul 2011 - 76,0 la sută revin contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, care, preponderent, vor fi determinate de fondul de remunerarea a muncii prognozat pentru anul 2011. Raportate la PIB, aceste venituri vor constitui în anul 2011-10,4 la sută, menținându-se, practic, la nivelul anului 2010.

Impozitele pe venit se prognozează cu o creștere, în comparație cu anul 2010, de 361,5 mil.lei sau 17,8 la sută și vor însuma -2388,4 mil.lei, dintre care impozitul pe venitul persoanelor fizice – 1812,4 mil.lei.

Impozitele pe proprietate sunt prognozate în volum de 294,4 mil.lei și rămân a fi ne semnificative ca pondere atât în veniturile directe cât și în PIB- 2,6 la sută și 0,4 la sută respectiv. Totodată, implementarea noului sistem de impozitare a bunurilor imobiliare va genera o creștere a acestor venituri comparativ cu realizat în 2010 - cu 4,8 la sută sau cu 13,4 mil.lei.

Veniturile indirecte rămân a fi sursa principală de venituri ale bugetului public național, atingând către anul 2011 circa 17,5 la sută în PIB față de 17,1 la sută în anul 2010. Pentru anul 2011, principala sursă de venituri indirecte rămân a fi încasările din TVA – 74,2 la sută (10667,8 mil.lei), și va crește în comparație cu anul 2010 cu 16,6 la sută, ca pondere în PIB va atinge cota de 13,0 la sută.

O altă sursă a veniturilor indirecte o constituie accizele care se prognozează în cuantum de 2471,7 mil.lei, cu o creștere de 397,7 mil.lei sau de 19,2 la sută față de anul 2010, ca pondere în PIB accizele vor atinge cota de 3,0 la sută și ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului - 8,0 la sută.

O componentă a veniturilor indirecte o constituie veniturile din comerțul exterior și operațiunile externe, care se prognozează în cuantum de 1237,9 mil.lei și vor depăși veniturile respective acumulate în anul 2010 cu 159,4 mil.lei sau cu 14,8 la sută. Ca pondere în suma impozitelor indirecte aceste venituri vor înregistra 8,6 la sută și ca pondere în PIB - 1,5 la sută.

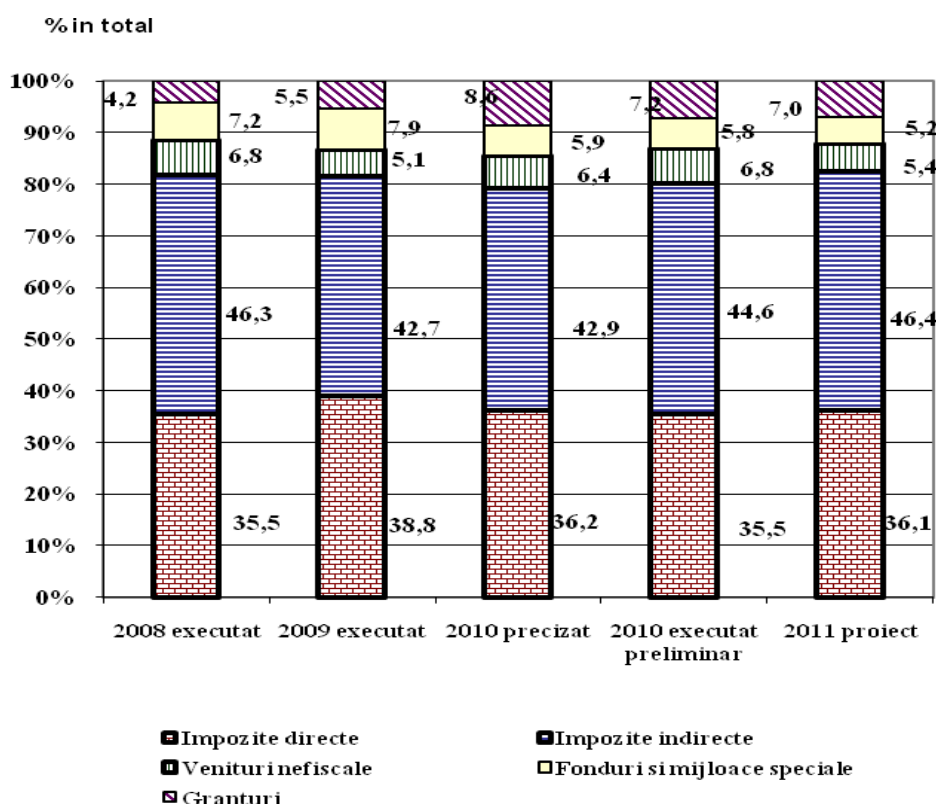
Veniturile nefiscale și veniturile fondurilor și mijloacelor speciale pentru anul 2011 sunt estimate în volum de 3277,7 mil.lei. Ca pondere în suma totală, aceste venituri vor fi menținute la nivel de 10,6 la sută și ca pondere în PIB la nivel de 4,0 la sută.

Pe parcursul anului 2011, bugetul va beneficia de granturi externe din partea partenerilor de dezvoltare atât pentru proiectele finanțate din surse externe

în sumă de 555,5 mil.lei cât și pentru susținerea bugetului în sumă de 1571,7 mil.lei. În afară de aceasta instituțiile bugetare vor beneficia, conform acordurilor bilaterale încheiate cu partenerii de dezvoltare, de granturi în sumă de 18,8 mil.lei.

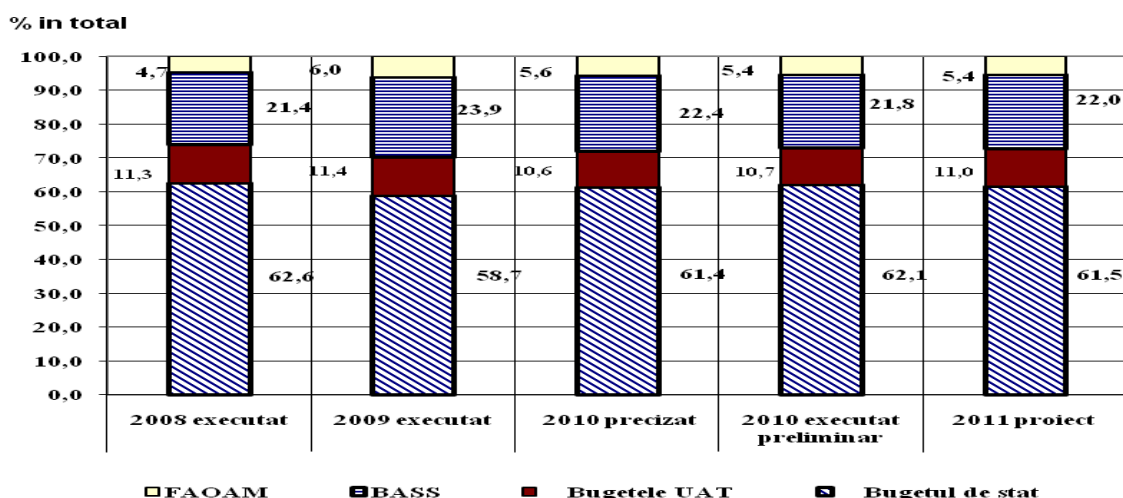
În cuantum total granturile externe vor constitui 2146,0 mil.lei, dintre care bugetul de stat va beneficia de 2094,6 mil.lei și bugetele UAT de 51,4 mil.lei. Granturile interne pentru instituțiile bugetare vor însuma în perioada de prognoză 13,8 mil.lei. În totalul veniturilor bugetului public național, ponderea granturilor (2157,6 mil.lei) va constitui 7,0 la sută și în PIB - 2,6 la sută.

Structura cadrului global de venituri se prezintă în următoarea diagramă.

În structura veniturilor publice pe anul 2011, partea majoră (61,5 la sută) o dețin veniturile bugetului de stat, 11,0 la sută - veniturile bugetelor UAT, 22,0 la sută - veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat și 5,5 la sută - veniturile fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

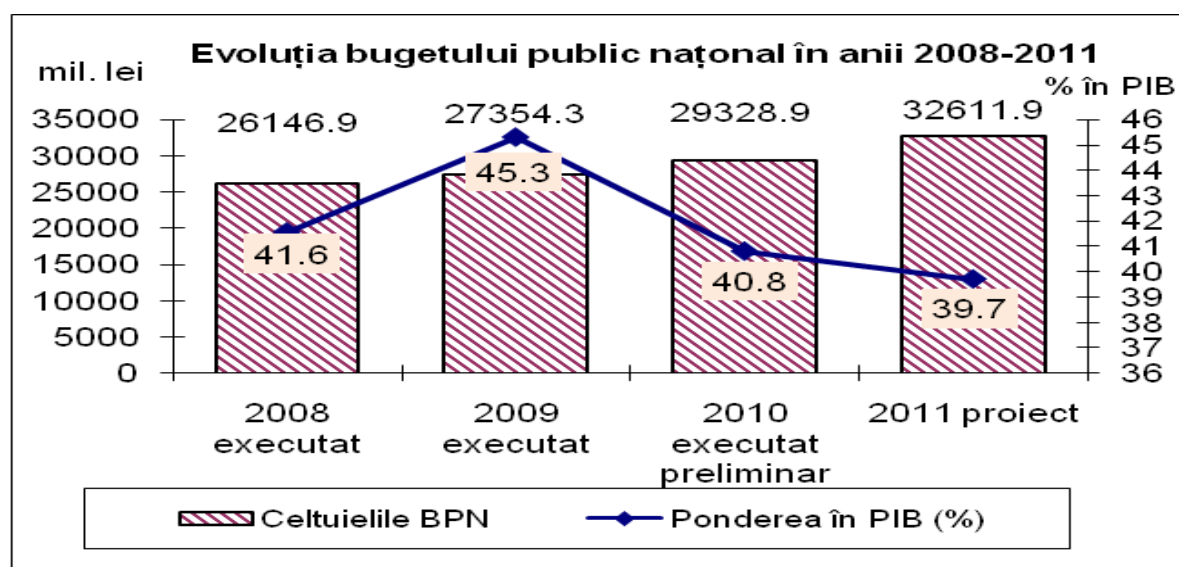
Structura veniturilor bugetului public național pe componente se prezintă în următoarea diagramă.

5.3. Cheltuielile bugetului public național

Cheltuielile bugetului public național pe anul 2011 înglobează circa 32,6 miliarde lei, cu o depășire de 3,3 miliarde lei față de rezultatele preliminare ale anului 2010 și cu 5,2 miliarde lei mai mult decât în anul 2009. În perioada 2009-2011, raportul cheltuielilor publice în PIB s-a redus de la 45,6% în 2009 la 40,8% în 2010 (executat) și respectiv la 39,7% în proiect pe 2011. Aceasta evoluție reflectă politica de comprimare a sectorului public pe piața serviciilor, oferind un spațiu mai larg sectorului privat.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2008-2011 (proiect) se prezintă în diagrama ce urmează.

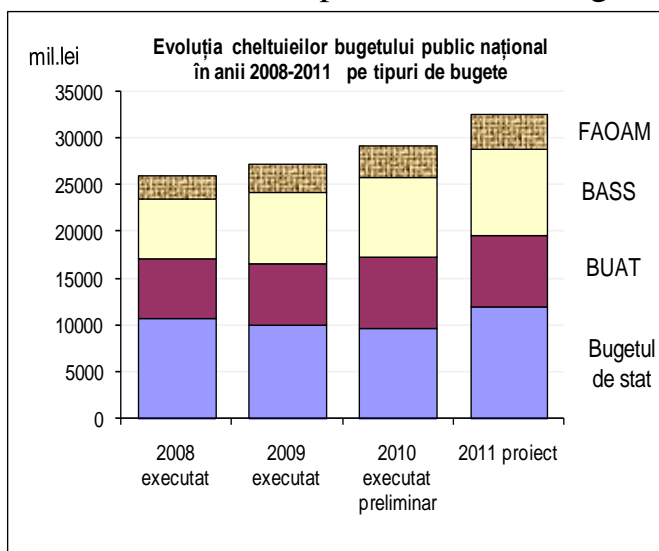

Componentele bugetului public național de nivel central programate pe anul 2011 au o creștere relativă la partea de cheltuieli, față de executarea preliminară în anul 2010 respectiv: bugetul de stat – cu 8,3%, bugetul asigurărilor sociale de stat – cu 8,2%, fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – cu 9,1%.

Proгноza de cheltuieli a bugetelor unităților administrativ-teritoriale este estimată reieșind, atât din baza de resurse disponibilă, cât și de măsurile de politică în domeniul cheltuielilor publice promovate la nivel național etc. Astfel, comparativ cu ceea ce a fost luat în calcul la stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele UAT pe anul 2010, cheltuielile bugetelor UAT în 2011 urmează să fie în creștere cu cel puțin 7,8 %.

Ilustrarea grafică a cheltuielilor bugetului public național pe componente este prezentată în diagrama ce urmează.

Pornind de la imperativul de ajustări structurale în economie, menite să asigure durabilitate poziției fiscale a bugetului, se impune ajustarea poverii cheltuielilor cu caracter social și în special cele ineficiente, cu fortificarea componentelor de dezvoltare.

Cu toate că volumul preponderent al resurselor publice disponibile pe 2011 se direcționează către domeniul social – circa 70,8 din totalul cheltuielilor publice, comparativ cu rezultatele preliminare de execuție a bugetului în anul 2010, în 2011 volumul de resurse incluse în proiect pentru blocul de cheltuieli sociale, ca pondere în PIB se reduce de la 29,8% la 28,1% și ca pondere în totalul cheltuielilor – de la 73% la 70,8%. Respectiv, se majorează ponderea cheltuielilor destinate sectoarelor economice – cu 0,4% în PIB și cu 1,2 p.p. în cheltuielile totale ale bugetului public național.

Din aceste considerente, sectoarele din domeniul social sînt eligibile și vor iniția în anul 2011 reforme importante, menite să aducă la o eficiență mai mare a utilizării resurselor în viitor, perspectivele de reformă fiind incluse în strategiile sectoriale pe termen mediu și lung. Măsurile concrete de reforme pe sectoare se conțin în capitolul 7. „Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale” al prezentei note.

Cheltuielile bugetului public național pe principalele grupuri se prezintă în următorul tabel.

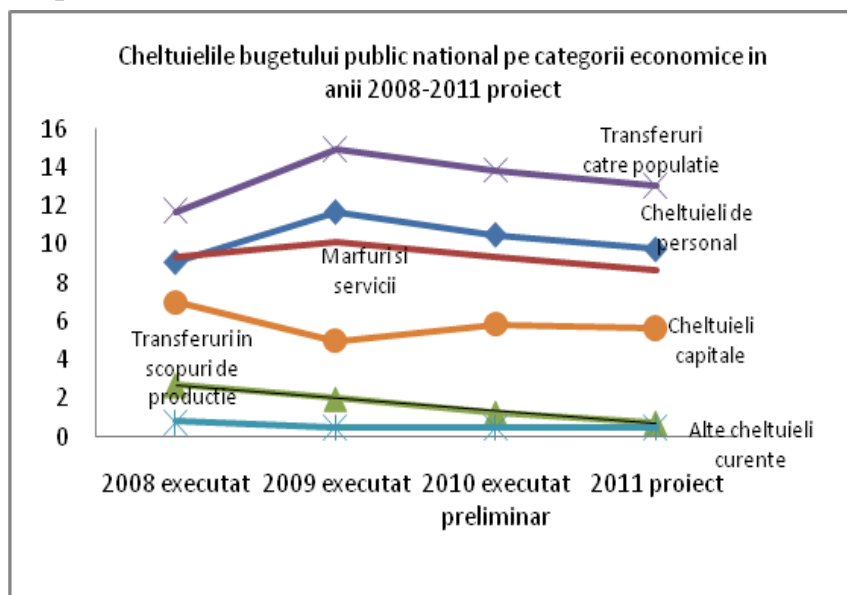
	2009 executat			2010 executat preliminar			2011 proiect		
	mil.lei	ponder ea în PIB (%)	ponder ea în suma totală (%)	mil.lei	pondere a în PIB (%)	pond erea în suma totală (%)	mil.lei	pond erea în PIB (%)	pondere a în suma totală (%)
Servicii de stat cu destinație generală	1411.5	2.3	5.2	1361.6	1.9	4.6	1483.8	1.8	4.5
Menținerea ordinii publice, apărarea și securitatea statului	1771.2	2.9	6.5	1540.4	2.1	5.3	1804.4	2.2	5.5
Cheltuieli de ordin social	19189.5	31.8	70.2	21415.1	29.8	73.0	23103.5	28.1	70.8
<i>Invatamintul</i>	5665.9	9.4	20.7	6574.7	9.2	22.4	6974.8	8.5	21.4
<i>Cutura, arta, sportul si activitati pentru tineret</i>	585.6	1.0	2.1	589.9	0.8	2.0	719.8	0.9	2.2
<i>Octotirea sanatații Asigurare si asistenta sociala</i>	3846.9	6.4	14.1	3996.6	5.6	13.6	4261.9	5.2	13.1
	9091.1	15.0	33.2	10253.9	14.3	35.0	11147.0	13.6	34.2
Cheltuieli de ordin economic	2620.5	4.3	9.6	3190.7	4.4	10.9	3940.6	4.8	12.1
<i>Agricultura, gospodaria silvica si gospodaria apelor</i>	1034.0	1.7	3.8	857.8	1.2	2.9	837.2	1.0	2.6
<i>Industria si construcțiile</i>	34.3	0.1	0.1	30.8	0.04	0.1	37.7	0.05	0.1
<i>Transporturi, gospodaria drumurilor, comunicatiile si informatica</i>	684.2	1.1	2.5	1097.6	1.5	3.7	1526.0	1.9	4.7
<i>Gospodaria comunala si de exploatare a fondului de locuinte</i>	539.5	0.9	2.0	829.2	1.2	2.8	1126.4	1.4	3.5
<i>Complexul pentru energie si combustibil</i>	189.8	0.3	0.7	184.7	0.3	0.6	124.3	0.2	0.4
<i>Alte servicii legate de activitatea economica</i>	138.7	0.2	0.5	190.6	0.3	0.6	289.0	0.4	0.9
Deservirea datoriei	834.2	1.4	3.0	547.6	0.8	1.9	682.3	0.8	2.1
Știința și inovare	353.8	0.6	1.3	357.1	0.5	1.2	328.2	0.4	1.0
Alte domenii	1173.6	1.9	4.3	916.4	1.3	3.1	1269.1	1.5	3.9
Total	27354.3	45.3	100.0	29328.9	40.8	100.0	32611.9	39.7	100.0

Sub aspect economic tendințele cheltuielilor publice pe categorii reflectă direct politica de optimizare și raționalizare în domeniul cheltueiilor și măsurile de reforme trasate.

Cheltuielile curente pe anul 2011 constituie 28376,7 mil.lei iar cele capitale – 4287,7 mil.lei. Raportate la PIB, ponderea cheltuielilor curente se reduce de la 36,1% în 2010 până la 34,6%, iar a celor capitale se majorează respectiv de la 4,8% până la 5,2% în PIB.

Cheltuielile de personal pentru sistemul bugetar pe anul 2011 nu vor depăși limita de 7834,5 mil. lei sau 9,5 în PIB. Comparativ cu executarea preliminară în anul 2010 aceste cheltuieli în valoare nominală sunt în creștere cu

518,6 mil. lei, dar cu 0,7% mai mici în raport cu PIB. În proiectul bugetului pe anul 2011 s-au prevăzut mijloace pentru continuarea implementării normelor salariale prevăzute în Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, o parte din care au continuitate din anul 2009.

Acestea includ:

- ✓ Stablirea, începând cu 1 ianuarie 2011, a salariilor lunare cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și corpului profesoral din învățământul superior și postuniversitar, în mărimile specificate în anexa nr.11 la Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, recalculate cu coeficientul $k=0,9$. *Costul măsurii este de 337,7 mil. lei.*
- ✓ Începând cu 1 iunie 2011, majorarea salariilor angajaților cu retribuție mică din ramurile sectorului bugetar, prin majorarea graduală a salariilor de bază, stabilirea noii mărimi a salariului minim și perfecționarea Rețelei tarifare unice. *Costul măsurii este de 98,1 mil. lei.*
- ✓ Stabilirea începând cu 1 septembrie 2011 a salariilor lunare cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și corpului profesoral din învățământul superior și postuniversitar în mărimile nominale prevăzute de lege. *Costul măsurii este de 83,0 mil. lei.*
- ✓ O altă măsură este punerea în aplicare începând cu 1 octombrie 2011 a primei etape de implementare a noului sistem de salarizare a funcționarilor publici, persoanelor cu funcții de demnitate publică și personalului de deservire tehnică. *Costul măsurii este de 25,0 mil. lei.*

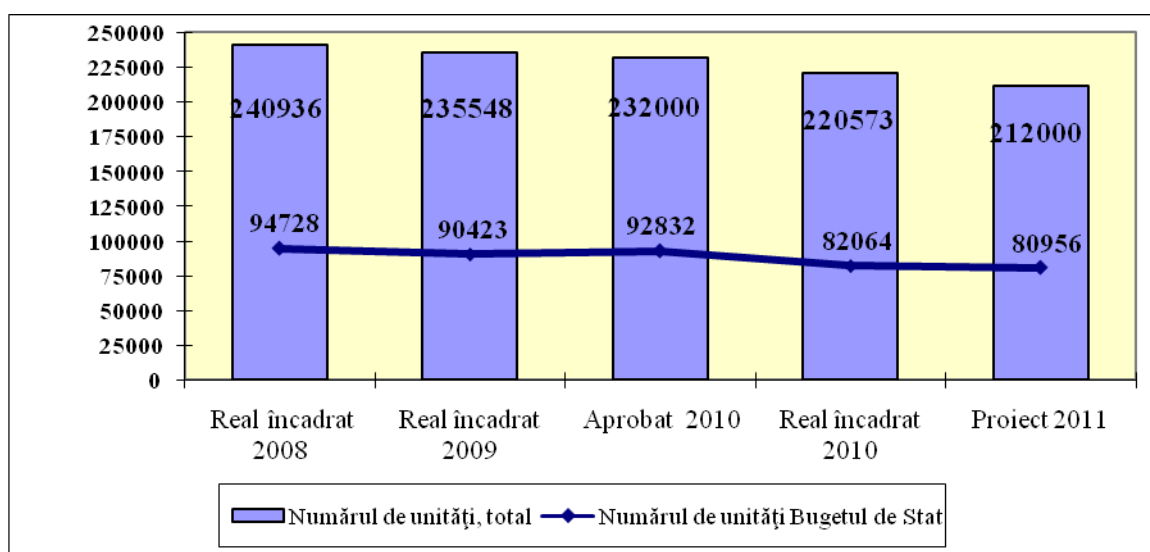
Costul estimativ al acestor majorări pentru anul 2011 este de 543,8 mil. lei, dintre care pe instituțiile finanțate de la bugetul de stat –142,0 mil. lei și pe instituțiile finanțate de la bugetele unităților administrativ-teritoriale – 401,8 mil. lei.

În scopul realizării prevederilor Programului de stabilizare și relansare economică a Republicii Moldova pe anii 2009-2011, Guvernul s-a angajat în optimizarea numărului de angajați în sectorul bugetar pentru a asigura reducerea presiunii bugetar-fiscale, care vine din partea nivelului înalt de angajare în acest sector.

Scopul dat va fi realizat prin “înghețarea” funcțiilor vacante, înregistrate la finele anului fiscal 2010. Concomitent, pe parcursul anului 2011, va fi ajustată limita numărului funcțiilor titulare de la 232000 unități până la 212000 unități.

Pentru aceasta, prin art.7 al prezentului proiect de lege, se stabilesc limitele numărului și cheltueililor de personal pe autorități (instituții) publice finanțate atât de la bugetul de stat, cât și de la bugetele UAT.

Evoluția numărului angajaților în sectorul bugetar în anii 2008-2011 (proiect) și pe autorități (instituții) finanțate de la bugetul de stat este prezentată în diagrama de mai jos:

Pentru mărfuri și servicii se vor direcționa 3364,4 mil. lei (4,7% în PIB) cu 437 mil. lei mai mult decât a fost executat de către instituțiile publice în 2010. Unul din factorii majori care au influențat costurile la această categorie de cheltuieli este nivelul inflației, dar au influențat și factorii tehnici de organizare a procesului de prestare a serviciilor în cadrul programelor.

Transferurile de la buget în economie (în scopuri de producție și alte subsidii) în 2011 la nivel național, practic, sunt la același nivel de circa 1130 mil. lei, specificînd doar că aceste transferuri de la bugetul de stat se reduc cu

131 mil.lei, iar autoritățile locale vor acorda din bugetele lor transferuri în economie cu 167 mil.lei mai mult decât în anul 2010.

Transferurile către populație din bugetul public național pentru anul 2011 dețin partea majoră – circa 1/3 din cheltuielile totale (13,2% în PIB) și constituie 10872,3 mil.lei, cu 890,4 mil.lei mai mult decât au fost transferate populației în 2010.

5.4. Balanța bugetului public național

Reieșind din obiectivele de asigurare a stabilității macro-fiscale prin creșterea veniturilor și optimizarea cheltuielilor curente, nivelul deficitului bugetului public național în PIB se estimează în anul 2011 la nivel de 1,9% (1595,8 mil.lei) față de 2,5% (1778,0 mil.lei) în anul 2010. Partea preponderentă în volumul total al deficitului bugetului public național o va constitui deficitul bugetului de stat -1266,9 mil.lei, generat, în special, de deficitul proiectelor finanțate din surse externe.

În anul 2011 sursele principale de finanțare a deficitului bugetar vor fi finanțarea externă netă pozitivă și anume atragerea împrumuturilor externe în condiții mai favorabile, atât pentru susținerea bugetului cât și pentru proiectele investiționale, și mijloacele din vânzarea patrimoniului public. Participarea mijloacelor din emisiunea valorilor mobiliare de stat pe piața primară, ca sursă de finanțare a deficitului, va avea un caracter variabil în dependență de necesitățile bugetului.

Din volumul deficitului bugetului public național pentru anul 2011 - bugetului de stat revine 1266,9 mil.lei, bugetelor unităților administrativ teritoriale – 148,1 mil.lei, bugetului asigurărilor sociale de stat - 180,8 mil.lei, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală fiind echilibrate. În anul 2011, se atestă o tendință de descreștere a deficitului bugetar, în comparație cu anul 2010, pe toate tipurile de bugete.

Deficitul bugetului public național în anii 2008-2011 pe componentele acestuia se prezintă în următorul tabel.

	Executat		Precizat	Executat preliminar	Proiect
	2008	2009	2010	2010	2011
Total (deficit -, excedent +)	-630,0	-3836,3	-4194,2	-1778,0	-1595,8
Bugetul de stat	-488,5	-3370,0	-3467,4	-1621,9	-1266,9
Bugetele UAT	-303,1	-244,8	-513,6	5,2	-148,1
Bugetul asigurărilor sociale de stat	47,7	-25,5	-209,1	-213,3	-180,8
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	116,7	-192,5		56,7	
Ponderea în PIB (%)	-1,0	-6,3	-6,2	-2,5	-1,9

Date privind prognozele bugetului public național pe anul 2011 la venituri, cheltueili, deficit și sursele de finanțare se conțin în Tabelul nr.15 la prezenta notă.

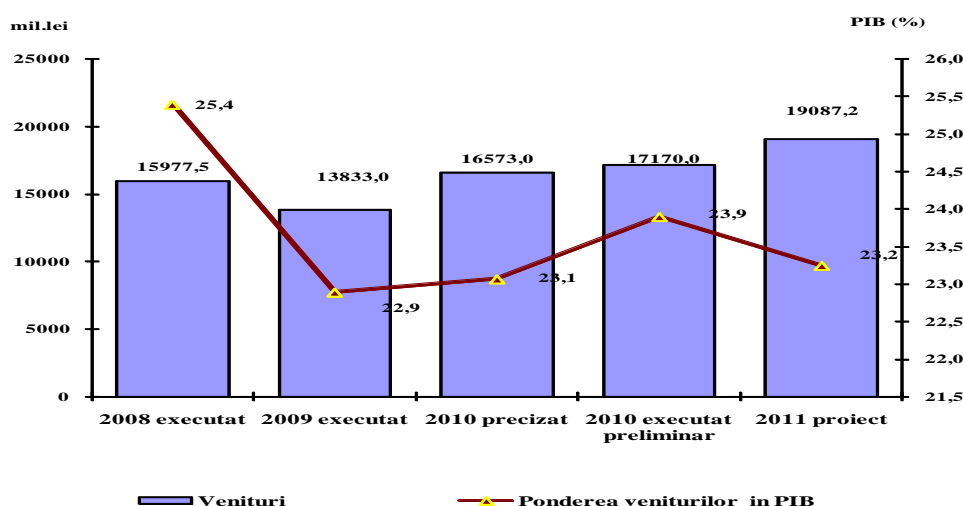
6. Estimările proiectului bugetului de stat pe anul 2011

6.1. Veniturile bugetului de stat

Elementele de bază care au stat la baza formării prognozei veniturilor pentru anul 2011 sînt indicatorii macroeconomici, prevederile actuale ale legislației fiscale și modificările propuse la legislația fiscală cu aplicare de la 1 aprilie 2011.

În anul 2011 la bugetul de stat se preconizează acumularea veniturilor în sumă de 19087,2 mil.lei, cu o creștere față de anul 2010 - de 1917,2 mil. lei sau 11,2 la sută.

Evoluția veniturilor bugetului de stat în anii 2008-2011 (proiect) se prezintă în următorul grafic:

Structura veniturilor bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.2 la Nota informativă.

În volumul total al veniturilor bugetului de stat, veniturile administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru anul 2011 vor constitui 5247,1 mil.lei sau 27,5 la sută, prevalînd suma executată pentru anul 2010 (4671,0 mil.lei) cu 576,1 mil.lei sau cu 12,3 la sută.

Veniturile care urmează a fi încasate în anul 2011 prin organele Serviciului Vamal în totalul veniturilor bugetului de stat vor constitui 11486,7 sau 60,2 la sută, înregistrînd o depășire a sumei executate pentru anul 2010 (9750,2 mil.lei) cu 1736,5 mil.lei sau cu 17,8 la sută.

Structura veniturilor bugetului de stat pe componente pe anii 2010 - 2011 se prezintă în tabelul ce urmează.

	mil.lei		
	2010		2011 proiect
	prevăzut	executat preliminar	
Componenta de baza	14465,4	15123,6	17171,8
Proiecte finanțate din surse externe	748,0	673,3	505,5
Mijloace speciale	1091,5	1064,6	1123,9
Fonduri speciale	284,5	324,9	296,9
TOTAL	16573,0	17170,0	19087,2

Partea preponderentă a veniturilor bugetului de stat – 77,7 la sută sau 14837,8 mil. lei o vor deține încasările *veniturilor fiscale*, cu o creștere față de anul 2010 de 2093,7 mil.lei sau cu 16,4 la sută.

Veniturile nefiscale vor constitui 752,3 mil.lei și vor descrește în comparație cu anul 2010 cu 278,8 mil.lei sau cu 27,0 la sută. Această dinamică negativă a veniturilor nefiscale se explică prin anularea pe parcursul anului 2010 a unor taxe și încasări nefiscale (încasările pentru serviciile prestate de notarii de stat, taxa pentru revitalizarea agriculturii, taxa de executare) precum și de reducerea esențială în comparație cu anul 2010 a soldului profitului net al BNM destinat transferării la buget.

Pentru anul 2011 *intrările de granturi* pentru susținerea bugetului și proiectelor finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, precum și granturile interne și externe pentru instituțiile publice se prognozează cu o majorare față de executat preliminar 2010 de 151,5 mil.lei sau cu 7,8 la sută și vor constitui 2105,9 mil.lei. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat acestea vor constitui 11,0 la sută.

Veniturile fondurilor speciale și mijloacelor speciale (fără granturi) în veniturile totale ale bugetului de stat se prognozează în sumă de 295,4 mil.lei și 1095,2 mil.lei, respectiv. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat, acestea vor constitui 1,5 la sută și 5,7 la sută respectiv.

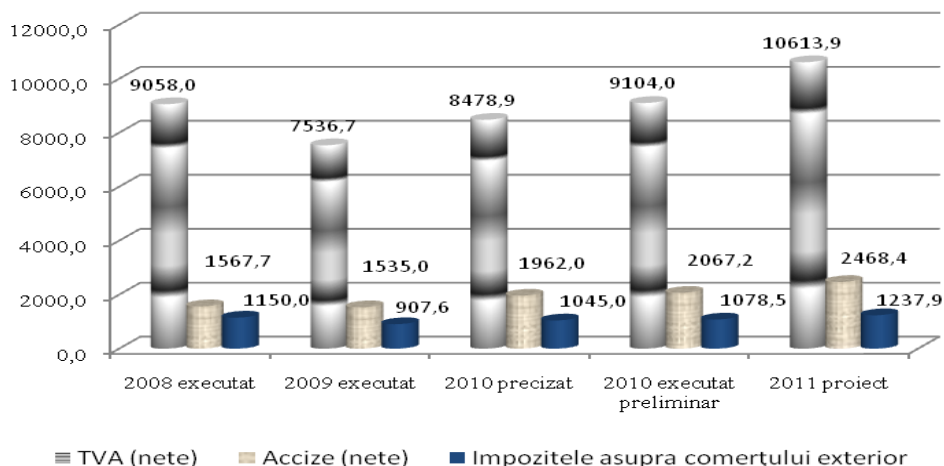
Din suma totală a veniturilor fiscale, 1,7 la sută sau 245,3 mil.lei revin impozitelor directe, iar 96,5 la sută sau 14320,2 mil.lei – impozitelor indirecte.

Încasările impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător se vor majora în comparație cu anul 2010 cu 29,7 mil. lei sau cu 13,8 la sută. Aceste încasări se vor obține de la impozitarea veniturilor reținute la sursa de plată și din suma dividendelor achitate.

Impozitele indirecte. Pentru anul 2011 încasările din impozite indirecte se preconizează în volum de 14320,2 și vor depăși executarea în anul 2010 cu 2070,5 mil.lei sau cu 16,9 la sută. Ponderea lor în suma totală a veniturilor va constitui 75,0 la sută.

Evoluția încasării veniturilor din impozitele indirecte în anii 2008-2011 se reflectă în următoarea diagramă.

mil.lei

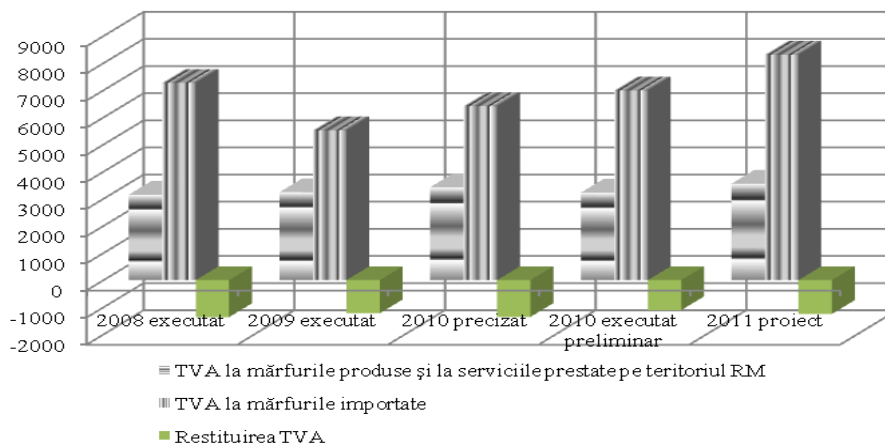

ă.

Încasările *taxei pe valoarea adăugată* (nete) în bugetul de stat pentru anul 2011 se preconizează în sumă de 10613,9 mil.lei și vor crește în comparație cu anul 2010 cu 1509,9 mil.lei sau cu 16,6 la sută. În volumul total al veniturilor bugetului de stat, încasările din TVA vor constitui 55,6 la sută față de 53,0 la sută în anul 2010.

Dinamica încasărilor TVA în anii 2008-2011(proiect) se prezintă în diagrama ce urmează.

mil.lei

Încasările *taxei pe valoarea adăugată*, au fost estimate avînd ca bază prognoza volumului importului, creșterea consumului intern de mărfuri și servicii impuse cu TVA, fluctuația cursului de schimb al monedei naționale, prognoza prețurilor la gazele naturale și produsele petroliere, produsele industriei chimice, mașini și aparate electrice, care generează majorarea importurilor etc., precum și îmbunătățirea administrării fiscale și vamale.

Încasările din *taxa pe valoarea adăugată* la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii pentru anul 2011 se estimează în sumă de 3552,9 mil.lei și vor crește în comparație cu anul 2010, ca rezultat al creșterii consumului intern din partea agenților economici și populației, cu 330,6 mil.lei

sau cu 10,3 la sută. Cota efectivă TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii în consumul intern se estimează la nivel de 3,74% față de 3,85% pentru anul 2010.

Încasările TVA de la mărfurile importate se estimează în sumă de 8306,9 mil.lei. Comparativ cu anul 2010, încasările date vor fi în creștere cu 1317,8 mil.lei sau cu 18,9 la sută. Cota efectivă TVA la mărfurile importate în volumul importurilor se estimează la nivel de 15,3% în 2011 față de 14,8% în anul 2010.

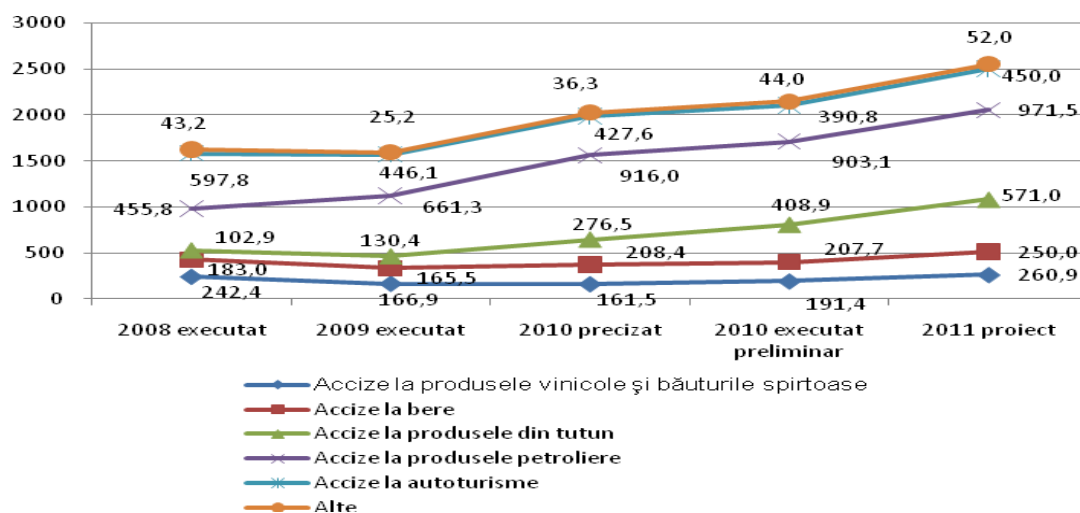
Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile impuse la cota „zero” și la cote reduse, se estimează în sumă de 1246,0 mil.lei și constituie 11,7 la sută din suma TVA preconizată pentru încasare la buget.

Încasările *accizelor* (nete) în bugetul de stat se prognozează în sumă de 2468,4 mil.lei și va crește față de suma încasată în anul 2010 cu 401,2 mil.lei sau cu 19,4 la sută. Ponderea accizelor în totalul impozitelor indirecte va constitui 17,2 la sută și în totalul veniturilor bugetului de stat – 12,9 la sută.

Din suma încasărilor din accize pentru anul 2011 - 1963,2 mil.lei sau 76,8 la sută se preconizează la mărfurile importate și 592,2 mil.lei sau 23,2 la sută – la mărfurile produse pe teritoriul republicii.

Conform modificărilor prevăzute la legislația fiscală pentru anul 2011, cotele accizelor stabilite la băuturile alcoolice tari și produsele din tutun, se prevăd a fi majorate cu 50 la sută, ceea ce va determina o sporire a încasărilor la aceste tipuri de mărfuri accizate în buget, respectiv, cu 50 mil.lei și 168,9 mil.lei.

Dinamica încasării accizelor pe tipuri de mărfuri accizate pe anii 2008-2011 se prezintă în următorul grafic.

Din suma totală a încasărilor accizelor, 38,0 la sută revin produselor petroliere, 22,7 la sută - produselor din tutun, 17,6 la sută - autoturismelor importate, 10,2 la sută - produselor vinicole și băuturile spirtoase, 9,8 la sută – berii și 1,7 la sută - altor mărfuri accizate.

Totodată, pentru mărfurile supuse accizelor, care vor fi exportate, precum și la producerea cărora s-a utilizat materii prime supuse accizelor, se prevăd

restituiri din buget în sumă de 87,0 mil.lei sau 3,5 la sută din suma încasărilor la accize.

Încasările *impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe* se prognozează pe anul 2011 în sumă de 1237,9 mil.lei, cu 159,4 mil.lei sau 14,8 la sută mai mult față de anul 2010. În suma totală a veniturilor bugetului de stat încasările respective vor constitui 6,5 la sută, în suma impozitelor indirecte – 8,6 la sută și în PIB – 1,5 la sută.

Estimările încasărilor date au fost efectuate în baza evoluției operațiunilor de export – import, cursului de schimb al monedei naționale și tarifului vamal.

Pentru anul 2011 suma încasărilor de la *aplicarea tarifului vamal* se prognozează în volum de 874,9 mil.lei ce constituie 70,7 la sută din suma totală a impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe. Comparativ cu anul 2010 încasările date se majorează cu 115,1 mil.lei sau cu 15,1 la sută. Concomitent, din contul aplicării taxei speciale pentru salvagardare la importuri pe unele mărfuri, încasările vor constitui 25,0 mil. lei.

Încasările *taxei de la efectuarea procedurilor vamale* vor constitui 290,0 mil.lei și vor crește în comparație cu anul 2010 cu 40,4 mil.lei sau cu 16,2 la sută.

Ținând cont de prevederile legislației vizînd regimul de vize pentru cetățenii străini, încasările din taxele consulare se prognozează în sumă de 48,0 mil.lei. Comparativ cu anul 2010 aceste încasări se majorează cu 2,3 mil.lei sau cu 5% (din contul cursului de schimb și volumului de servicii prestate).

Alte venituri și veniturile nefiscale. În grupul dat sînt incluse o parte din taxe ce revin în capitolele „Impozite interne pe mărfuri și servicii”, „Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate”, „Taxele și plățile administrative”, „Amenzile și sancțiunile administrative”.

Încasările acestor venituri au fost estimate reieșind atît din prevederile Codului fiscal, evoluția încasării veniturilor date în anii precedenți, precum și din cotele de impunere pe unele tipuri de taxe și plăți prevăzute în legislație. În total, veniturile la grupa dată sînt estimate în sumă de 1024,6 mil.lei. Față de încasările anului 2010, veniturile respective se vor diminua cu 285,3 mil. lei sau cu 21,8 la sută. E de menționat, că pentru anul 2011 nu sunt preconizate încasări de la taxa pentru revitalizarea viticulturii care, prin Legea nr.170 din 9 iulie 2010, a fost abrogată de la 20 iulie 2010, precum și încasări pentru serviciile prestate de notarii de stat și taxa de executare. Totodată se estimează că Banca Națională a Moldovei în baza activității pe anul 2010, va transfera în buget soldul profitului net în sumă 28 mil.lei cu 308,6 mil.lei mai puțin decît în anul 2010.

Încasările din *taxele rutiere*, se estimează în sumă de 156,5 mil.lei și se vor majora față de anul 2010 cu 2,9 mil.lei. Încasările taxelor rutiere au fost estimate reieșind din numărul unităților de transport înregistrate în republică, și mărimea taxelor (stabilite în legislația în vigoare) și cursul de schimb al monedei naționale.

Din suma totală a încasărilor din taxele rutiere, încasările din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova au fost prognozate în sumă de 73,0 mil.lei (50 la sută conform legislației existente se transferă la bugetele UAT), taxa de eliberare a autorizațiilor pentru transporturi rutiere internaționale – în sumă de 47,0 mil.lei, taxa pentru comercializarea gazului lichefiat și gazelor naturale destinate utilizării în calitate de carburanți pentru unitățile de transport auto – în sumă de 16,9 mil.lei, alte taxe rutiere – 19,6 mil.lei.

Încasările taxei de licență pentru anumite genuri de activitate vor însuma 112,0 mil.lei sau 10,9 la sută în totalul altor venituri și veniturilor nefiscale și va crește în comparație cu suma încasată pe anul 2010 cu 5,1 mil.lei sau cu 4,7 la sută.

Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate vor constitui 358,3 mil.lei sau 35,0 la sută din totalul veniturilor grupei date.

Concomitent, se estimează că conform activității pe anul 2010, în buget vor fi transferate dividende aferente cotei de participare a statului în societățile comerciale în sumă de 220,0 mil.lei. Defalcările din profitul net al întreprinderilor de stat (30% din profitul net) se prognozează în sumă de 59,0 mil.lei.

Dobânzile de la creditele acordate de la bugetul de stat se estimează în sumă de 34,2 mil.lei, dobânzile aferente soldurilor mijloacelor bănești la conturile bancare ale Trezoreriei de Stat – 8,0 mil.lei și dobânzile de la soldurile mijloacelor bănești la conturile curente ale proiectelor finanțate din surse externe – 9,0 mil.lei. Aceste încasări depind de termenele și sumele stabilite în acordurile încheiate la împrumuturi recreditate, precum și de soldurile mijloacelor bănești la conturile bugetare bancare.

Veniturile de la taxele și plățile administrative sînt estimate în sumă de 279,1 mil.lei. Încasările taxei de stat vor constitui 152,0 mil.lei, veniturilor de la includerea în tariful la gazele naturale a mijloacelor destinate recuperării mijloacelor utilizate pentru răscumpărarea cambiilor – 58,1 mil.lei, mijloacele încasate în legătură cu excluderea terenurilor din circuitul agricol – 30,0 mil.lei, încasările de la investitorii sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție – 11,5 mil.lei, încasările de la taxa pentru dezvoltarea culturilor nucifere – 8,2 mil.lei, veniturile din salariile nete ale executantului serviciului civil, în sumă de 3,8 mil.lei și plata în fondul de risc - în sumă de 10,1 mil.lei.

Amenzile și sancțiunile administrative au fost prognozate în sumă de 115,0 mil.lei, urmare a tendințelor înregistrate în ultimii ani.

Granturile. Conform acordurilor încheiate cu donatorii externi, intrările din granturi externe se prevăd în sumă de 2077,2 mil.lei. Această sumă include granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 1571,7 mil.lei (echivalentul a 126,8 mil.dolari SUA) și pentru finanțarea proiectelor din surse externe – 505,5 mil.lei (echivalentul a 40,8 mil.dolari SUA).

Evoluția intrărilor de granturi în anii 2008-2011 se prezintă în următorul tabel.

					mil.lei
	2008 executat	2009 executat	2010		2011 proiect
			precizat	executat preliminar	
Total granturi	1068,2	1287,9	2270,4	1948,8	2077,2
<i>dintre care</i>					
- pentru susținerea bugetului	669,8	542,5	1520,0	1298,5	1571,7
- pentru proiecte finanțate din surse externe	351,9	595,9	658,5	572,1	505,5

Donatorii principali pentru susținerea bugetului vor fi: Comisia Europeană – circa 123,1 mil.dolari SUA, Guvernul Olandei – 3,7 mil.dolari SUA. Pe proiectele finanțate din surse externe principalii donatori vor fi Banca Mondială – circa 19,4 mil.dolari SUA, Fondul Provocările Mileniului (SUA) – 13,0 mil.dolari SUA, Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei – 3,9 mil.dolari SUA, Comisia Europeană – 2,2 mil.dolari SUA.

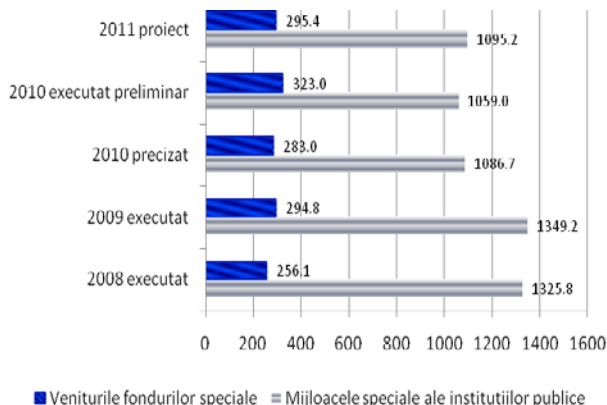
Veniturile fondurilor speciale. În temeiul legislației existente, în proiectul bugetului de stat pe anul 2011 se prevăd 4 fonduri speciale, în sumă totală de 296,9 mil.lei inclusiv venituri proprii – 295,4 mil. lei. Ponderea acestor fonduri atât în suma totală a veniturilor bugetului de stat, cât și în PIB, se micșorează de la an la an, și în 2011 va constitui 1,6% și 0,4% respectiv, față de 1,9% și 0,5% executate preliminar în anul 2010.

În afară de aceasta, pentru implementarea unor măsuri, la fondul special pentru manuale se preconizează a fi transferate mijloace de la componenta de bază a bugetului de stat – 0,9 mil.lei și de la bugetele UAT – 0,6 mil. lei. În suma totală a fondurilor speciale, partea preponderentă o deține fondurile ecologice – 197,3 mil. lei sau 66,4%, veniturile cărora vor fi majorate comparativ cu executat preliminar 2010 cu 42,4 mil. lei; veniturile fondului republican de susținerea socială a populației și fondului special pentru manuale se estimează la nivel de 81,0 mil. lei și 18,6 mil. lei respectiv. Comparativ cu anul 2010, veniturile date se reduc cu 7,0 mil. lei și 2,3 mil. lei respectiv.

În structura veniturilor bugetului de stat pe anul 2011, *mijloacele speciale ale instituțiilor publice finanțate din bugetul de stat* obținute de la prestarea serviciilor și efectuarea lucrărilor contra plată și alte intrări legale de venituri, vor constitui 1123,9 mil.lei, majorându-se față de executat preliminar 2010 cu 59,3 mil.lei sau cu 5,6 la sută. Estimările mijloacelor speciale s-au efectuat de către autoritățile publice centrale în baza nomenclatoarelor lucrărilor și serviciilor acordate contra plată și a tarifelor la servicii, aprobate de către Guvern pentru fiecare autoritate publică, precum și în baza acordurilor de granturi cu donatorii, sponsorizări, donații etc .

În suma totală a mijloacelor speciale, mijloacele primite de la prestarea serviciilor cu plată vor constitui 934,2 mil.lei (83,1%), plata pentru chiria/arenda bunurilor proprietate publică – 112,9 mil.lei (10%), granturi, sponsorizări și donații – 28,7 mil.lei (2,6%), mijloace provenite din prestarea serviciilor în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 11,4 mil.lei (1,0%), alte mijloace speciale – 36,6 mil.lei (3,3%).

Evoluția încasărilor mijloacelor speciale ale instituțiilor publice și veniturile fondurilor speciale în anii 2008-2011 (proiect) se prezintă în graficul alăturat (mil..lei).

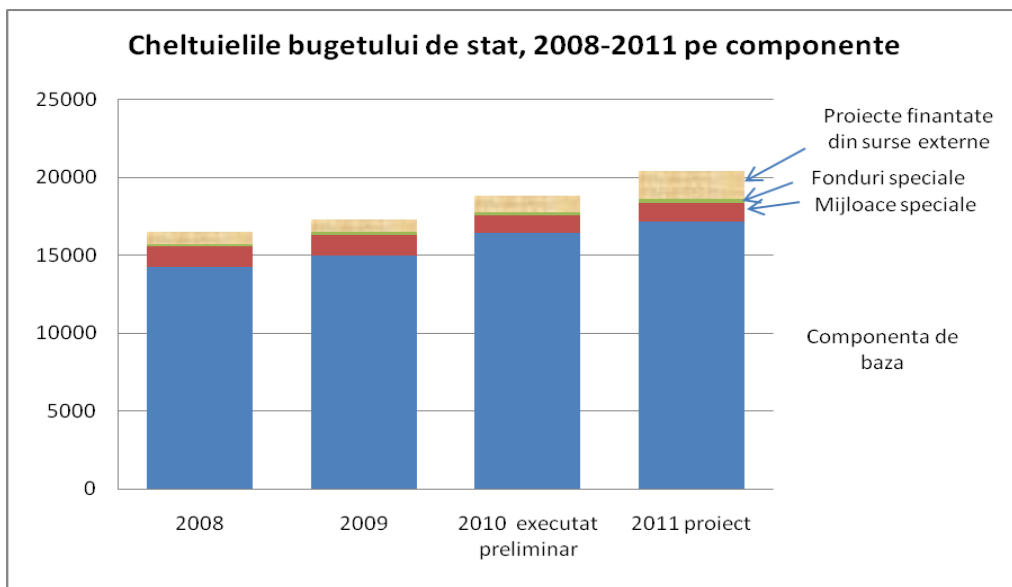
6.2. Cheltuielile bugetului de stat

La general, estimările de cheltuieli incluse în proiectul bugetului de stat pe anul 2011 au fost ghidate de:

- prioritățile strategice ale Programului de activitate a Guvernului și altor documente strategice de nivel național;
- angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor ulteriori (impactul majorării salariilor în anii precedenți, menținerea programelor inițiate în anii precedenți, etc.);
- progresul în colaborarea cu donatorii externi, atât pentru suport bugetar, cât și în cadrul proiectelor finanțate din surse externe;
- reforme promovate în cadrul ramurilor, menite să asigure eficiența cheltuielilor (schimbări instituționale, optimizări a structurii etc);
- oportunitatea și capacitatea de colectare a mijloacelor speciale generate în cadrul instituțiilor publice etc.

Astfel pentru anul 2011, cheltuielile bugetului de stat pe toate componentele se estimează în sumă totală de 20354,1 mil.lei. În raport cu acest indicator al bugetului de stat realizat în anul 2010, acestea sînt cu o creștere de 1562,2 mil.lei sau cu 8,3 la sută.

Cheltuielile bugetului de stat pe componente pentru anul 2011 în evoluție față de anii 2008-2010 (proiect) sînt prezentate în diagrama ce urmează.

Cheltuielile bugetului de stat pe componenta de bază se estimează în sumă de 17171,8 mil.lei și dețin ponderea majoră în structura cheltuielilor bugetului de stat – 84,4 %. Comparativ cu anul 2010 (executat preliminar) cheltuielile componente de bază se majorează cu 4,4% sau cu 719,6 mil.lei.

Din suma totală a cheltuielilor componente de bază 8859,8 mil.lei sau 51,6% se vor utiliza pentru finanțarea programelor autorităților publice centrale, iar 8312,0 mil.lei sau 48,4% - sînt transferuri la alte bugete (bugetele unităților administrativ-teritoriale, BASS, FAOAM).

Pe componenta *mijloace speciale* ale instituțiilor publice, în proiect s-au inclus cheltuieli în sumă de 1196,3 mil.lei, cu o majorare de 128,0 mil.lei sau de 12% față de executat în anul 2010. Mijloacele în cauză vor fi îndreptate la finanțarea activității funcționale a instituțiilor publice. Ca pondere în volumul total de cheltuieli, mijloacele speciale constituie 5,9% comparativ cu 5,7% în anul 2010.

Cheltuielile pe mijloace speciale incluse în proiect pe anul 2011, comparativ cu cele realizate pe anul 2010, sub aspectul categoriilor se expun precum urmează.

	(mil.lei)			
	2010 executat	2011 proiect	Devieri (+,-)	%%
Servicii cu plată	854,5	975,6	121,1	114,2
Plăți pentru chiria bunurilor proprietate publică	105,7	118,6	12,9	112,2
Granturi, sponsorizări, donații	52,7	51,1	-1,6	97,0
Mijloace provenite din cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală	10,5	11,5	1,0	109,5
Alte mijloace speciale	44,8	39,5	-5,4	88,2

Sinteza mijloacelor speciale pe autorități publice se prezintă în Tabelul nr.4 la Nota informativă.

Pentru anul 2011 în buget, ca și în anul 2010, sînt incluse 4 *fonduri speciale*. Cheltuielile fondurilor speciale estimate pe anul 2011 însumează 264,5 mil. lei, cu 3,4 mil. lei mai mult decît în anul 2010 (executat). În raport cu volumul total de cheltuieli ale bugetului de stat acestea constituie 1,3% și rămîn la același nivel ca și în anul 2010. Comparativ cu anul 2010, cheltuielile fondurilor ecologice vor spori cu 10,8 % (15,3 mil. lei), care sunt condiționate de încasări suplimentare prognozate în aceste fonduri, în același timp, fondul de manuale și fondul republican de susținere socială a populației se prognozează reducere cu respectiv 5 mil. lei și 6,9 mil. lei față de anul 2010.

Sinteza fondurilor speciale se prezintă în Tabelul nr.5, iar repartizarea detaliată pe venituri și cheltuieli pe fiecare fond special în parte - în tabelele nr.6-9 la Nota informativă.

Pentru realizarea *proiectelor cu finanțare externă*, în proiectul bugetului de stat, la partea de cheltuieli, se prevăd mijloace în sumă de 1732,4 mil. lei, cu o depășire de 717,4 mil. lei sau cu 70,7% față de cele executate în anul 2010. Circa 29,2% din cheltuielile în cadrul proiectelor se vor finanța din contul granturilor externe – 505,5 mil. lei, restul 70,8% a cheltuielilor se vor finanța din împrumuturi externe – 1226,9 mil. lei.

În anii 2009-2010 au fost semnate noi acorduri de împrumuturi și granturi cu finanțare externă (cu Banca Mondială, Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii (FIDA), Comisia Europeană, Banca Europeană de Investiții, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Statele Unite ale Americii prin intermediul Corporației „Provocările Mileniului”), pentru realizarea următoarelor proiecte:

- Proiectul pentru servicii de finanțare rurală și dezvoltare a businessului agricol”
- Proiectul „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova”
- Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă
- Proiectul „e-Transformare a Guvernării”
- Proiectul „Tranziția la agricultura performantă”
- Proiectul „Reabilitarea drumurilor”
- Proiectul „Monitorizare și evaluare, unitatea de management”
- Programul Operational Comun “Romania-Ukraina-Moldova”.

Cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2011 pe toate componentele sub aspect funcțional pe prezintă în tabelul ce urmează.

	2009 executat		2010 executat preliminar		2011 proiect	
	mil.lei	ponderea în suma totală (%)	mil.lei	ponderea în suma totală (%)	mil.lei	ponderea în suma totală (%)
Servicii de stat cu destinație generală	968,6	5,6	908,4	4,8	1097,4	5,4
Menținerea ordinii publice, apărarea și securitatea statului	1522,7	8,9	1273,8	6,8	1524,9	7,5
Cheltuieli de ordin social	7243,9	42,1	8293,2	44,1	8605,7	42,3
Cheltuieli de ordin economic	1790,9	10,4	2230,2	11,9	3001,1	14,7
Serviciul datoriei de stat	834,2	4,8	547,6	2,9	682,3	3,4
Știința și inovare	353,8	2,1	357,0	1,9	328,2	1,6
Alte domenii	4488,9	26,1	5181,7	27,6	5114,5	25,1
<i>dintre care:</i>						
transferuri la bugetele UAT	3598,5	21,0	4558,3	24,3	4075,6	20,0
Total	17203,0	100,0	18791,9	100,0	20354,1	100,0

În anul 2011 blocul social de cheltuieli va consuma 42,3 % din toate cheltuielile bugetului de stat, cu 1,8 p.p. mai puțin decât în 2010 (executat), aceasta redimensiune fiind în favoarea sectoarelor economice și de infrastructură. Acest bloc include și transferurile la alte bugete: la bugetul asigurărilor sociale de stat – 2325,1 mil.lei, transferuri la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – 1984,3 mil.lei, transferuri la bugetele UAT – 73 mil.lei. În valoare nominală cheltuielile totale la acest domeniu pe 2011 se majorează comparativ cu cele executate în anul 2010 cu 312,5 mil.lei sau cu 3,8%. La majorarea alocațiilor în aceste ramuri a influențat majorarea salariilor angajaților din ramurile respective, precum și necesitățile de protecție socială a persoanelor cu venituri mici.

Sectorul economic va beneficia în anul 2011 de majorări de resurse cu 770,9 mil.lei, cu 2,9 p.p. în totalul cheltuielilor bugetului de stat. Resursele suplimentare, care în marea majoritate provin din surse externe se vor direcționa în reabilitarea și menținerea infrastructurii drumurilor, susținerea producătorilor și în special din sectorul rural prin sistemele de creditare și recreditare.

În raport cu suma totală de cheltuieli, unele domenii vor beneficia de o pondere mai mare de alocații comparativ cu anul 2010: menținerea ordinii publice, apărarea și securitatea statului – cu 0,7 p.p, serviciile de stat cu destinație generală – cu 0,6 p.p.

Indicatorii cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2011 pe grupe funcționale se prezintă în anexa nr.1 la proiectul de lege și în Tabelul nr.2 la Nota informativă.

Aspectele specifice ramurilor se expun în continuare, la capitolul 7 „*Estimările de cheltuieli pe grupele funcționale principale*” al Notei informative.

Comparativ cu anul 2010 (executat), transferurile către bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru nivelare bugetară sau diminuat cu 284,1 mil.lei, în funcție de majorarea bazei de venituri proprii ale acestora și a politicilor în domeniul cheltuielilor publice, necesar a fi promovate în sectorul bugetar, iar transferurile pentru cheltuieli capitale s-au menținut, practic, la același nivel.

E de menționat că, ca urmare a intrării în operativitate în anul 2010 a Fondului național de dezvoltare regională, începând cu anul 2011, mijloacele acestui fond vor fi direcționate pentru proiectele de investiții de nivel local, volumul acestui fond estimându-se pentru 2011 în sumă de 163,8 mil.lei. Suplimentar pentru dezvoltarea infrastructurii din unitățile administrativ-teritoriale vor fi direcționate și resursele Fondului de Investiții Sociale din Moldova – 132,8 mil.lei.

Efectele crizei economice au impus măsuri de protecție socială suplimentară a populației nevoiașe. În acest scop pentru programul existent de ajutor social în proiectul bugetului pe anul 2011 se prevăd mijloace în sumă de 360,0 mil.lei, cu o majorare de 75,6 mil.lei.

Pentru programul de ajutoare în perioada rece a anului a familiilor și pensionarilor cu venituri mici, în proiect sînt incluse 215,9 mil.lei. Totodată, în scopul unei coordonări eficiente a programelor de asistență socială se prevede că odată cu implementarea mecanismelor de protecție socială menționate și care sînt bazate pe venitul familiilor/pensionarilor, sistemul de compensații nominative, bazat pe categorii de beneficiari treptat se va comprima, iar resursele disponibilizate se vor direcționa către sistemul de ajutor social.

În acest context, în proiect pe 2011, costurile pentru programul de compensații nominative sunt în reducere cu 66,7 mil.lei comparativ cu cele executate în 2010 și însumează 290,3 mil.lei. Pe lângă măsurile de asistență socială nominalizate, la majorarea costurilor pentru acest domeniu a influențat și modificarea numărului beneficiarilor de pensii și aplicarea indicatorilor macroeconomici din cadrul sistemelor departamentale de pensionare, în care scop alocațiile bugetului de stat se majorează cu circa 66,5 mil.lei.

Ținînd cont de faptul că transferurile către fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală se stabilesc în proporție de 12,1% de la cheltuielile componente de bază a bugetului de stat (cu excepția celor cu destinație specială), pentru 2011 acestea se majorează cu 56,9 mil.lei în funcție de majorarea părții de cheltuieli și constituie 1983,3 mil.lei.

Cheltuielile curente ale bugetului de stat pe anul 2011 însumează 16559,3 mil.lei, cu o majorare de 365 mil.lei sau cu 2,3% comparativ cu cele realizate în anul 2010.

Cheltuieli de personal. Unul din factorii cu caracter intersectorial care au influențat alocarea resurselor în cadrul bugetului de stat pe anul 2011 este

implementarea etapelor următoare de majorare a salariilor în baza Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar. Costul estimativ al acestor majorări pentru bugetul de stat pe anul 2011 este de 142,0 mil. lei.

La estimarea cheltuielilor de personal pe anul 2011 de asemenea au influențat și alți factori, precum: crearea instituțiilor noi, necesitatea de acoperire a datoriilor formate la finele anului 2010, măsurile de optimizare a numărului de personal. Astfel, cheltuielile de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat pentru anul 2011 pe toate componentele constituie 3623,6 mil.lei și sînt în creștere cu circa 5,6 % față de cele executate în anul 2010.

Mărfuri și servicii. Cheltuielile pentru mărfuri și servicii pe anul 2011 însumează 2042,2 mil.lei. Comparativ cu anul 2010 (executat) aceste cheltuieli se majorează cu 273,3 mil.lei sau cu 15,5 %.

Unul din factori care a influențat cheltuielile la acest articol este indexarea cheltuielilor la indicele prețurilor de consum pentru menținerea costurilor operaționale la serviciile prestate în cadrul programelor recurente, eventualele îmbunătățiri a procedurilor de achiziții publice, precum și aspectele specifice ramurilor respective.

Dobînz. Pentru serviciul datoriei de stat în proiect pe anul 2011 s-au inclus mijloace în sumă de 682,3 mil.lei, cu 134,7 mil.lei mai mult decît a fost executat în 2010, dintre care dobînzile aferente datoriei interne constituie 485,2 mil.lei și pentru datoria externă – 197,1 mil.lei.

Transferuri curente în economie. La acest capitol se atribuie transferurile în scopuri de producție și alte transferuri cu caracter de subsidii (subvenții), care în proiect pe 2011 sînt prevăzute în sumă totală de 308,4 mil.lei, cu 131,5 mil.lei (33%) mai puțin decît în anul 2010. Această reducere se atestă în special la sectorul agricol în legătură cu restructurarea susținerii de către stat în favoarea cheltuielilor capitale în acest sector.

Transferuri către populație. În anul 2011 la acest articol de cheltuieli se prevăd alocații în sumă de 1258,5 mil.lei, cu 246,7 mil.lei sau 24,4% mai mult decît cele executate în anul 2010. Partea majoră a acestor cheltuieli constituie pensile și indemnizațiile pentru militari și polițiști – 733,3 mil.lei, urmate de burse – circa 250 mil.lei, compensațiile de indexare a depunerilor populației la Banca de Economii a Moldovei – 65 mil.lei.

Cheltuielile capitale ale bugetului de stat pe 2011 pe toate componentele se preconizează în sumă de 3844,7 mil.lei (18,9% din suma totală de cheltuieli), cu 1128,8 mil.lei sau 41,6% mai mult decît cele executate în anul 2010.

Investiții capitale. Pentru investiții capitale în construcții din bugetul de stat în anul 2011 din toate sursele se vor direcționa în total 1090,5 mil. lei, cu 555,7 mil. lei mai mult decît a fost executat în anul 2010.

Pe componentele bugetului de stat, acestea se prezintă în tabelul ce urmează (mil. lei):

	2010 executat preliminar	2011 proiect	Devieri +, -	%
Total	534,8	1090,5	+555.7	204.0
inclusiv:				
- pe componenta de bază	367,7	290,2	-77,5	79,0
<i>din care contribuția Guvernului la implementarea unor proiecte finanțate din surse externe</i>	4,1	3,9	-0,2	95,0
- pe mijloace speciale	33,2	36,2	+3.0	109.0
- pe proiecte finanțate din surse externe	133,9	764,1	+630,2	571.0

Pentru anul 2011 investițiile capitale sînt orientate prioritar în transporturi și gospodăria drumurilor, gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe, care vor consuma circa 76,0 % din volumul de investiții pe 2011 din toate sursele. Astfel, pentru transporturi și gospodăria drumurilor se direcționează 560,2 mil. lei sau 52,0 % și pentru gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe – 270,3 mil. lei, ceea ce constituie 25,0 % din volumul total al investițiilor capitale.

Din contul componentei de bază a bugetului de stat pentru finanțarea investițiilor capitale se prevăd 290,2 mil. lei, dintre care: 23,7 mil lei (8,0%) pentru domeniul învățămîntului, 104,6 mil lei (36,0%) - pentru transporturi și gospodăria drumurilor. Pentru construcția și reconstrucția clădirilor instituțiilor din ocrotirea sănătății sînt planificate 5,0 mil lei (2,0%). Pentru obiectivele din gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe se prevăd alocații în sumă de 121,9 mil. lei, ceea ce constituie 42,0 % din cheltuielile de bază și vor fi utilizate pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu apă și de canalizare a unor localități ale țării, inclusiv pentru construcția sistemului de apă și canalizare în cartierul locativ nou pentru sinistrații inundațiilor din vara anului 2010, și prelungirea construcției blocului locativ în mun. Chișinău pentru participanții la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobîl.

Investițiile în reabilitarea și construcția edificiilor din sistemul justiției și sistemul penitenciar vor constitui 14,3 mil. lei. În totalul alocațiilor pentru investiții capitale din componenta de bază acestea constituie aproximativ 5,0%.

Pentru finanțarea investițiilor capitale din contul mijloacelor speciale se prevăd alocații în sumă de 36,2 mil. lei. Similar anilor precedenți, partea preponderentă – 55,0 % sau 19,9 mil. lei din cheltuielile nominalizate, se vor efectua în instituțiile de învățămînt superior. Mijloacele în cauză vor fi utilizate pentru construcția și reconstrucția blocurilor de studii ale universităților, căminelor studențești și complexelor sportive ale acestora.

Donatorii externi vor participa la finanțarea proiectelor investiționale în anul 2011 cu o cotă de participare în sumă de 764,1 mil. lei. Din aceste resurse, 412,3 mil. lei sau 54,0% vor fi direcționate pentru implementarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor și altor proiecte în acest sector, iar 148,0 mil. lei sau 19,0 % – pentru proiectele în domeniul dezvoltării sistemelor de aprovizionare cu apă și de canalizare și proiectul „Construcția locuințelor sociale”.

Pentru realizarea Proiectului energetic II sunt prevăzute 69,5 mil lei sau 9,0% din totalul alocațiilor cu caracter investițional din surse externe.

Repartizarea alocațiilor pentru investiții capitale din toate sursele, pe obiective de construcție și pe autorități publice beneficiare se prezintă în Anexa nr. 5 la proiectul de lege.

Totodată, din componenta de bază a bugetului de stat în proiectul bugetului de stat sînt prevăzute mijloace pentru transferuri capitale autorităților administrației publice locale în suma de 100,0 mil.lei, destinate cheltuielilor capitale. Repartizarea pe obiective și beneficiari este prezentată în Anexa nr. 6 la proiectul de lege.

Selectarea obiectivelor pentru finanțare din contul bugetului de stat s-a efectuat prioritar, ținînd cont de gradul de finalizare al acestora , precum și importanța obiectivelor pentru economia națională.

Pentru o mai mare transparență a repartizării mijloacelor pentru finanțarea investițiilor capitale, informația privind costul de deviz, soldurile costului de deviz pe obiectivele pentru care se alocă mijloace bugetare se prezintă în tabelele nr. 11 și 13 la Notă informativă.

În scopul *procurării mijloacelor fixe* în proiect se prevăd mijloace în sumă de 191 mil.lei, acestea fiind cu 47,1 mil.lei mai mult decît în anul 2010.

Pentru *reparațiile capitale* de la bugetul de stat în anul 2011 se vor direcționa mijloace în sumă totală de 280,4 mil.lei. Repartizarea alocațiilor pentru reparații capitale din toate sursele, pe obiective și pe beneficiari (cu excepția reparației drumurilor, care se efectuează de fondul rutier, mijloace de transport și altor obiecte), se prezintă în Tabelul nr.12 la Nota informativă.

Evoluția cheltuielilor bugetului de stat, detaliate pe articole și alineate ale clasificăției economice, pe anii 2008-2011 se conțin în tabelul nr.3 la Nota informativă.

6.3. Balanța bugetului de stat

Pentru anul 2011 deficitul de casă a bugetului de stat pe toate componentele se estimează în sumă totală de 1266,9 mil. lei, dintre care proiectele finanțate din surse externe și mijloacele speciale se prevăd cu deficit în sumă de 1226,9

mil.lei și 72,4 mil.lei, respectiv, fondurile speciale se estimează cu excedent de 32,4 mil.lei, iar cheltueile și veniturile componente de bază sunt echilibrate.

Sursele de finanțare a deficitului se constituie din:

- a) emisia valorilor mobiliare de stat (neto) pe piața primară în suma de 300,0 mil. lei;
- b) intrări de împrumuturi în sumă de 1643,8 mil. lei, și anume:
  - împrumuturi pentru susținerea bugetului – în sumă de 522,5 mil. lei (echivalentul a 20 mil. dolari SUA de la Banca Mondială și 15 mil.DST de la Fondul Monetar Internațional);
  - împrumuturi pentru proiecte finanțate din surse externe – în sumă de 1121,2 mil. lei (echivalentul a 90,4 mil. dolari SUA).
- c) mijloacele din vânzarea și privatizarea patrimoniului public – în sumă de 280,0 mil. lei.

Finanțarea externă netă va fi pozitivă, datorită atragerii împrumuturilor noi în condiții mai favorabile cu scopuri atât investiționale cât și pentru suport bugetar.

Totodată, pentru onorarea angajamentelor față de creditorii externi vor fi direcționate 814,9 mil.lei (echivalentul la 65,7 mil.dol.SUA).

Concomitent sursele de finanțare a deficitului vor depăși suma necesară cu circa 141,9 mil.lei, cu care ulterior se vor completa soldurile la conturile bugetului de stat.

7. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale

7.1. Serviciile de stat cu destinație generală

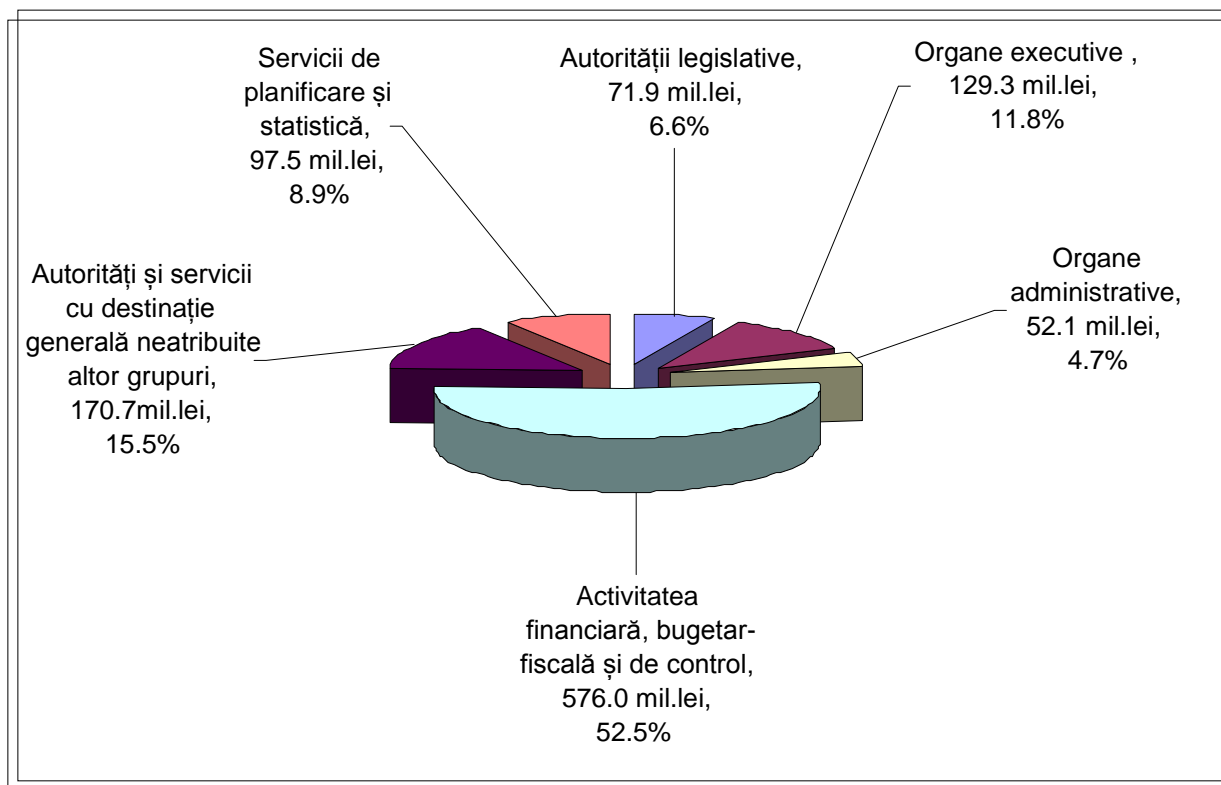
	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	968,6	908,4	1097,4	189,0	120,8
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	848,5	750,6	837,0	86,4	111,5
mijloace speciale	81,9	84,3	93,7	9,4	111,2
proiecte finanțate din surse externe	38,2	73,5	166,7	93,2	226,8

Cheltuielile bugetului de stat pe anul 2011 pentru grupa dată sînt prevăzute cu o majorare de 128,8 mil.lei sau cu 13,3 la sută față de executat în anul 2009 și cu o majorare de 189,0 mil.lei sau cu 20,8 la sută față de executat în anul 2010.

Comparativ cu executat în anul 2010, cheltuielile sînt majorate la componenta de bază cu 86,4 mil.lei sau cu 11,5 la sută, la mijloace speciale - cu

9,4 mil.lei sau cu 11,2 la sută și la proiectele finanțate din surse externe - cu 93,2 mil.lei sau mai mult de 2 ori.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date pentru anul 2011 se reflectă în diagrama ce urmează.

Factorii care au determinat modificări cu caracter financiar se expun în continuare.

	mil.lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	750,6	84,3	73,5	908,4
2. Modificări (+; -) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	86,4	9,4	93,2	189,0
economii /reduceri	-68,5			-68,5
alocări suplimentare	154,9	9,4	93,2	257,5
3. Proiect pe 2011 (1+2)	837,0	93,7	166,7	1097,4

Majorarea cheltuielilor la componenta de bază este determinată de includerea în proiect a cheltuielilor suplimentare pentru următoarele scopuri:

- 8,1 mil.lei pentru punerea în aplicare a primei etape de implementare a noului sistem de salarizare a funcționarilor publici și a persoanelor de demnitate publică, începînd cu 1 octombrie 2011;

- 3,3 mil.lei pentru majorarea salariilor personalului de deservire tehnică;
- 17,8 mil.lei pentru indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în funcție de indicii inflației.

Pe lângă aceasta, la majorarea cheltuielilor pe ramura dată au influențat și factori specifici, care au generat alocații suplimentare:

- 48,8 mil.lei - pentru organizarea și petrecerea alegerilor locale;
  - 3,1 mil.lei - pentru deservirea și întreținerea Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice (Cancelaria de Stat a Republicii Moldova);
  - 0,2 mil.lei - pentru consolidarea capacităților funcționale ale Agenției Achiziții Publice;
  - 5,2 mil.lei – contribuția Guvernului la Proiectul „IMPEFO- îmbunătățirea cooperării transfrontaliere între Republica Moldova și România privind produsele petroliere și alimentare (Laboratorul vamal)”;
  - 13,7 mil.lei - majorarea contribuției Guvernului la Proiectul „Desfășurarea recensământului general agricol (RGA)”, suma totală a contribuției inclusă în proiect constituie 21,2 mil.lei;
  - 0,4 mil.lei – pentru achitarea serviciilor privind stabilirea reitingului de țară, asigurat de către „Moody’s” I.S.;
  - 3,1 mil.lei - pentru achitarea serviciilor prestate de către Î.S. Fiscservinform;
  - 0,1 mil.lei – pentru asigurarea populației din stînga Nistrului cu acte de identitate, alocațiile prevăzute în acest scop - 1,0 mil.lei.;
  - 28,4 mil.lei – pentru asigurarea activității și dezvoltarea sistemului informațional al Serviciului Vamal, anume deservirea rapiscannerelor, procurarea licenței Asycuda, procurarea calculatoarelor, precum și deservirea sistemului informațional, dezvoltarea bazei tehnico-materiale, asigurarea colaboratorilor cu uniformă.
- Totodată, propunerile de buget pe anul 2011 ale Aparatului Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova și Curții de Conturi, conform cadrului legal au fost integrate în proiectul bugetului în volumele prezentate de către aceste autorități, ceea ce a determinat majorarea alocațiilor la acest compartiment cu 12,7 mil.lei.
- Concomitent cu majorarea alocațiilor, în urma analizei cheltuielilor grupei date au fost identificate unele reduceri și economii de alocații comparativ cu cele realizate în anul 2010, și anume:
- neincluderea cheltuielilor pentru reparația capitală a clădirilor Parlamentului și Președinției - 50,0 mil.lei;
  - transferul conform metodologiei la grupa „Serviciul datoriei de stat” a cheltuielilor, legate de achitarea dobînzii și comisionului aferent drepturilor speciale de tragere (DST) alocate de FMI - 5,9 mil.lei;
  - optimizarea fondului de salarizare, format din contul funcțiilor vacante – 10,5 mil.lei;
  - reducerea alocațiilor destinate finanțării investițiilor capitale – 2,1 mil.lei.

Totodată, la grupa dată în proiect pe anul 2011 sînt prevăzute alocații cu caracter specific, și anume:

- pentru promovarea politicii de Reintegrare a țării -10,0 mil. lei;
- pentru implementarea în continuare a reformei administrației publice conform Programului „Relansăm Moldova” - 25,0 mil.lei. Sursele menționate vor fi repartizate de către Guvern pe programe și executori de buget pe parcursul anului 2011.

În anul 2011 la această grupă de cheltuieli vor fi în derulare 6 *proiecte finanțate din surse externe*, precum urmează.

Proiectul de suport prin asistență tehnică pentru susținerea Reformei Administrației Publice Centrale din Republica Moldova

Pentru anul 2011, în cadrul proiectului de suport prin asistență tehnică pentru susținerea Reformei Administrației Publice Centrale se planifică realizarea următoarelor activități:

- angajarea consultanților străini și locali pentru elaborarea documentelor de tender pentru implementarea „Registrul funcțiilor publice și funcționarilor publici; elaborarea sistemului nou de remunerare pentru Administrația Publică; implementarea procedurilor de management a resurselor umane în administrația publică; modernizarea serviciilor publice; implementarea programelor de comunicare a RAPC; consultarea autorităților publice privind noua legislație a serviciului public; monitoringul și evaluarea implementării RAPC; auditul Proiectului pentru anul 2010;
- elaborarea softului „Registrul funcțiilor publice și funcționarilor publici” și procurarea echipamentului pentru implementarea registrului dat;
- editarea materialelor promoționale necesare pentru RAPC;
- modificarea legislației în scopul implementării procedurilor de evaluare exactă a impactului documentelor de politici;
- îmbunătățirea sistemului de management a petițiilor;
- instruirea funcționarilor publici de la autorități ai administrației publice centrale și Cancelaria de Stat, desfășurarea diferitor seminare prin intermediul Academiei de Administrare Publică, vizite de studiu pentru funcționarii publici de la diferite autorități ai administrației publice centrale, departamente, implicate în reforma administrației publice centrale, organizarea diferitor mese rotunde.

Pentru toate aceste activități se planifică cheltuieli din contul grantului în sumă de 21513,5 mii lei.

Proiectul de suport prin asistență tehnică pentru Dezvoltarea Strategică a Curții de Conturi.

Anul 2011 este anul finalizării tuturor activităților în cadrul proiectului dat. Printre activitățile de bază se planifică:

- finalizarea contractului privind livrarea echipamentului informațional (computere, laptopuri, printere, servere și alt echipament informațional minor);
- elaborarea, testarea și instalarea soft-ului sistemului informațional;
- instruirea personalului Curții de Conturi;
- finalizarea elaborării politicii privind auditul autorităților locale și testarea experimentală, elaborarea unor suplimente la manualul de audit cu privire la aspectele care trebuie abordate în cadrul auditului autorităților locale;
- auditul proiectului, cheltuieli operaționale, traducerea documentației tehnice a Curții de Conturi.

Suma totală a cheltuielilor pentru anul 2011 se estimează în sumă de 3 260,7 mii lei.

Proiectul „e-Transformare a Guvernării”

Pentru anul 2011, se planifică realizarea următoarelor activități:

- oferirea suportului pentru Centrul e-Guvernare;
- întărirea capacității instituționale;
- dezvoltarea politică și strategică;
- dezvoltarea cadrului legal;
- dezvoltarea alianțelor strategice și parteneriatului e-Transformării;
- dezvoltarea infrastructurii comune și serviciilor e-Guvernare.

Pentru aceste activități se planifică cheltuieli în sumă de 31648,5 mii lei, din care – 19220,0 mii lei din contul împrumutului extern și 12428,5 mii lei – contribuția Guvernului.

Proiectul „Managementul finanțelor publice”

Pe parcursul anului 2011 vor fi efectuate plăți pentru realizarea următoarelor activități:

- serviciile pentru consultanță privind administrarea contractului „Sistemul Informațional de Management Financiar”; privind metodologia de elaborare a bugetului și privind metodologia de executare a bugetului, precum și perfecționarea legislației bugetare;
- implementarea contractului privind sistemul informațional de management financiar;
- servicii de consultanță;
- cheltuieli operaționale.

Pentru activitățile menționate se planifică următoarele cheltuieli:

- din contul grantului – 13617,0 mii lei,
- din contul împrumutului - 73306,0 mii lei.

Proiectul „Desfășurarea recensământului general agricol”(RGA)

Pentru anul 2011 sînt preconizate de a efectua următoarele lucrări:

- testarea, revizuirea și perfectarea programului de prelucrare a datelor recensământului agricol, adaptarea echipamentului și a softurilor IT;
- campania de comunicare pentru asigurarea susținerii pe scară largă a RGA;
- procurarea consumabilelor, inventarului, rechizitelor de birou și altor materiale necesare pentru desfășurarea RGA;
- pregătirea încăperilor de serviciu pentru secțiunile de recensământ, distribuirea instrumentarului tipărit și a altor materiale în teritoriu, actualizarea listelor;
- selectarea, instruirea și angajarea personalului antrenat la recensământ;
- efectuarea lucrărilor de teren a RGA: vizita preliminară; colectarea datelor de la exploatarea agricolă; vizita de control; perfectare documentației de recensământ la OTS și transmiterea ei la BNS;
- procesarea datelor RGA, calcularea și validarea tabelelor - cheie cu rezultatele RGA;
- lansarea rezultatelor preliminare.

Pentru atingerea obiectivelor menționate se planifică efectuarea cheltuielilor:

- din contul grantului în mărime de - 35842,2 mii lei;
- Contribuția Guvernului – 21150,6 mii lei.

Proiectul „IMPEFO” – îmbunătățirea cooperării transfrontaliere între Republica Moldova și România privind produsele petroliere și alimentare (Laboratorul vamal).

Pentru anul 2011 în baza proiectului dat au fost planificate următoarele activități:

- executarea lucrărilor de proiectare a clădirii;
- primirea autorizațiilor și aprobarea condițiilor tehnice;
- efectuarea studiului de fezabilitate și evaluare a impactului asupra mediului;
- procurarea echipamentului.

Pentru asigurarea activităților menționate sînt planificate mijloace financiare din contul contribuției Guvernului – în sumă de 5167,0 mii lei.

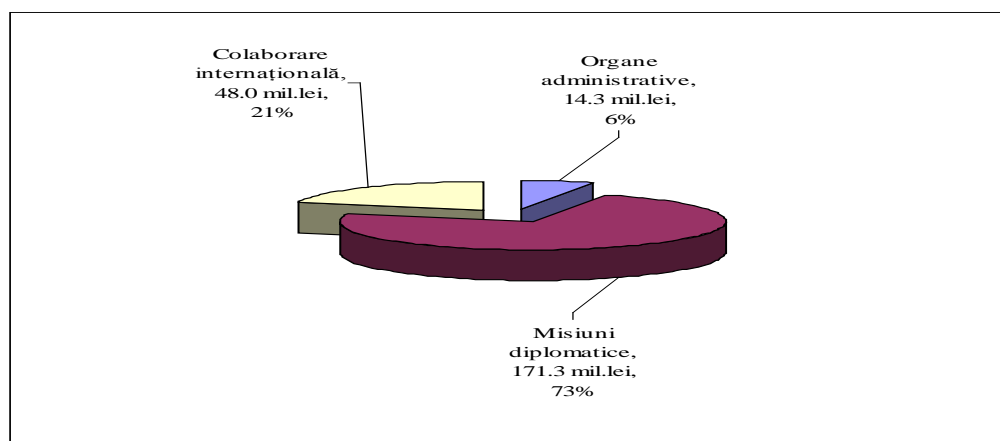
7.2. Activitatea externă

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	200,8	206,0	233,6	27,6	113,4
<i>inclusiv transferuri între componente</i>	<i>26,1</i>				
componenta de bază	191,7	191,5	211,1	19,6	110,2
mijloace speciale	35,1	14,5	22,5	8,0	155,2

Alocațiile prevăzute pentru anul 2011 la grupa dată înregistrează o creștere de 32,8 mil.lei sau cu 16,3 la sută față de cheltuielile executate în anul 2009 și cu o creștere de 27,6 mil.lei sau cu 13,4 la sută comparativ cu executat în anul 2010.

Comparativ cu executat în anul 2010 cheltuielile componentei de bază se majorează cu 19,6 mil.lei sau cu 10,2 la sută, iar din contul mijloacelor speciale - cu 8,0 mil.lei sau cu 55,2 la sută.

Sub aspect funcțional, cheltuielile pentru activitatea externă pentru anul 2011 se reflectă în diagrama ce urmează.

Factorii care au determinat modificări cu caracter financiar se expun precum urmează.

mil.lei

	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
1. Executat preliminar 2010	191,5	14,5	206,0
2. Modificări (+; -) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	19,6	8,0	27,6
alocări suplimentare	19,6	8,0	27,6
3. Proiect 2011 (1+2)	211,1	22,5	233,6

Majorarea cheltuielilor la componenta de bază este determinată de includerea în proiect a alocațiilor suplimentare pentru următoarele scopuri:

- 0,7 mil.lei - pentru punerea în aplicare a primei etape de implementare a noului sistem de salarizare a funcționarilor publici și a persoanelor de demnitate publică, începând cu 1 octombrie 2011;
- 17,6 mil.lei – pentru asigurarea activității misiunilor și consulatelor diplomatice peste hotare;
- 1,3 mil.lei – pentru achitarea cotizațiilor de membru față de organizațiile internaționale;

La capitolul „Colaborare internațională”, întru achitarea cotizațiilor de membru față de organizațiile internaționale și regionale sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 48,0 mil.lei, reieșind din solicitările parvenite din partea structurilor internaționale.

Mijloacele financiare în cauză vor fi repartizate după cum urmează:

- achitarea cotizațiilor de membru față de organizațiile internaționale pentru anul 2011 – 39,0 mil.lei;
- achitarea parțială a datoriilor istorice - circa 9,0 mil.lei.

Sub aspectul beneficiarilor, alocațiile urmează a fi repartizate pentru:

- organizații parlamentare, finanțarea integrală a cotelor de membru – 3,99%;
- organizații internaționale, achitarea integrală a cotizațiilor de membru și respectarea prevederilor graficelor de restructurare a arieratelor – 89,55%;
- structurile din cadrul blocului CSI – 6,46%.

Pe parcursul ultimilor ani, în scopul îmbunătățirii situației privind stingerea datoriilor la plata cotelor de membru în organizațiile internaționale, precum și menținerii în continuare a situației benefice la acest capitol, au fost elaborate și aprobate graficele de restructurare a datoriilor pe perioadele de la 5 până la 20 de ani față de următoarele structuri: UNESCO, Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Organizația Internațională a Aviației Civile (OIAC), Organizația Internațională a Muncii (OIM), Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială (UNIDO), Agenția Internațională pentru Energia Atomică (AIEA), Organizația privind Interzicerea Armelor Chimice, Uniunea Latină, care în prezent sunt respectate.

Pentru asigurarea activității *misiunilor diplomatice și consulare* ale Republicii Moldova peste hotare, alocațiile de la bugetul de stat pe toate componentele se preconizează în sumă de 171,3 mil.lei, dintre care pe componenta de bază - în sumă de 150,8 mil.lei și mijloace speciale - 20,5 mil. lei. Comparativ cu executarea pentru anul 2010 se înregistrează o majorare de 23,3 mil.lei, determinată de revizuirea veniturilor la componenta mijloace speciale, provenite din încasările aferente serviciilor consulare și alocările mijloacelor financiare pentru acoperirea cheltuielilor strict necesare.

Pentru asigurarea activității *aparaturii centrale al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene*, alocațiile de la bugetul de stat pe toate componentele se preconizează în sumă de 14,3 mil.lei, cu o majorare de 3,2 mil.lei față de executat în anul 2010. La compartimentul *mijloace speciale* majorarea cheltuielilor constituie 1,9 mil.lei față de executarea în anul 2010.

7.3. Apărarea națională

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil. lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	242,4	228,5	244,7	16,2	107,1
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	223,0	205,3	223,9	18,6	109,1
mijloace speciale	19,4	23,2	20,8	-2,4	89,6

Alocațiile de la buget pe anul 2011 pentru apărarea națională se prevăd cu o majorare de 2,3 mil. lei sau cu 0,9 la sută mai mult față de cele executate în anul 2009 și cu o majorare de 16,2 mil. lei sau 7,1 la sută față de cele executate în anul 2010.

Principalele modificări care au determinat alocarea de resurse la grupa funcțională dată pe anul 2011 comparativ cu anul 2010 sînt următoarele:

	mil. lei		
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
1. Executat preliminar 2010	205,3	23,2	228,5
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	18,6	-2,4	16,2
<i>inclusiv:</i>			
economii/ reduceri	-1,7	-2,4	-4,1
alocări suplimentare	20,3		20,3
3. Proiect 2011 (1+2)	223,9	20,8	244,7

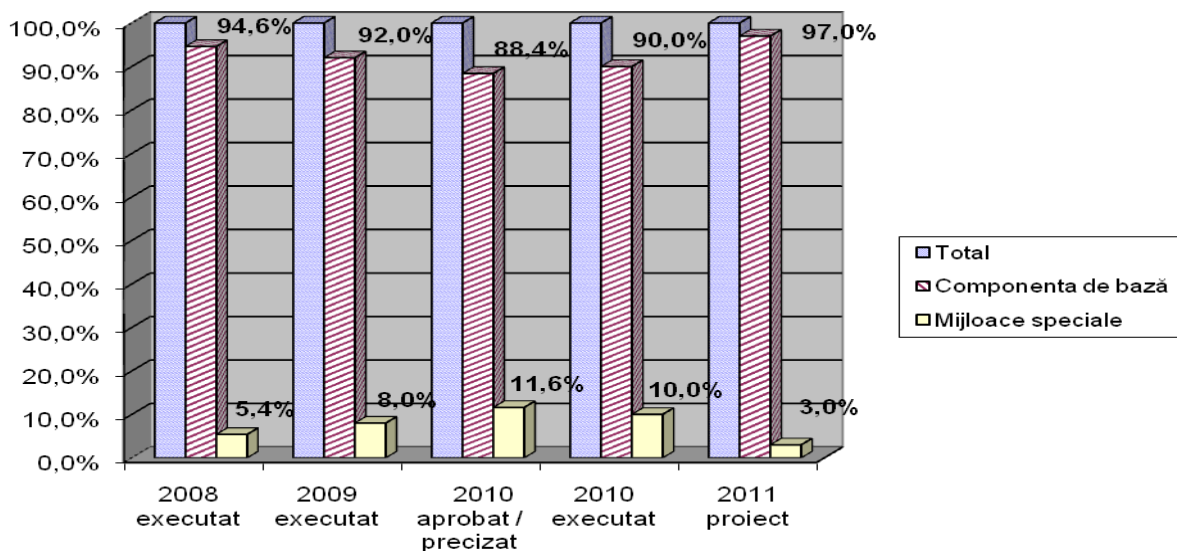
Modificarea volumului cheltuielilor în cadrul acestei grupe, în fond, este condiționată de:

- 1,7 mil. lei – reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu reducerea numărului de unități;
- 7,1 mil. lei – majorarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în legătură cu creșterea indicelui prețurilor de consum;
- 2,4 mil. lei – majorări salariale de la 1 iulie 2011 pentru salariații cu retribuire mică salarizați conform Rețelei Tarifare Unice;
- 0,3 mil. lei – majorări întru aplicarea primei etape de implementare a noului sistem de salarizare pentru funcționarii publici și persoanele cu demnitate publică de la 1 octombrie 2011;
- 4,8 mil. lei – majorări pentru insuficiența cheltuielilor de personal;
- 6,6 mil. lei – majorări întru achitarea datoriei la indemnizația pentru fortificarea sănătății militarilor;

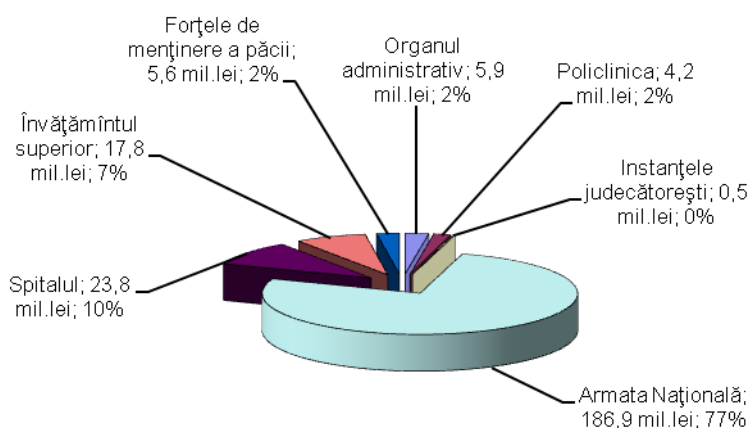
- 2,0 mil. lei - majorări întru achitarea datoriei la compensația pentru închirierea spațiului locativ;
- 0,7 mil. lei – indemnizația de concediere, datorie achitată în anul 2011.

Mijloacele speciale la această grupă au fost prevăzute în sumă de 20,8 mil. lei, care se mențin la nivelul cheltuielilor executate pe anii 2008-2009.

Dinamica cheltuielilor pe anii 2008-2010 la grupa dată, se prezintă în diagrama ce urmează.

Sub aspect funcțional , cheltuielile grupei date prevăzute pe anul 2011 se prezintă în diagrama ce urmează.

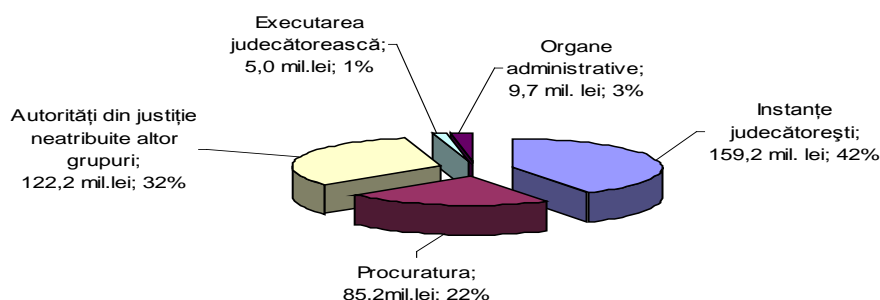
7.4. Justiția

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil. lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	303,5	313,0	381,3	48,3	114,5
<i>inclusiv transferuri între componente:</i>	<i>19,1</i>	<i>10,0</i>			
componenta de bază	232,3	246,3	280,7	34,4	114,0
mijloace speciale	87,9	95,9	110,6	14,7	115,3
proiecte finanțate din surse externe	2,3	0,8		-0,8	

Cheltuielile bugetului de stat pe anul 2011 pentru grupa dată sînt în creștere cu 77,8 mil. lei sau cu 25,6 la sută față de executat 2009 și cu 48,3 mil. lei sau cu 14,5 la sută față de executat în anul 2010.

Comparativ cu realizat în anul 2010, cheltuielile se majorează la componenta de bază cu 34,4 mil. lei sau cu 14,0 la sută și la mijloace speciale - cu 14,7 mil. lei sau cu 15,3 la sută, iar la proiecte finanțate din surse externe se reduc integral.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date pe anul 2011 se prezintă în diagrama ce urmează.

Principalele modificări care au determinat alocarea de resurse la această grupă sînt următoarele:

	mil. lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	246,3	95,9	0,8	333,0
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	34,4	14,7	-0,8	48,3
<i>inclusiv:</i>				
economii de resurse	-33,3	-10,6	-0,8	-44,7
alocări de resurse suplimentare	67,7	25,3		93,0
3. Proiect 2011 (1+2)	280,7	110,6		381,3

În rezultatul analizei cheltuielilor la ramura dată au fost identificate următoarele economii de resurse:

- 1,5 mil. lei - excluderea serviciilor notarilor de stat prin preluarea funcțiilor acestora de către notarii privați;
- 2,1 mil. lei - reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu optimizarea numărului de unități;
- 15,8 mil. lei – transferarea cheltuielilor de întreținere a Serviciului probațiune (din cadrul Departamentului de executare) la Departamentul instituțiilor penitenciare;
- 4,3 mil. lei – reducerea cheltuielilor ce derivă din achitarea indemnizațiilor la încetarea raportului de muncă;
- 9,0 mil. lei – reducerea alocațiilor pentru investiții capitale în construcții;
- 0,6 mil. lei - reducerea alocațiilor pentru procurarea mijloacelor fixe.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu 67,7 mil. lei, condiționate de următorii factori:

- 5,5 mil. lei – majorarea salariilor (pentru funcționari publici, persoane cu demnitate publică și angajați remunerați conform RTU);
- 5,0 mil. lei – alocații pentru achitarea indemnizațiilor de eliberare a angajaților Departamentului de executare și a cheltuielilor de personal pentru luna decembrie 2010;
- 3,9 mil. lei - indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în legătură cu creșterea indicelui prețurilor de consum;
- 1,2 mil. lei – alocații pentru cheltuielile curente a aparatului central al Ministerului Justiției (din care pentru achitarea serviciilor de mediere în cauze penale – 0,9 mil. lei);
- 6,1 mil. lei – mijloace bănești alocate pentru întreținerea instanțelor judecătorești (instanțe judecătorești și Curtea Supremă de Justiție);
- 10,0 mil. lei – mijloace bănești alocate pentru întreținerea Procuraturii Generale;
- 0,5 mil. lei – mijloace financiare alocate Centrului de armonizare a legislației pentru implementarea acțiunii privind consolidarea mecanismului de monitorizare a actelor normative/legislative naționale armonizate la legislația europeană;
- 0,7 mil. lei – majorarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor;
- 33,1 mil. lei – alocații pentru reparații capitale (inclusiv Curtea Supremă de Justiție - 0,4 mil. lei; Procuratura Generală – 2,0 mil. lei; instanțele judecătorești – 30,7 mil. lei);
- 1,7 mil. lei – alocații pentru procurarea mijloacelor fixe (inclusiv Curtea Supremă de Justiție - 0,2 mil. lei; instanțele judecătorești – 1,5 mil. lei).

La modificarea cheltuielilor din *mijloace speciale* au influențat următorii factori:

- 10,6 mil. lei - reducerea cheltuielilor ce derivă din finisarea asistenței financiare a organismelor internaționale acordate sub formă de granturi și a serviciilor cu plată prestate de instituții;
- 25,3 mil. lei – majorarea cheltuielilor din contul precizării soldului format la 31 decembrie 2010 (din care majorarea cheltuielilor la Serviciul Stare Civilă în scopul achiziționării sediului – 24,9 mil. lei).

În domeniul justiției în anul 2011 în limita mijloacelor financiare alocate se vor consolida capacitățile funcționale ale Consiliului de mediere prin instituirea mecanismului de asigurare a medierii garantată de stat. Concomitent mijloacele financiare alocate vor contribui substanțial la crearea unor condiții optime de funcționare a autorităților judecătorești, precum și sporirii calității funcționării sistemului judecătoresc. Similar va fi posibilă implementarea acțiunii de politică ce vizează consolidarea mecanismului de monitorizare a actelor normative/legislative naționale armonizate la legislația Uniunii Europene.

În aceeași ordine de idei, în anul 2011 va fi finisată etapa de lichidare a Departamentului de executare fapt ce va permite consolidarea instituțională a noului sistem privat de executare a hotărârilor judecătorești. Totodată prin excluderea finanțării cheltuielilor notarilor de stat se va consolida independența instituțiilor notariatului.

Întru executarea recomandărilor Consiliului Europei care vor eficientiza activitatea procurorilor, ridicarea capacităților lor în domeniul urmăririi penale au fost alocate mijloace bănești pentru asistarea procurorilor de către consultanți în cauzele penale.

7.4/1 . *Jurisdicția constituțională*

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	5,4	6,1	6,0	-0,1	98,4
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	5,3	5,9	5,9		
mijloace speciale	0,1	0,2	0,1	-0,1	50,0

Pentru activitatea Curții Constituționale alocațiile prevăzute în proiect pe anul 2011 s-au micșorat cu 0,1 mil.lei sau cu 1,7 la sută față de cheltuielile executate în anul 2010.

	mil. lei		
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
1. Executat preliminar 2010	5,9	0,2	6,1
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010		-0,1	-0,1
<i>inclusiv:</i>			
economii/ reduceri		-0,1	-0,1
alocări suplimentare			
3. Proiect 2011 (1+2)	5,9	0,1	6,0

Cheltuielile incluse în proiect la grupa dată s-au redus necesarul, la *componenta de bază* – cu 60,4 mii lei, condiționată de reducerea cheltuielilor de personal și la *mijloace speciale* – cu 48,6 mii lei.

7.5. Menținerea ordinii publice și securitatea națională

	mil. lei				
	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	1280,3	1045,3	1280,3	235,0	122,5
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	1060,9	975,3	1154,3	179,0	118,4
mijloace speciale	219,4	70,0	96,4	26,4	137,7
proiecte finanțate din surse externe			29,6	29,6	

Alocațiile bugetului de stat pentru grupa respectivă în proiect sînt prevăzute la nivelul realizat în anul 2009, iar față de executat 2010 - cu o majorare de 235,0 mil. lei sau cu 22,5 la sută.

Modificările alocațiilor bugetare în domeniul dat pe anul 2011 față de anul 2010 sînt următoarele:

	mil. lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	975,3	70,0		1045,3
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	179,0	26,4	29,6	235,0
economii de resurse	-8,7			-8,7
alocări de resurse suplimentare	187,7	26,4	29,6	243,7
3. Proiect 2011 (1+2)	1154,3	96,4	29,6	1280,3

Factorii care au determinat majorarea/micșorarea cheltuielilor la această grupă, în fond, sunt următorii:

- 0,6 mil. lei – majorări întru aplicarea primei etape de implementare a noului sistem de salarizare pentru funcționarii publici și persoanele cu demnitate publică de la 1 octombrie 2011;

- 13,2 mil. lei - majorări salariale de la 1 iulie 2011 pentru salariații cu retribuire mică salarizați conform Rețelei Tarifare Unice;

- 26,8 mil. lei – indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în legătură cu creșterea indicelui prețurilor de consum;

- 11,7 mil. lei – acoperirea datoriei la cheltuielile de personal colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Grăniceri, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru luna noiembrie 2010, achitată în anul 2011;

- 15,8 mil. lei – funcționarea și întreținerea Oficiului central de probațiune creat pe lângă Departamentul Instituțiilor Penitenciare, conform Hotărârii Guvernului nr.827 din 10 septembrie 2010, în baza Direcției de probațiune a aparatului central al Departamentului de executare;

- 9,0 mil. lei – suplimentarea pentru alimentația deținuților;

- 22,3 mil. lei – asigurarea insuficienței cheltuielilor de personal pentru Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale și Departamentul Trupelor de Carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2011.

- 2,2 mil. lei – acoperirea cheltuielilor de personal întru asigurarea trecerii la serviciul militar exclusiv prin contract pentru carabinieri, începând cu 1 iulie 2011;

- 2,2 mil. lei – reducerea cheltuielilor curente prevăzute pentru întreținerea militatilor în termen ai Departamentului Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne cu redistribuirea la cheltuieli de personal;

- 0,9 mil. lei – indemnizația de concediere a colaboratorilor Serviciului Protecției Civile și Situații Excepționale și Departamentul Trupelor de Carabinieri pentru anul 2010, achitată în anul 2011;

- 0,1 mil. lei – solda militarilor în termen ai Departamentului Trupelor de Carabinieri pentru anul 2010, datorie achitată în anul 2011;

- 4,8 mil. lei – pregătirea și desfășurarea în Republica Moldova a exercițiului internațional de management al consecințelor situațiilor excepționale de proporții „Codrii 2011”;

- 15,0 mil. lei – profesionalizarea resurselor umane a Serviciului Grăniceri;

- 38,8 mil. lei – majorări întru achitarea datoriei la indemnizația pentru fortificarea sănătății militarilor;

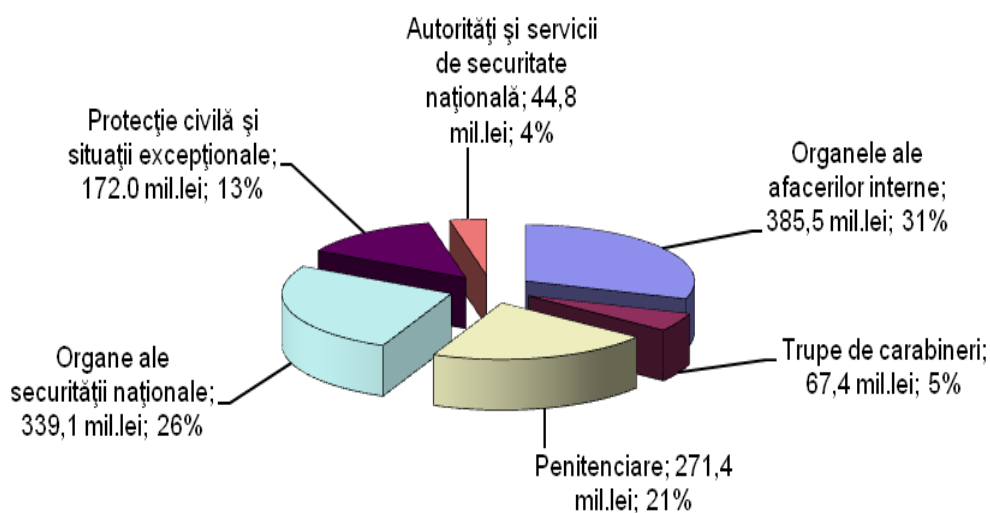
- 1,1 mil. lei - majorări întru achitarea datoriei la compensația pentru închirierea spațiului locativ;

- 6,9 mil. lei – compensația bănească pentru echipament, datorie creditorială față de colaboratorii;

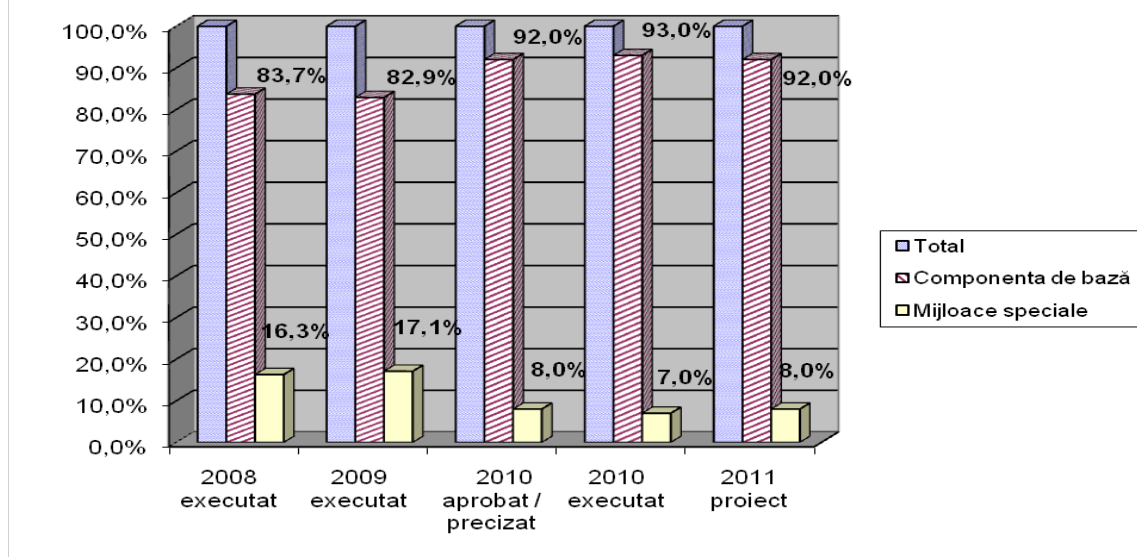
- 1,8 mil. lei – arenda circuitelor, datorii;

- 0,4 mil. lei – indemnizație pentru traume cauzate în exercițiul funcțiunii;
- 5,0 mil. lei – menținerea sistemului de asigurare tehnică a comunicațiilor;
- 0,7 mil. lei – asigurarea militarilor cu echipament ;
- 15,3 mil. lei – procurarea mijloacelor fixe, modernizarea mijloacelor tehnice și utilajului special;
- 1,3 mil. lei – procurarea cărbunelui pentru pichetele de grăniceri;
- 2,9 mil. lei – contribuția Guvernului pentru proiectul „ Îmbunătățirea serviciilor mobile terestre și avia- de intervenție de urgență, descărcare și reanimare acordate în consecința dezastrelor majore în zona transfrontalieră – SMURD”
- 8,7 mil. lei – reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu reducerea numărului de unități;
- 14,0 mil. lei – reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu modificarea clasificăției și atribuirea acestora la transferuri către populație.
- 0,3 mil. lei – reducerea altor cheltuieli curente;
- 5,1 mil. lei – majorarea investițiilor capitale;
- 6,6 mil. lei – procurarea mijloacelor fixe, din care 1,5 mil. lei redistribuite în limita plafonului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru procurarea tehnicii speciale;
- 4,1 mil. lei - diminuarea cheltuielilor pentru reparații capitale.

Sub aspect funcțional , cheltuielile grupei date se prezintă în diagrama ce urmează.

Dinamica cheltuielilor grupei date în anii 2008-2010 se prezintă în diagrama ce urmează.

Volumul cheltuielilor din contul *mijloacelor speciale* la grupa dată este prevăzut cu o majorare de 26,4 mil. lei sau de 37,7 la sută și constituie 96,4 mil. lei.

În anul 2011 la această grupă de cheltuieli vor fi în derulare 2 proiecte finanțate din surse externe, după cum urmează :

Proiectul “Îmbunătățirea serviciilor mobile terestre și avia - de intervenție de urgență, descărcare și reanimare acordate în consecința dezastrelor majore în zona transfrontalieră – SMURD”

Pentru anul 2011, se planifică realizarea următoarelor activități:

- crearea unui sistem inter-operațional care vizează serviciile terestre de intervenție rapidă ;
- formarea și dotarea tehnică a unei unități inter-operabile de intervenție în cadrul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale.

Pentru activitățile menționate se planifică cheltuieli în sumă totală de 28668,8 mii lei, inclusiv :

- din contul grantului extern – 25801,9 mii lei,
- contribuția Guvernului - 2866,90 mii lei.

Proiectul “Management al calamităților și riscurilor climaterice”

Pe parcursul anului 2011 vor fi efectuate plăți pentru realizarea următoarelor activități :

- studiu de fezabilitate pentru utilizarea echipamentului IT și pregătirea documentelor de tender pentru procurare;
- studiu și pregătirea documentelor de tender din punct de vedere arhitectural pentru finisarea reparațiilor capitale a Centrului de Comandă privind situațiile excepționale.

Pentru aceste activități se planifică cheltuieli în sumă de 3810,0 mii lei din contul împrumutului extern.

Principalele politici pentru anul 2011 în domeniul menținerii ordinii publice și securității statului se axează pe următoarele:

- reformarea trupelor de carabinieri prin trecerea graduală la serviciul prin contract;
- utilizarea și dezvoltarea procedurilor internaționale unificate, aplicabile tuturor fazelor de operații internaționale de ajutoare pentru lichidarea consecințelor dezastrelor de proporții;
- asigurarea măsurilor de protecție și securitate ale demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor aflați în vizită în republică, precum și pazei sediilor de lucru și a reședințelor acestora;
- profesionalizarea Serviciului Grăniceri în conformitate cu standardele Uniunii Europene, cu crearea unui complex de perfecționare a resurselor umane.

7.6. Învățămîntul

Cheltuielile pentru învățămînt în proiect pe anul 2011 sunt prevăzute cu o creștere de 346,6 mil. lei sau cu 19,7 la sută față de cele executate în anul 2009 și cu 115,9 mil. lei sau cu 5,8 la sută față de bugetul executat pe anul 2010.

mil. lei

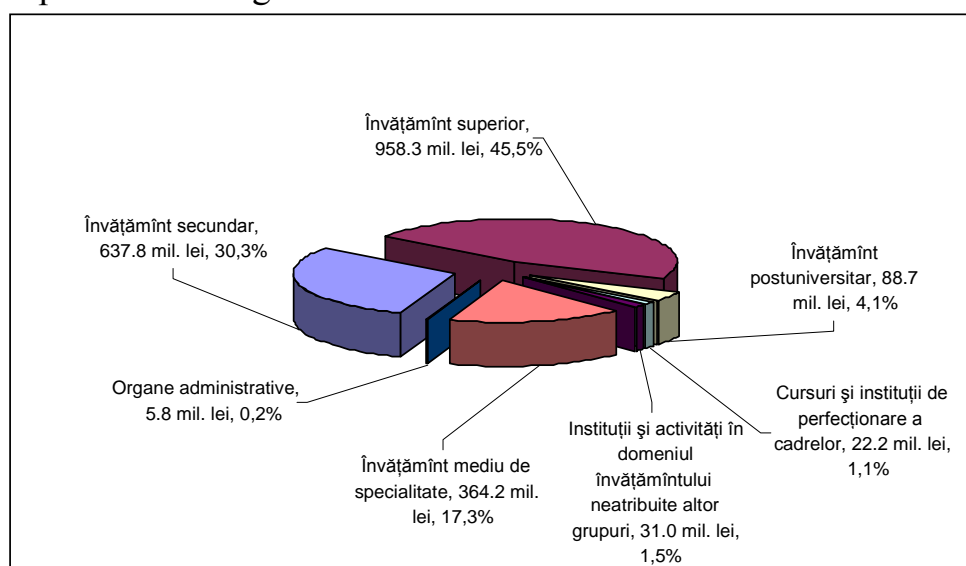
	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	Proiect 2011 față de executat 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	1761,4	1992,1	2108,0	115,9	105,8
<i>inclusiv pe componente:</i>					
Componenta de bază	1240,9	1388,0	1438,9	50,9	103,7
<i>inclusiv transferuri la fondul special pentru manuale</i>		1,5	0,9	-0,6	60,0
Fonduri speciale	3,3	31,2	26,2	-5,0	84,0
Mijloace speciale	468,3	534,1	621,0	86,9	116,3
Proiecte finanțate din surse externe	48,9	40,3	22,8	-17,5	56,6

Sub aspectul componentelor, comparativ cu anul 2010, alocațiile prevăzute în proiect sînt în creștere la componenta de bază - cu 50,9 mil. lei sau cu 3,7 la sută și la mijloace speciale - cu 86,9 mil. lei sau cu 16,3 la sută

Cheltuielile din fondul special pentru manuale sînt în descreștere cu 5,0 mil. lei sau cu 16,0 la sută, iar cele din proiectele finanțate din surse externe - cu 17,5 mil. lei sau cu 43,4 la sută.

Alocațiile pentru finanțarea investițiilor capitale sînt prevăzute în sumă de 43,6 mil. lei, dintre care din contul componentei de bază – 23,7 mil. lei, ceea ce este cu 15,1 mil. lei mai mult față de executat 2010.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date incluse în proiect pe anul 2011 se prezintă în diagrama ce urmează:

Creșterea cheltuielilor față de nivelul executat în 2010, este determinată de următorii factori:

	mil. lei				
	Componenta de bază	Fonduri speciale	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	1388,0	31,2	534,1	40,3	1992,1
<i>inclusiv transferuri la fondul special pentru manuale</i>	<i>1,5</i>				<i>1,5</i>
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	50,9	-5,0	86,9	-17,5	115,9
economii/reduceri	-111,1	-5,0		-17,5	-133,6
<i>inclusiv transferuri la fondul special pentru manuale</i>	<i>-0.6</i>				<i>-0.6</i>
alocări suplimentare	178,4		86,9		265,3
redistribuirii la alte grupe	-16,4				-16,4
3. Proiect 2011 (1+2)	1438,9	26,2	621,0	22,8	2108,0

Majorarea cheltuielilor din contul *componentei de bază*, pentru anul 2011 se constituie din:

- 91,3 mil. lei - majorarea salariilor angajaților din instituțiile de învățămînt;
- 28,1 mil. lei - indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în legătură cu creșterea indicelui prețurilor de consum;

- 20,0 mil. lei – asigurarea elevilor din instituțiile de învățământ din mediul rural cu transport școlar;
- 0,7 mil. lei - asigurarea examenelor de bacalaureat;
- 1,0 mil. lei - desfășurarea olimpiadelor școlare la nivel național și internațional;
- 6,6 mil. lei - aprovizionarea cu combustibil pentru încălzirea edificiilor;
- 15,6 mil. lei – cheltuielile suplimentare pentru asigurarea activității curente a instituțiilor de învățământ;
- 15,1 mil. lei - investiții capitale.

Totodată, ținând cont de cota majoră de resurse care se consumă pentru programele de învățământ, cheltuielile domeniului dat pe componenta de bază în 2011 se vor reduce cu 111,1 mil. lei, ca rezultat al următoarelor măsuri:

- 11,9 mil. lei – reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu reducerea numărului de unități de personal;
- 18,2 mil. lei - optimizarea cheltuielilor ce țin de reducerea numărului de copii din școlile internat cu integrare în familie, precum și optimizarea claselor;
- 5,4 mil. lei - optimizarea rețelei de școli profesionale;
- 9,2 mil. lei – perfecționarea mecanismului de formare continuă prin diversificarea surselor de finanțare;
- 6,4 mil. lei - reducerea cheltuielilor legate de reforme în cadrul instituțiilor de învățământ secundar general, mediu de specialitate și superior.
- 2,3 mil. lei - optimizarea grupelor în colegii;
- 17,7 mil. lei – economii formate la cheltuielile salariale;
- 40,0 mil. lei – cheltuieli de o singură dată.

Pe componenta de bază s-au efectuat următoarele redistribuiri de mijloace:

- 0,7 mil. lei - pentru grupa principală „Ocrotirea sănătății”, care reprezintă necesarul pentru majorarea salariilor cadrelor didactice din centrele fiziopneumologice, de reabilitare și recuperare pentru copii;
- 15,7 mil. lei – în legătură cu trecerea a patru instituții de tip rezidențial la finanțare din bugetele unităților administrativ-teritoriale, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1117 din 06 decembrie 2010 „Cu privire la transmiterea unor instituții rezidențiale”.

Principalele măsuri de reformă în domeniul învățământului pentru anul 2011, prevăzute în Programul de activitate a Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011-2014 sînt:

- asigurarea accesibilității educației pentru toți cetățenii Republicii Moldova și, în mod special, asigurarea accesului la educația timpurie pentru toți copiii de vîrstă preșcolară;
- eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerații adecvate angajaților din sectorul educației;
- reformarea sistemului de instituții rezidențiale prin promovarea politicilor și programelor de dezinstituționalizare a copiilor;
- adaptarea numărului instituțiilor de învățămînt la numărul de copii și elevi din fiecare localitate, luînd în considerare și prognozele demografice existente;
- reformarea învățămîntului secundar-profesional;
- optimizarea și eficientizarea cheltuielilor publice pentru educație și, în mod special, a sistemului de învățămînt superior în scopul eficientizării unităților educaționale, rentabilizării resurselor bugetare și integrării în circuitul academic european;
- diversificarea oportunităților de prestare a serviciilor de formare continuă a cadrelor din domeniul economiei naționale: buget, resurse proprii, sponsorizări, etc.

În anul 2011, din *mijloacele speciale* se prognozează a fi finanțate cheltuieli în sumă de 621,0 mil. lei, ce este cu 86,9 mil. lei sau cu 16,3 la sută mai mult față de cele executate pentru anul 2010.

Pentru anul 2011, în *Fondul special pentru manuale* se prevede acumularea veniturilor în sumă de 18,6 mil. lei cu o diminuare de 2,4 mil. lei față de veniturile executate în anul 2010, iar cheltuielile se prevăd în sumă de 26,2 mil. lei cu o diminuare de 5,0 mil. lei, deoarece în anul 2010 au fost editate manuale pentru 2 ani: 2009 și 2010.

La grupa „Învățămînt” va fi în derulare continuă *proiectul finanțat din surse externe „Educația de calitate în mediul rural din Republica Moldova”*.

În cadrul acestui proiect, se planifică următoarele activități pentru anul 2011:

- editarea și distribuirea manualelor noi pentru clasele XII de liceu: matematică, chimie, fizică, biologie;
- instruirea metodologică a cadrelor didactice;
- realizarea studiului de evaluare a impactului Programului de granturi;
- instruirea în aplicarea modelului de finanțare a școlii autonome (selectarea prestatorului de servicii, elaborarea materialelor de curs, realizarea cursurilor de instruire) și petrecerea studiului de impact al noului mecanism de finanțare în raioanele-pilot;
- auditul financiar;
- îmbunătățirea condițiilor în școlile de circumscripție din raioanele pilot (achiziționarea mobilierului, utilajului);
- procurarea unităților de transport școlar;

- desfășurarea campaniei publicitare de popularizare a școlilor de circumscripție.

Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități se vor suporta:

- din contul grantului – 11,4 mil. lei;
- din contul împrumutului - 11,4 mil. lei.

7.7. Știința și inovarea

Surse de finanțare	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil. lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				suma	%
Cheltuieli, total <i>inclusiv pe componente</i>	353,8	357,0	328,2	-28,8	90,9
Componenta de bază,	318,9	314,0	284,9	-29,1	90,7
Fonduri speciale	0,8				
Mijloace speciale	34,1	43,0	43,3	0,3	100,6

În proiectul bugetului de stat pe anul 2011 pentru sfera științei și inovării sînt prevăzute 328,2 mil. lei, din care cheltuielile componentei de bază – 284,9 mil. lei și mijloace speciale – 43,3 mil. lei.

Cheltuielile totale pe anul 2011 pentru sfera științei și inovării sînt prevăzute cu o diminuare de 28,8 mil. lei sau 9,1 la sută față de executat în 2010.

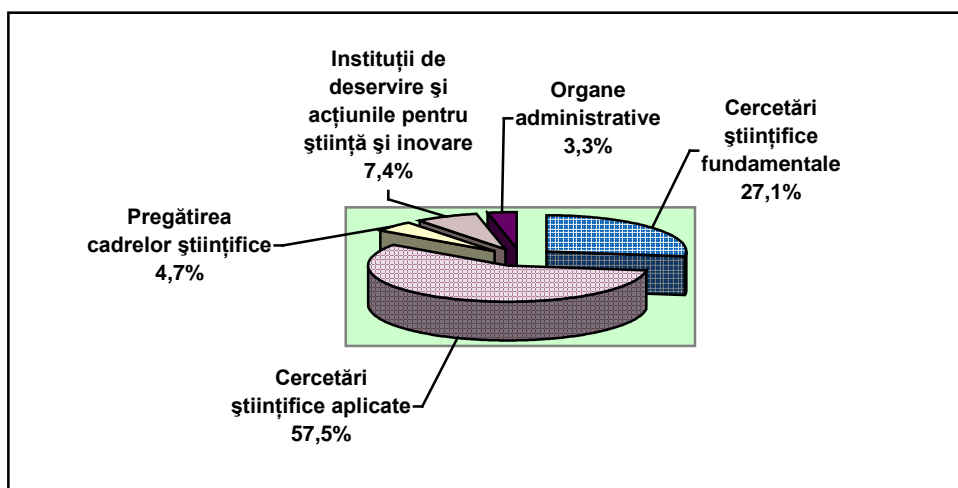
Comparativ cu anul 2010, alocațiile prevăzute la componenta de bază se diminuează cu 29,1 mil. lei, iar mijloacele speciale se majorează cu 0,3 mil. lei sau cu 0.6 %.

Factorii care au determinat modificarea volumului alocațiilor pentru anul 2011 față de anul 2010 se prezintă precum urmează.

	mil. lei		
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
1. Executat preliminar 2010	314,0	43,0	357,0
2. Modificări total (+;-) proiect 2011 față de executat 2010	-29,1	0,3	-28,8
<i>inclusiv:</i>			
2.1 Măsurile ce au generat economii de resurse, total	-39,3		-39,3
<i>economii la cheltuieli de personal</i>	-11,3		-11,3
<i>reducerea investițiilor capitale</i>	-25,0		-25,0
<i>reducerea reparațiilor capitale</i>	-3,0		-3,0

	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
2.2.1. Majorarea cheltuielilor salariale în scopul asigurării majorării salariilor pentru personalul auxiliar și funcționari publici	4,5		4,5
2.2.2. Indexarea mărfurilor și serviciilor	5,7		5,7
Proiect 2011 (1+2)	284,9	43,3	328,2

Sub aspect funcțional, cheluielile grupei date se prezintă în diagrama ce urmează.

În Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011-2014, obiectivele principale în domeniul științei și inovării se axează pe:

- încurajarea parteneriatelor publice-private pentru realizarea de proiecte și activități de cercetare, în scopul dezvoltării capacității naționale de producere și asimilare a tehnologiilor avansate.
- promovarea cooperării științifice și tehnologice cu parteneri externi, inclusiv mari companii transnaționale (din țară și străinătate), ce ar oferi acces la cercetarea avansată și la înalte tehnologii.

Astfel, direcțiile prioritare ale științei și inovării pentru care Academia de Științe a Moldovei alocarea resursele sînt:

- constatarea etio-patogeniei a celor mai frecvente patologii și elaborarea preparatelor farmaceutice autohtone. Elaborarea și perfecționarea metodelor și tehnologiilor de diagnostic și tratament întru fortificarea sănătății
- suportul științific în asigurarea securității alimentare a țării, crearea noilor soiuri și hibrizi de plante cu o productivitate și rezistență sporită în baza utilizării a noi gene structurale, markeri moleculari, elemente reglatoare și mobile pentru utilizarea în procesul de ameliorare, perfecționarea tehnologiilor de cultivare a plantelor și

întreținere a animalelor, de menținere a fertilității solului, de procesare a materiei prime, în contextul realizării prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial al Republicii Moldova (2008-2015);

- elaborarea mecanismelor economice, bazelor științifice a utilizării resurselor naturale, umane și informaționale, menținerii echilibrului ecologic și stopării degradării mediului ambiant, inclusiv a biodiversității întru dezvoltarea durabilă a țării, asigurarea securității ei economico-financiare și alimentare
- explorarea fenomenelor fizice, obținerea materialelor noi multifuncționale, elaborarea dispozitivelor electronice și fotonice, elaborarea și implementarea nanotehnologiilor, nanomaterialelor, produselor și sistemelor inteligente
- elaborarea și perfecționarea tehnologiilor și soluțiilor tehnice pentru eficientizarea utilizării și conservării energiei și de valorificare a surselor regenerabile de energie
- asigurarea sferei științei și inovării cu cadre științifice de înaltă calificare.

Volumul mijloacelor financiare bugetare preconizate pentru cercetări științifice instituționale (fundamentale și aplicate) vor constitui 238,1 mil. lei, ceea ce este cu 6,7 mil. lei mai puțin comparativ cu anul 2010, dintre care cercetări fundamentale – 74,3 mil. lei, cercetări științifice aplicate – 163,8 mil. lei.

Volumul alocațiilor preconizate pentru proiecte independente a tinerilor cercetători vor constitui 2,6 mil. lei, dintre care pentru cercetări fundamentale sunt prevăzute 1,2 mil. lei, iar pentru cercetări aplicate – 1,4 mil. lei.

Pentru finanțarea programelor de stat sunt preconizate 5,3 mil. lei, cu 3,4 mil. lei mai puțin față de anul 2010, dintre care pentru cercetări fundamentale sunt prevăzute 0,6 mil. lei, iar pentru cercetări aplicate – 4,7 mil. lei.

Pentru realizarea proiectelor de transfer tehnologic se prognozează 10,0 mil. lei, proiecte ce vor fi axate spre implementarea rezultatelor cercetărilor științifice în domeniul agriculturii, industriei, energiei, utilizării resurselor naturale, tehnologiilor informaționale și telecomunicațiilor, medicinei, privind implementarea tehnologiei de valorificare a surselor energetice regenerabile, de producere a strugurilor de poamă și fructe ecologic pure, etc. ce va spori impactul științei asupra dezvoltării economiei.

Pentru integrarea științei în arealul european de cercetare, se planifică finanțarea proiectelor comune de cercetare cu organizațiile internaționale în sumă de 14,6 mil. lei. Necesitatea organizării în comun a finanțării cercetărilor științifice este condiționată de atragerea surselor financiare străine în vederea soluționării problemelor științifice stringente ale țării și realizării la un nivel mai înalt a granturilor de cercetare.

Pentru pregătirea și editarea Enciclopediei Moldovei se prevăd alocații în sumă de 5,9 mil. lei, acestea fiind la nivelul anului precedent.

Volumul alocațiilor preconizate pentru indemnizația viageră a membrilor titulari și membri corespondenți constituie 3,0 mil. lei. Cuantumul indemnizației membrilor titulari constituie 3,0 mii lei lunar și pentru membri corespondenți 2,0 mii lei lunar.

Pentru pregătirea cadrelor științifice prin doctorat și postdoctorat, pentru anul 2011 se vor aloca mijloace financiare în sumă de 13,3 mil. lei ori la nivelul anului 2010. Cheltuielile pentru pregătirea cadrelor științifice prin doctorat constituie 10,6 mil. lei, dintre care 4,2 mil. lei sau 39,4 % sunt mijloacele alocate pentru plata burselor doctoranzilor și 2,7 mil. lei pentru pregătirea cadrelor științifice prin postdoctorat dintre care 2,0 mil. lei sau 75,5% sunt mijloacele alocate pentru plata burselor postdoctoranzilor.

7.8. Cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret

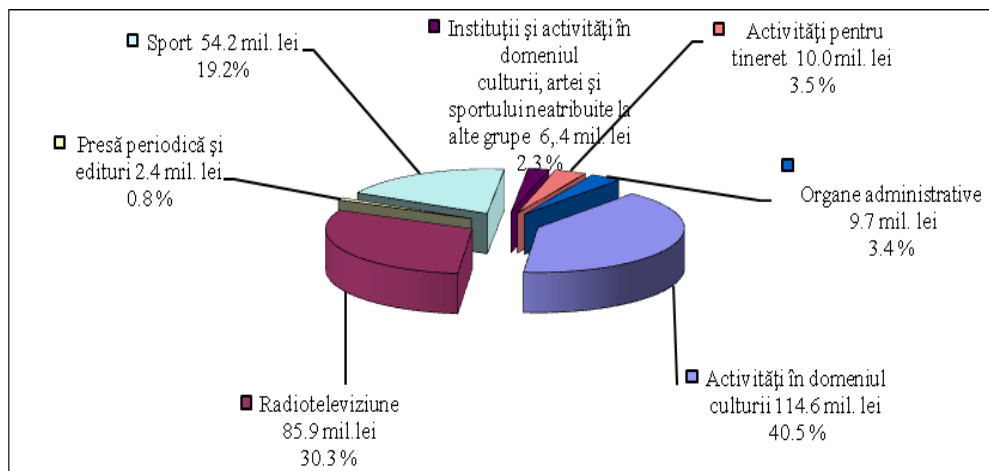
	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	275,0	232,5	283,1	50,6	121,8
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	267,6	222,4	273,8	51,4	123,1
mijloace speciale	19,8	9,4	9,3	-0,1	98,9
proiecte finanțate din surse externe	4,5	0,7		-0,7	

Pentru grupa în cauză, cheltuielile în proiect pe anul 2011 sunt prevăzute cu o creștere de 8,1 mil. lei față de cele executate în anul 2009 și cu o majorare de 50,6 mil. lei (21,8 la sută) față de cheltuielile executate pe anul 2010.

Comparativ cu anul 2010, alocațiile prevăzute în proiect sunt în creștere la componenta de bază cu 51,4 mil. lei (23,1 la sută) și cu diminuare la mijloace speciale de 0,1 mil. lei și la proiectele finanțate din surse externe - cu 0,7 mil. lei.

Pentru finanțarea investițiilor capitale din componenta de bază sunt prevăzute 3,0 mil. lei, ceea ce este cu 0,1 mil. lei mai puțin față de executat 2010.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date pentru anul 2011 se prezintă în diagrama ce urmează.

Factorii care au determinat modificări cu caracter financiar se prezintă precum urmează:

	mil. lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	222,4	9,4	0,7	232,5
2. Modificări (+/-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	51,4	-0,1	-0,7	50,6
<i>inclusiv:</i>				
economii/ reduceri	-0,6	-0,1	-0,7	-1,4
alocări suplimentare	52,0			52,0
3. Proiect 2011 (1+2)	273,8	9,3		283,1

La componenta de bază, factorii care au generat modificările față de executat în anul 2010 sunt:

- asigurarea cheltuielilor ce țin de majorarea salariului pentru personalul instituțiilor de cultură - 2,8 mil. lei;
- indexarea cheltuielilor ce țin de procurarea mărfurilor și serviciilor – 2,9 mil. lei;
- asigurarea activității instituțiilor teatral-concertistice din subordinea Ministerului Culturii – 8,8 mil. lei;
- asigurarea activității curente a Casei Republicane de Cultură a Asociației Surzilor și a Centrului Național de Informare și Reabilitare al Asociației Orbilor – 0,2 mil. lei;

- asigurarea cheltuielilor ce țin crearea și funcționarea Muzeului victimelor deportărilor și represiunilor politice – 1,0 mil. lei;
- mijloace destinate achiziționării de carte pentru instituțiile bibliotecare din subordinea Ministerului Culturii – 0,4 mil. lei;
- asigurarea realizării Programului de pregătire a sportivilor din RM pentru participarea la ediția a XXX-a Jocurilor Olimpice de vară și la ediția a XIV-a Jocurilor Paralimpice din anul 2012 din or. Londra – 10,0 mil. lei;
- mijloace destinate pentru desfășurarea activităților pentru tineret – 8,0 mil. lei;
- asigurarea cheltuielilor IPNA Compania „Teleradio-Moldova” ce țin de arenda circuitelor și emițătoarelor – 15,0 mil. lei;
- asigurarea cheltuielilor ce țin de reparația capitală a instituțiilor sportive din subordinea Ministerului Tineretului și Sportului – 2,9 mil. lei;
- excluderea cheltuielilor de o singură dată aferente reorganizării autorităților publice centrale, precum și executării titlurilor executorii – 0,6 mil. lei.

Direcțiile principale, pentru care în anul 2011 pe componenta de bază se preconizează cheltuieli, sînt:

- asigurarea activității instituțiilor teatral-concertistice din subordinea Ministerului Culturii – 75,4 mil. lei;
- susținerea proiectelor și programelor culturale ale asociațiilor obștești – 2,1 mil. lei;
- achiziționări de carte pentru instituțiile bibliotecare din subordinea Ministerului Culturii – 0,4 mil. lei;
- desfășurarea acțiunilor cultural-artistice centralizate – 3,8 mil. lei;
- susținerea editării cărții naționale – 1,1 mil. lei;
- susținerea revistelor periodice destinate copiilor „Alunelul”, „Noi” și „Florile dalbe” – 0,8 mil. lei;
- asigurarea realizării Programului de pregătire a sportivilor din RM pentru participarea la ediția a XXX-a Jocurilor Olimpice de vară și la ediția a XIV-a Jocurilor Paralimpice din anul 2012 din or. Londra – 10,0 mil. lei
- asigurarea realizării Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale – 9,6 mil. lei;
- desfășurarea acțiunilor pentru tineret – 10,0 mil. lei;
- acordarea burselor pentru sportivi – 2,4 mil. lei;
- asigurarea cheltuielilor ce țin de acordarea premiilor pentru sportivii plasați pe locuri de frunte la campionatele mondiale și europene, precum și pentru realizarea performanțelor deosebite în sport – 1,0 mil. lei.

Principalele politici în domeniul culturii, tineretului și sportului se axează pe:

- dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii naționale, atât pe plan intern, cât și plan internațional, precum și promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale;
- crearea condițiilor pentru realizarea plenară a potențialului tinerilor în viața politică, socială, economică și culturală a țării;
- promovarea prioritară a modului sănătos de viață și a sporturilor naționale.

La mijloace speciale, factorul care a generat diminuări de resurse față de bugetul executat pe anul 2010, constituie reducerea veniturilor obținute din plata pentru chiria bunurilor proprietate publică cu 0,1 mil. lei.

În ceea ce privește cheltuielile aferente *proiectelor finanțate din surse externe*, reducerea acestora în anul 2011 se explică prin finisarea derulării programului „Abilitarea socio-economică a tineretului” din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

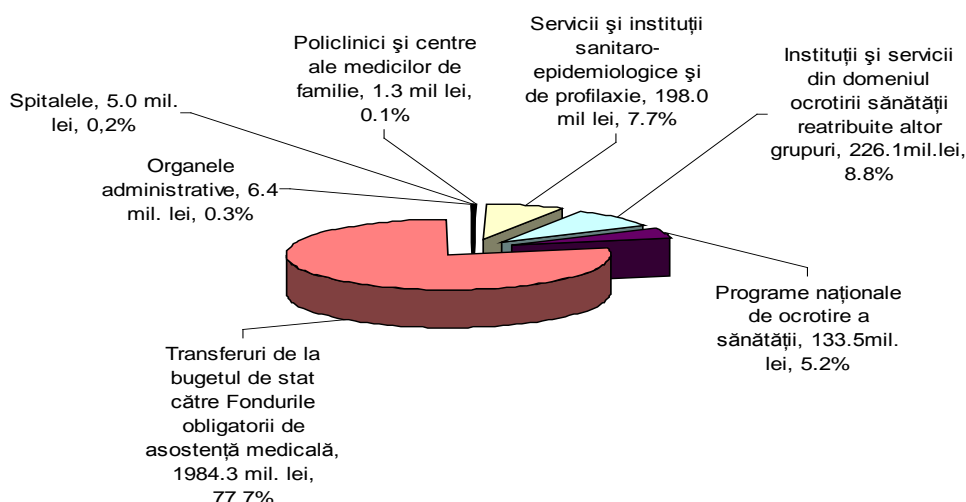
7.9. Ocrotirea sănătății

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				suma	%
Cheltuieli, total	2159.0	2440.5	2554.6	114.1	104.7
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	1911.8	2256.0	2315.8	59.8	102.7
mijloace speciale	104.0	85.9	78.9	-7.0	91.8
proiecte finanțate din surse externe	143.2	98.6	159.9	61.3	162.2

Cheltuielile destinate ocrotirii sănătății, incluse în proiectul bugetului de stat pentru anul 2011 depășesc cu 395.6 mil.lei sau cu 18.3 la sută cheltuielile executate în anul 2009 și cu 114,1 mil.lei sau cu 4.7 la sută - cele executate în anul 2010.

Cheltuielile care urmează a fi finanțate din componenta de bază se vor majora comparativ cu cele executate pe anul 2010 cu 59.8 mil. lei sau cu 2.7 la sută, iar cheltuielile din mijloacele speciale se vor reduce cu 7,0 mil. lei sau cu 8.2 la sută, cheltuielile din proiectele finanțate din surse externe – sînt în creștere cu 61.3 mil.lei sau cu 62.2 la sută.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date pe toate componentele, se prezintă în diagrama ce urmează.

Factorii care au determinat modificări cu caracter financiar:

	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1.Executat preliminar 2010	2256.0	85.9	98.6	2440.5
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	59.8	-7.0	61.3	114.1
<i>Inclusiv:</i>				
Economii/reduceri	-23.0	-14.0		-37.0
Alocări suplimentare	82.8	7.0	61.3	151.1
3. Proiect 2011 (1+2)	2315.8	78.9	159.9	2554.6

La componenta de bază, factorii care au generat modificările față de bugetul executat pe anul 2010 se prezintă precum urmează:

- economii de resurse în sumă de 23,0 mil. lei au fost condiționate de:
  - reducerea cheltuielilor pentru Programul „Tratamentul și investigații costisitoare” -1.5 mil. lei.
  - reducerea cheltuielilor întru executarea Programului ramural de servicii medicale prestate de IMSP Spitalul Republican și Policlinica Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare a Cancelariei de Stat – 1,2 mil. lei.
  - transferarea cheltuielilor pentru achitarea indemnizației tinerilor specialiști medic, personal medical mediu și farmaciști de la grupa 9 „Ocrotirea Sănătății” la grupa 10 „Asigurare și asistență socială” – 7,1 mil. lei.
  - reducerea cheltuielilor pentru investiții capitale – 9,2 mil. lei.
  - reducerea cheltuielilor pentru reparații capitale – 2,4 mil. lei.

- reducerea cheltuielilor Ministerului Sănătății pentru consolidarea tehnico-materială a instituțiilor medico sanitare publice din subordine - 0,2 mil. lei.
- alocări de resurse suplimentare în sumă de 82,8 mil. lei sînt condiționate de:
  - majorarea transferurilor bugetului de stat în mijloacele FAOAM – cu 56,9 mil. lei sau cu 2,9 la sută, pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de populație neangajate, pentru care calitatea de asigurător conform legislației în vigoare îi revine Guvernului.
  - alocarea sumei de 1,0 mil. lei pentru compensarea primelor achitate de către deținătorii de terenuri situate lângă traseul Rîbnița-Tiraspol. Astfel, transferurile din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală vor alcătui 1984,3 mil. lei;
  - majorarea salariilor funcționarilor publici cu – 0,1 mil. lei
  - majorarea salariului pentru cadrele didactice din centrele ftiziopneumologice, de recuperare și reabilitare pentru copii - cu 0,7 mil. lei;
  - majorarea salariului angajaților remunerați conform Rețelei Tarifare unice – cu 4,2 mil. lei;
  - indexarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor - cu 13,7 mil. lei;
  - majorarea cheltuielilor pentru consolidarea tehnico-materială a instituțiilor medico-sanitare publice Spitalul Republican și Policlinica Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare a Cancelariei de Stat - cu 3,5 mil. lei.

Totodată, pornind de la Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014” unele din acțiunile prioritare prevăd:

- susținerea în continuare a programelor naționale de sănătate publică. Se menționează următoarele:
  - Programul Național privind securitatea transfuzională și asigurarea cu preparate sangvine pentru perioada 2007-2011, în proiect sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 9,2 mil. lei, cu o majorare față de anul 2010 de 2,8 mil. lei;
  - Programul Național de Imunizări pentru anii 2011-2015 - sunt prevăzute alocații în sumă de 11,4 mil. lei, în creștere față de anul 2010 cu 0,1 mil. lei;
  - Programul Național de sănătate mintală pentru anii 2007-2011 și elaborarea noului Program pe anii 2012-2016 sînt prevăzute alocații în sumă de 5,9 mil. lei, cu o majorare față de anul 2010 cu 1,1 mil. lei;
  - Serviciul de hemodializă și de transplant renal sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 27,5 mil. lei sau cu o majorare față de cele realizate în anul 2010 în sumă de 0,6 mil. lei;

- Programul Național MoldDiab privind profilaxia și combaterea diabetului zaharat, se prevăd mijloace financiare în sumă de 22,3 mil. lei;

- asigurarea accesului populației la medicamente. În acest context, e de menționat faptul că suma cheltuielilor pentru achiziționarea medicamentelor destinate implementării programelor naționale de sănătate s-au majorat comparativ cu cele executate în anul 2010 cu 10.7 mil. lei și constituie 90.8 mil.lei;

- asigurarea accesului populației la serviciile de transplant prin fortificarea capacităților de acordare a acestor servicii. Pentru activitatea Agenției de transplant se prevăd alocații în sumă de 1,3 mil.lei.

La mijloace speciale, factorul care a generat economii de resurse în sumă de 14.0 mil. lei constituie reducerea preponderentă a veniturilor provenite din comercializarea fișilor latente aplicate pe medicamente – 8.8 mil. lei, reducerea veniturilor din granturi sponsorizări/filantropie și donații – 5,0 mil lei, precum și reducerea veniturilor de la darea în arendă/chirie a bunurilor proprietate publică – 0,2 mil.lei.

Totodată, în proiect se conțin majorări de resurse și cheltuieli în sumă de 7,0 mil.lei din:

- acordarea altor servicii cu plată – cu 6,6 mil. lei;
- prestarea serviciilor în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală – cu 0,4 mil. lei.

Alocațiile pentru finanțarea investițiilor capitale în domeniul ocrotirii sănătății sînt prevăzute în sumă de 12,3 mil. lei, inclusiv din componenta de bază – 5,0 mil. lei, cu o reducere de 9,2 mil. lei față de executat 2010 și din contul mijloacelor speciale – 7,3 mil. lei, cu o creștere față de executat 2010 de 3,6 mil. lei.

În ramura „Ocrotirea sănătății”, în anul 2011 vor avea continuitate 2 *proiecte finanțate din surse externe*, administrate de Ministerul Sănătății, în sumă totală de 159.9 mil. lei. Acestea sînt:

Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA/ infecțiilor cu transmitere sexuală/ tuberculozei în Moldova

Obiectivele cheie ale proiectului pentru anul 2011 sunt:

- extinderea serviciilor de consiliere și testare voluntară;
- fortificarea capacității de laborator pentru testarea HIV;
- asigurarea mamelor HIV+ și copiilor născuți de către acestea cu tratament profilactic și lapte praf în vederea prevenirii transmiterii de la mamă la făt;
- elaborarea și distribuirea materialelor informaționale HIV pentru tinerii cu vîrsta cuprinsă între 15-24 ani;
- organizarea campaniilor de comunicare pentru schimbarea comportamentală;

- susținerea OGN-urilor pentru implementarea activităților de prevenire în grupurile vulnerabile;
- asigurarea accesului universal la tratament ARV, creșterea aderenței la tratament;
- instituirea departamentelor de tratament ARV regionale, integrarea serviciilor de testare TB și HIV, extinderea serviciilor naționale de suport și îngrijire a persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, etc;
- dezvoltarea capacității grupurilor tehnice de lucru ale Consiliului Național de Coordonare, instruirea cadrelor și echiparea tehnică în vederea computerizării și integrării supravegherii HIV și TB;
- implementarea unui sistem național comprehensiv de monitorizare și evaluare (M&E) și fortificarea sistemului național de colectare a datelor HIV/SIDA;
- dezvoltarea eficientă a programului DOTS și de a îmbunătăți depistarea cazurilor și rezultatele tratamentelor;
- îmbunătățirea capacităților de diagnosticare, tratament, management de caz, susținerea pacienților, și control al infecției în cazul TB drog-rezistente;
- perfecționarea capacităților tehnice și manageriale ale PNCT și a Unității de Coordonare și Implementare a Proiectului;
- asigurarea accesului universal la diagnosticare și tratament al TB-DR: toți pacienții vor avea acces la testele de sensibilitate la medicamente și toți pacienții diagnosticați cu TB-MDR vor avea acces la tratamentul de linia a doua;
- îmbunătățirea principalilor indicatori de rezultat TB (rata de depistare a cazurilor și rata de succes al tratamentului) și la reducerea prevalenței TB-MDR.

Pentru atingerea obiectivelor menționate se planifică cheltuieli din contul granturilor în sumă de 111.3 mil. lei.

Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”

Pe parcursul anului 2011 se preconizează a fi realizate următoarele activități:

- procurarea echipamentului tehnic pentru oficiu;
- asistență tehnică internațională privind elaborarea CNS;
- asistență tehnică locală privind elaborarea CNS;
- vizită de studiu pentru CNS;
- elaborarea Conturilor Satelit (Naționale) în Sănătate – conform memorandumului încheiat la 14 mai 2009 între Ministerul Sănătății și CNMS;
- asistență tehnică locală privind armonizarea legislației conform standardelor europene;
- asistență tehnică internațională PPP;

- asistență tehnică internațională privind elaborarea Strategiei „Managementul Resurselor Umane”;
- cursuri de formare profesională în gestionarea și politicile de asigurări de sănătate;
- echipament tehnologii informaționale pentru spitale și CNAM;
- asistență tehnică internațională: Sistemele de plăți și elaborarea sistemului de plăți „case-mix”;
- asistență tehnică locală: Sistemele de plăți și elaborarea sistemului de plăți „case-mix”;
- efectuarea vizite de studiu;
- cursuri de instruire;
- cursuri de formare pentru persoanele tehnice din instituțiile pilot;
- ateliere de instruire pentru persoanele cheie;
- construcția centrelor de medicină rurală;
- procurarea automobilului și deservirea lui;
- asistenta tehnică internațională pentru proiectarea inginerescă și arhitecturală a SCR;
- asistență locală pentru coordonare;
- efectuarea auditului.

Pentru atingerea obiectivelor menționate se planifică efectuarea cheltuielilor din contul împrumutului în sumă de 48.6 mil. lei.

7.10. Asigurarea și asistența socială

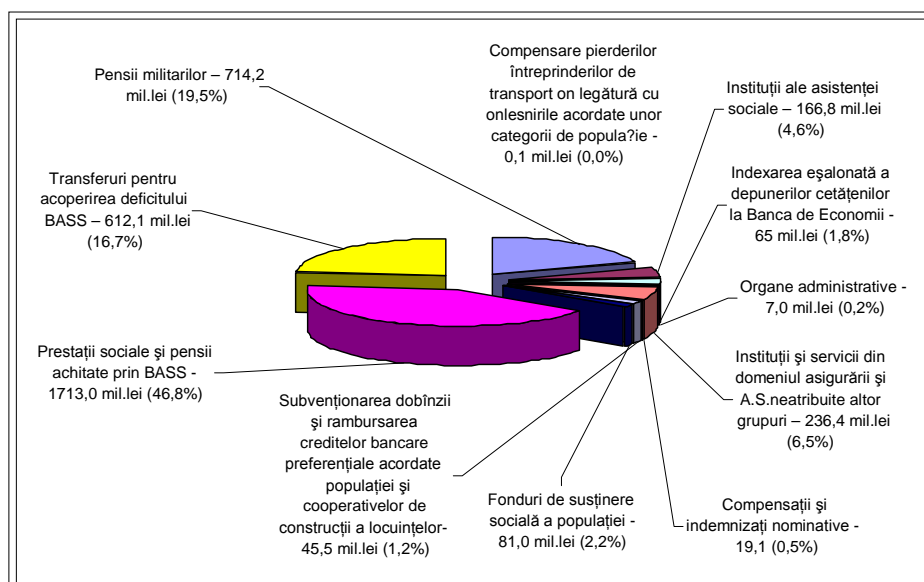
	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli de la buget, total	3048,4	3627,9	3660,1	32,2	100,9
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	2954,5	3522,8	3537,4	14,6	100,4
fonduri speciale	75,4	87,9	81,0	-6,9	92,1
mijloace speciale	8,7	13,6	10,7	-2,9	78,7
proiecte finanțate din surse externe	9,8	3,6	31,0	27,4	861,1

Cheltuielile incluse în proiectul bugetului de stat pe anul 2011 pentru grupa dată depășesc cu 611,7 mil.lei sau cu 20,1 la sută față de cheltuielile executate în anul 2009 și cu 32,2 mil.lei sau cu 0,9 la sută – față de executat în anul 2010.

Comparativ cu executat în anul 2010, cheltuielile la componenta de bază se majorează cu 14,6 mil.lei sau cu 0,4 la sută și la proiectele finanțate din surse externe - cu 27,4 mil.lei sau de circa 8 ori, iar cheltuielile fondului republican de

susținere socială a populației se reduc cu 6,9 mil.lei sau cu 7,9 la sută și mijloacele speciale - cu 2,9 mil.lei sau cu 21,3 la sută.

Sub aspect funcțional, cheltuielile grupei date pe toate componentele se prezintă în diagrama ce urmează:

Factorii care au determinat modificări cu impact financiar asupra ramurii date se expun în continuare.

mil.lei					
	Componenta de bază	Fonduri speciale	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1 Executat preliminar 2010	3522,8	87,9	13,6	3,6	3627,9
2 Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	14,6	-6,9	-2,9	27,4	32,2
economii/reduceri	-249,9	-6,9	-2,9		-259,7
alocări suplimentare	264,5			27,4	291,9
3 Proiect 2011 (1+2)	3537,4	81,0	10,7	31,0	3660,1

Pentru asigurarea activității eficiente a sistemului de asistență socială pentru anul 2011 au fost alocate surse suplimentare în sumă de 264,5 mil.lei față de cele executate în anul 2010, fiind condiționate de următorii factori:

- 130,8 mil.lei – majorarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru pensii și prestații de asistență socială;
- 3,6 mil.lei – crearea Inspecției Sociale, instituție subordonată Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în scopul executării prevederilor Legii nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social;
- 0,4 mil.lei – editarea blanchetelor pentru acordarea ajutorului social;

- 4,0 mil.lei – indexarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor;
- 2,1 mil.lei – majorarea salariilor angajaților conform rețelei tarifare unice;
- 1,1 mil.lei – pentru buna organizare a odihnei de vară și întremare a sănătății copiilor și adolescenților în special din familiile vulnerabile;
- 7,3 mil.lei - susținerea activității Centrului Republican Experimental, Protezare, Ortopedie și Reabilitare;
- 1,0 mil.lei – realizarea măsurilor de protecție socială a șomerilor conform prevederilor Legii nr.102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- 8,1 mil.lei – pentru susținerea copiilor orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățământ mediu de specialitate și superior, școlile de tip internat și casele de copii;
- 5,2 mil.lei – pentru plata indemnizațiilor și compensațiilor de care beneficiază absolvenții instituțiilor de învățământ superior universitar și mediu de specialitate la profilurile pedagogice, precum și absolvenții studiilor postuniversitare de rezidențiat și ai învățământului mediu medical și farmaceutic, care se angajează conform repartizării, în instituțiile de învățământ din mediu rural și instituțiile medicale din orașe și sate;
- 35,6 mil.lei – indexarea pensiilor stabilite militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care are loc anual la 1 aprilie;
- 30,9 mil.lei – modificarea contingentului beneficiarilor de pensii, de alocații lunare de stat și de alocații lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat din rândul militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne;
- 15,9 mil.lei – întru realizarea treptată a actelor normative referitor la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția/procurarea locuințelor sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni;
- 9,6 mil.lei – pentru restituirea bunurilor, compensarea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice;
- 8,9 mil.lei – majorarea cheltuielilor legate de indexarea eşalonată a depunerilor cetățenilor la Banca de Economii.

Totodată, la componenta de bază se propun reduceri în sumă de 249,9 mil. lei, condiționate de următorii factori:

- 231,5 mil.lei – reducerea cheltuielilor pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat;
- 11,0 mil.lei - finisarea lucrărilor de construcții capitale preconizate Centrului Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

- 7,4 mil.lei – reducerea cheltuielilor legate de rambursarea creditelor bancare preferențiale acordate unor categorii de populație și, respectiv reducerea cheltuielilor legate de plata dobânzilor aferente creditelor acordate calculate la soldul creditului nerambursat.

Totodată, pornind de la Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011 – 2014”, unul din obiectivele de guvernare prevede direcționarea programelor de asistență socială spre susținerea grupurilor vulnerabile și persoanelor cu venituri mici și în proiectul bugetului de stat pe anul 2011 vor fi finanțate următoarele programe:

- în scopul creării premiselor pentru oferirea echitabilă și eficientă a mijloacelor de protecție socială persoanelor cu disabilități, inclusiv pentru acordarea asistenței protetico-ortopedice invalizilor și participanților la război, în vederea antrenării acestora în viața socială și economică a societății, sunt prevăzute alocații în sumă de 28,3 mil.lei;

- pentru buna organizare a odihnei de vară și întremare a sănătății copiilor și adolescenților în special din familiile vulnerabile, în proiect sunt prevăzute mijloace în sumă de 17,9 mil.lei;

- întru asigurarea măsurilor de protecție și de monitorizare a copiilor rămași fără ocrotirea părintească din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățământ mediu de specialitate și superior, școlile de tip internat și casele de copii și întru executarea prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.870 din 28 iulie 2004 în proiect sunt prevăzute mijloace în sumă de 42,7 mil.lei;

- pentru susținerea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă prin măsurile corespunzătoare în proiect sînt prevăzute mijloace bănești în sumă de 17,8 mil.lei.

- majorarea, începînd cu 1 iulie 2011, a venitului lunar minim garantat (VLMG) de la 530 lei la 575 lei și extinderea înrolării în sistemul direcționat de asistență socială;

- majorarea cu 300 lei a indemnizațiilor unice la nașterea copilului și cu 50 lei a mărimii indemnizațiilor lunare pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani pentru persoanele neasigurate.

Pentru restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații victimelor reabilitare ale represiunilor politice, în baza Legii nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice în proiect sînt prevăzute mijloace în sumă de 30 mil.lei.

În scopul rambursării creditelor preferențiale acordate unor categorii de populație pe parcursul anilor 2005-2010, cu termenul de rambursare de 5 ani, și dobînzii aferente acestora, în proiect sînt prevăzute 45,5 mil.lei. Totodată, în legătură cu adoptarea noului sistem de susținere a acestor categorii de persoane prin acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi, în proiect sînt prevăzute 45,0 mil.lei.

În anul 2011 de la bugetul de stat va fi finalizată achitarea sumelor *indexate a depunerilor cetățenilor la Banca de Economii* la prima etapă pentru deponenții născuți pînă în anul 1991 inclusiv. Pentru plata sumelor indexate acestor

categorii de cetățeni, în proiect sînt prevăzute mijloace bănești în sumă de 65 mil.lei.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2011 vor însuma 2325,1 mil.lei sau cu 100,7 mil. lei (cu 4,1 la sută) mai puțin față de suma executată în anul 2010.

În cadrul acestor transferuri, pentru pensii și prestații de asistență socială sînt prevăzute 1713,0 mil. lei, cu 130,8 mil. lei mai mult față de executat 2010 și pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în legătură cu insuficiența de resurse proprii – 612,1 mil.lei, cu 231,5 mil.lei mai puțin decît în anul 2010.

Principalii factori care au condiționat majorarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat sînt următorii:

- acordarea compensațiilor în perioada rece a anului – 8,4 mil.lei. Sursa pentru acoperirea acestor ajutoare urmează a fi identificată din contul granturilor de asistență externă;
- majorarea nivelului venitului lunar minim garantat de la 530 lei pînă la 575 lei, începînd cu 1 iulie 2011 - 20,5 mil.lei;
- creșterea numărului de beneficiari de ajutor social plata căruia se efectuează în baza Legii nr.133-XVI din 13 iunie 2008 - 55,1 mil.lei;
- majorarea cu 300 lei a indemnizațiilor unice la nașterea copilului, persoanelor neasigurate - 9,0 mil. lei;
- majorarea cu 50 lei a mărimii indemnizațiilor lunare pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani, persoane neasigurate - 27,2 mil.lei;
- compensarea veniturilor ratate în legătură cu scutirea la plata contribuțiilor de asigurări sociale potrivit Legii nr.39-XVI din 2 martie 2006 și Hotărîrii Guvernului nr. 567 din 21 mai 2007 - 0,9 mil.lei;
- indexarea pensiilor și unor prestații de asistență socială conform indicatorilor macroeconomici, creșterea/micșorarea numărului de beneficiari, modificarea mărimii medii a plății sociale – 83 mil. lei.
- stoparea dreptului veteranilor de război/muncii la bilete de tratament începînd cu 1 septembrie 2011- 6,4 mil.lei;
- reducerea cheltuielilor pentru compensații nominative unor categorii de populație - 66,7 mil.lei.

Estimările de venituri ale *fondului republican de susținere socială a populației* pentru anul 2011, care provin din plățile de la operatorii telefoniei mobile și plata suplimentară de la proprietarii automobilelor la perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare al automobilului, constituie 81,0 mil. lei sau cu reducerea de 6,9 mil.lei față de executat pe anul 2010. Mijloacele acumulate în fond vor fi utilizate la acordarea ajutoarelor materiale celor mai nevoiașe persoane prin intermediu fondurilor locale de susținere socială a populației și vor constitui 73,0 mil. lei sau cu o reducere cu 6,9 mil.lei față de anul 2010.

Proiecte finanțate din surse externe. În cadrul Proiectului „**Servicii de Sănătate și Asistență Socială**”, în anul 2011 se preconizează cheltuieli în sumă de 31,0 mil. lei, care se vor utiliza la implementarea următoarelor activități:

- crearea unei baze de date consolidate a tuturor indemnizațiilor bănești de asistență socială. Aceasta va cuprinde toate solicitările de indemnizații bănești și toate contractele cu asistenții sociali și serviciile sociale, referirile la servicii rezidențiale și centre de îngrijire de zi;
- procurarea echipamentului IT pentru asistenții sociali.

7.11. Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil. lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				Suma	%
Cheltuieli, total	1020,0	843,0	819,9	-23,1	97,3
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	817,4	614,2	480,1	- 134,1	78,2
mijloace speciale	35,8	37,8	47,8	10,0	126,5
proiecte finanțate din surse externe	166,8	191,0	292,0	101,0	152,9

Cheltuielile incluse în proiect la grupa dată însumează 819,9 mil. lei, ceea ce constituie o reducere cu 23,1 mil. lei sau cu 2,7 la sută față de executat în anul 2010.

Alocațiile prevăzute în proiect, față de cele executate în anul 2010 sînt în diminuare la componenta de bază cu 134,1 mil. lei sau cu 21,8 %, însă se majorează la mijloace speciale cu 10,0 mil. lei sau cu 26,5 la sută și la proiectele cu finanțare externă - cu 101,0 mil. lei sau cu 52,9 la sută.

Alocațiile bugetare pentru anul 2011 în cadrul grupei date au fost determinate de următoarele:

	mil. lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	614,2	37,8	191,0	843,0
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	-134,1	10,0	101,0	-23,1
economii/reduceri	-185,2			-185,2
alocări suplimentare	51,1	10,0	101,0	162,1
3. Proiect 2011 (1+2)	480,1	47,8	292,0	819,9

Pentru sectorul dat în proiectul bugetului de stat la componenta de bază pe anul 2011 sînt preconizate mijloace în sumă de 480.1 mil. lei, ceea ce este cu 134,1 mil. lei sau cu 21.8 % mai puțin decît alocațiile executate în anul 2010.

Modificările date au intervenit, în temei, în urma următorilor factori.

Pentru anul 2011 s-au alocat suplimentar mijloace financiare în sumă de 51,1 mil. lei în următoarele scopuri:

- majorarea și alocarea mijloacelor suplimentare pentru cheltuieli salariale – 2,4 mil. lei;
- indexarea mărfurilor și serviciilor – 3,8 mil. lei;
- achitarea serviciilor acordate de către medici veterinari de liberă practică – 11,6 mil. lei;
- contribuția Guvernului la proiecte finanțate din surse externe în domeniul dat – 6,7 mil. lei;
- lansarea proiectelor suplimentare de ambalare și sortare a producției agricole, în cadrul Programului de suport bugetar sectorial “Stimularea Economică în Zonele Rurale” – 5,1 mil. lei;
- achitarea datoriilor Întreprinderii de Stat „Orașul Vinului” – 2,8 mil. lei;
- reparația capitală a barajului de la Costești-Stîncă – 8,0 mil. lei;
- suplimentarea alocațiilor pentru protecția terenurilor contra grindinei – 7,7 mil. lei;
- investiții capitale - 3,0 mil. lei.

Totodată, în cadrul acestei ramuri au fost identificate măsuri care au condus la diminuarea cheltuielilor cu 185,2 mil. lei și anume:

- excluderea alocațiilor pentru achitarea cheltuielilor pentru procesul tehnologic în agricultură legate de majorarea, începînd cu 1 ianuarie 2010, a accizului la motorină – 29,4 mil. lei;
- diminuarea alocațiilor pentru fondul de subvenționare – 150,0 mil. lei;
- diminuarea cheltuielilor pentru exploatarea sistemelor de irigare – 3,0 mil. lei;
- excluderea cheltuielilor pentru compensarea pierderilor agricole în urma calamităților naturale – 2,8 mil. lei.

Paralel cu finanțarea din contul componentei de bază, unele agenții și inspectorate din ramură finanțează o parte din activitățile sale din mijloace speciale, obținute de la prestarea serviciilor cu plată. Pentru anul 2011 mijloacele speciale la această grupă se estimează la 47,8 mil. lei, cu 10,0 mil. lei mai mult decît executat pe anul 2010.

Pentru susținerea de către stat a gospodăriei silvice în anul 2011 se va aloca același volum de mijloace ca în anul 2010 în sumă de 8,0 mil. lei.

Gospodăria apelor va beneficia de alocații de la bugetul de stat în sumă de 21,0 mil. lei, ceea ce este cu 5,0 mil. lei mai mult decît nivelul executat al anului 2010.

Pentru organele administrative la ramura dată, cheltuielile se diminuează cu 0,8 mil.lei.

Începînd cu anul 2011 în agricultură se preconizează lansarea unor activități de ambalare și sortare a produselor agricole, care vor avea ca efect majorarea ponderii producției agricole cu valoare înaltă.

De asemenea, va fi inițiat proiectul de restructurare a sectorului vinicol care va da posibilitate întreprinderilor vinicole să reutilizeze cu utlaj performant procesul de prelucrare a strugurilor.

În anul 2011 la grupa dată vor derula 10 proiecte cu finanțare externă cu un volum de mijloace în sumă totală de 292,0 mil.lei, precum urmează.

În anul 2011 **Proiectul „Revitalizarea Agriculturii”** va fi finalizat, fiind acoperite cheltuielile de audit, efectuarea studiului ce ține de impactul programului, elaborarea raportului de finalizare a acestuia și alte cheltuieli operaționale aferente managementului proiectului.

Pentru activitățile menționate în anul 2011 se vor cheltui:

- din contul împrumutului - 10665,0 mii lei,
- Contribuția Guvernului - 171,0 mii lei.

În anul 2011 **Programul de dezvoltarea a afacerilor rurale** se preconizează a fi finalizat pentru anul 2011 și vor fi preconizate activități de audit, efectuarea studiului ce ține de impactul programului, elaborarea raportului de finalizare a acestuia și alte cheltuieli operaționale aferente managementului proiectului.

Pentru activitățile menționate în anul 2011 se vor cheltui:

- din contul împrumutului - 2343,2 mii lei,
- Contribuția Guvernului - 50,1 mii lei.

Mijloacele în cadrul **Programului servicii de finanțare rurală și marketing** vor fi utilizate pentru implementarea activităților celor patru componente ale programului și vor include: dezvoltarea lanțului valoric, finanțarea grupurilor țintă de antreprenori rurali, dezvoltarea capacităților instituțiilor financiare participante în cadrul proiectului, activități privind managementul programului.

Pentru activitățile menționate se planifică următoarele cheltuieli:

- din contul grantului - 1 927,0 mii lei,
- din contul împrumutului - 40000,0 mii lei,
- Contribuția Guvernului - 751,2 mii lei.

În **Proiectul pentru servicii de finanțare rurală și dezvoltare a businessului agricol** pentru anul 2011 sunt preconizate activități privind:

- dezvoltarea businessului agricol și sistemelor de marketing;
- acordarea serviciilor financiare rurale pentru diverse categorii de antreprenori rurali în funcție de grupul țintă al proiectului;
- efectuarea investițiilor în infrastructura din mediul rural;

- activități privind managementul proiectului.

Pentru activitățile menționate în anul 2011 se vor cheltui:

- din contul împrumutului - 15000,0 mii lei,
- contribuția Guvernului - 1912,1 mii lei.

Proiectul privind controlul gripei aviare și gradul de pregătire în caz de pandemie umană și activitățile de răspuns prevede pentru anul 2011 realizarea următoarelor activități:

- finalizarea dezvoltării și fortificării sistemului informațional de supraveghere a maladiilor infecțioase gestionat de către Centrul Național de Sănătate Publică.
- finalizarea reconstrucției clădirii Centrului Republican de Diagnostică Veterinară;
- participarea coordonatorului componentei la seminare locale și internaționale.

Pentru finanțarea activităților proiectului se preconizează următoarele surse:

- din contul granturilor - 8345,2 mii lei;
- din contul împrumutului – 8345,2 mii lei;

În cadrul cel de-***Al doilea Proiect de Investiții și Servicii Rurale*** se preconizează a fi implementate următoarele activități:

- 300,000 de beneficiari vor fi consultanți de către consultanții rețelei ACSA prin intermediul a peste 200,000 servicii consultative în cadrul componentului Servicii de Extensiune Rurală;
- se planifică publicarea a 2 ghiduri privind: (i) protecția integrată a culturilor legumicole și (ii) protecția integrată a culturilor horticole;
- sunt planificate spre implementarea circa 45-50 afaceri familiale noi cu caracter de demonstrare sau consolidarea celor existente și crearea a cel puțin a circa 65-70 locuri de muncă;
- elaborarea și implementarea programelor de instruire a consultanților în cadrul componentului Servicii de Extensiune Rurală (circa 150-200 consultanți se planifică a fi instruiți în 2011);
- dezvoltarea Sistemului de Informațional de Marketing Agricol (vor fi efectuate 26 de studii săptămânale de marketing pentru șase piețe ale republicii: Chișinău, Căușeni, Cahul, Bălți, Șoldănești și Edineț);
- implementarea și dezvoltarea sistemului integrat on-line de monitorizare și evaluare a activității consultanților rețelei de extensiune rurală;
- promovarea activităților și realizărilor serviciului de extensiune rurală în cadrul diferitor expoziții, conferințe, seminare etc. de talie națională și internațională;
- dezvoltarea și fortificarea capacității Unității Serviciul de Extensiune Rurală din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (USER-MAIA);

- campania de informare organizată în 240 sate pentru a promova activitățile de antreprenoriat în spațiul rural;
- elaborarea a circa 160 planuri de afaceri pentru beneficiari, crearea a cel puțin 370 locuri de muncă, suport în lansarea a cel puțin 128 afaceri rurale (cel puțin 1/3 ne-agricole);
- acordarea suportului beneficiarilor în etapa de după crearea Afacerilor.

Cheltuielile planificate se vor acoperi:

- din contul granturilor - 16036,9 mii lei,
- din contul împrumutului - 75078,6 mii lei,
- contribuția Guvernului - 4069,7 mii lei.

În anul 2011 va fi inițiat un nou proiect ***“Restructurarea Sectorului Viticulturii și Vinificației”*** și vor fi implementate următoarele activități:

- inițierea proiectului;
- examinarea și selectarea solicitărilor de creditare a întreprinderilor.

Cheltuielile planificate se vor acoperi:

- din contul împrumutului - 17656,9 mii lei,
- contribuția Guvernului - 3992,8 mii lei.

În cadrul ***Proiectului „Program de susținere a comunităților (PSC) pentru managementul durabil și integrat al pădurilor și sechestrarea carbonului prin împădurire”*** vor fi implementate următoarele activități:

- elaborarea programului de instruire privind managementul pădurilor și pajiștilor comunale;
- elaborarea și editarea publicației "Practici de management al pădurilor comunale";
- organizarea seminarelor
- implementarea principalelor activități PSC:
  - elaborarea planurilor de management al pădurilor și altor tipuri de vegetație forestieră deținute de primărie;
  - ameliorarea/reconstrucția pajiștilor comunale degradate;
  - regenerarea/reconstrucția arboretelor comunale degradate;
  - efectuarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor deținute de primărie;
  - dotarea tehnică primară a deținătorilor de păduri și alte tipuri de vegetație comunale;
- elaborarea și editarea Îndrumarului privind constituirea și activitatea pepinierelor forestiere;
- elaborarea și implementarea programului de instruire privind procesul de creștere a materialului forestier de reproducere în pepinierele forestiere;

Pentru aceste activități se planifică cheltuieli din contul grantului în sumă de 5 335,0 mii lei.

Proiectul „Tranziția la agricultura performantă” face parte din *Fondul Provocările Mileniului Moldova*. Pentru anul 2011 se preconizează atingerea următoarelor rezultate:

- creșterea vânzărilor producției cu productivitate înaltă;
- sporirea accesul la finanțarea în agricultură;
- elaborarea reformei sectorului de irigare;
- reabilitarea sistemelor de irigare.

Pentru proiectul sus-menționat sînt preconizate cheltuieli din grant în sumă de 91 098,0 mii lei.

În cadrul **proiectului „Managementul calamităților și riscurilor climaterice”** în anul 2011 se preconizează a fi implementate următoarele activități și servicii de consultanță:

Pentru proiectul sus-menționat sînt preconizate cheltuieli din credit în sumă de 150,0 mii lei.

7.12. Protecția mediului și hidrometeorologia

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				Suma	%
Cheltuieli, total	166,9	195,3	243,4	48,0	124,6
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	33,3	32,7	68,1	35,4	208,1
mijloace speciale	7,4	5,1	4,8	-0,3	93,7
<i>inclusiv transferuri între componente</i>	8,1				
fonduri speciale	117,1	142,0	157,3	15,3	110,8
proiecte finanțate din surse externe	17,2	15,5	13,2	-2,3	85,0

Alocațiile pentru grupa dată în proiect sînt majorate cu 76,5 mil.lei sau cu 45,8 la sută față de executat 2009 și cu 48,0 mil.lei sau cu 24,6 la sută față de executat în anul 2010.

Alocațiile bugetare incluse în proiect pe anul 2011 în cadrul grupei date au fost determinate de următoarele:

	mil.lei				
	Componenta de bază	Fonduri speciale	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1.Executat preliminar 2010	32,7	142,0	5,1	15,5	195,3
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	35,4	15,3	-0,3	-2,3	48,0
economii de resurse			-0,3	-2,3	-2,6
alocări de resurse suplimentare	0,7	11,4			12,1
3. Proiect 2011 (1+2)	68,1	157,3	4,8	13,2	243,4

Comparativ cu anul 2010, la componenta de bază cheltuielile sînt prevăzute cu o majorare de 35,4 mil.lei, în special din contul redistribuirii de la gospodăria comunală a alocațiilor Fondului național pentru dezvoltare regională în sumă de 34,7 mil.lei, care urmează a fi valorificate pentru extinderea reconstrucția infrastructurii de mediu, precumși din contul majorării salariilor - 0,7 mil.lei. Cheltuielile fondurilor ecologice sînt majorate cu 15,3 mil.lei din contul prevederii încasărilor suplimentare la aceste fonduri.

Totodată, alocațiile se diminuează la mijloace special, din contul reducerii volumului serviciilor prestate cu plată - cu 0,3 mil.lei și redistribuirii către alte grupe a cheltuielilor efectuate în cadrul Proiectului „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova” – cu 2,3 mil.lei.

În anul 2011 la această grupă de cheltuieli vor fi în derulare 2 *proiecte finanțate din surse externe*, precum urmează.

Proiectul „Managementul și distrugerea stocurilor de poluanți organici persistenți” în cadrul căruia se vor achita plățile pentru contractele încheiate și serviciile prestate pînă la sfîrșitul anului 2010. În acest scop se planifică utilizarea mijloacelor grantului în sumă de 629,9 mii lei.

Proiectul „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova” - în anul 2011 se planifică procurarea echipamentului pentru determinarea rapidă și corectă a condițiilor climaterice din contul împrumutului în sumă de 12560,0 mii lei.

7.13. Industria și construcțiile

mil.lei

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				Suma	%
Cheltuieli, total	21,1	18,2	21,4	3,2	117,6
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	18,6	18,2	21,4	3,2	117,6
mijloace speciale	2,5				

Cheltuielile incluse în proiect pe anul 2011 la grupa dată sînt în creștere cu 0,3 mil.lei sau cu 1,4 la sută față de cele executate în anul 2009 și depășesc cu 3,2 mil.lei sau cu 17,6 la sută nivelul executat în anul 2010.

Modificarea alocațiilor bugetare cu 3,2 mil.lei comparativ cu executat 2010 a fost determinată de alocarea mijloacelor suplimentare în următoarele scopuri:

alocații preconizate Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în vederea procurării materiei prime și materialelor pentru întreprinderile și organizațiile Societății Orbilor, Asociației Surzilor și Societății Invalizilor din Republica Moldova - 2,0 mil.lei;

- majorarea salariului în legătură cu implementarea noului sistem de salarizare a funcționarilor publici - 0,2 mil.lei;

indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii - 0,2 mil.lei;

cheltuieli pentru achitarea datoriilor istorice pe Inspekția de Stat în Construcții - 0,3 mil.lei;

majorarea cheltuielilor pentru elaborarea sistemului de documente normative în construcții - 0,5 mil.lei.

Totodată, la grupa dată se prevede diminuarea alocațiilor cu 0,04 mil. lei, în legătură cu reducerea numărului de unități de personal ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

7.14. Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				suma	%
Cheltuieli, total	469,3	839,5	1392,7	553,2	165,9
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	365,0	735,3	930,9	195,6	126,6
mijloace speciale	2,8	3,3	4,2	0,9	127,3
proiecte finanțate din surse externe	101,5	100,9	457,6	356,7	453,5

Cheltuielile incluse în proiect pe anul 2011 la grupa dată sînt majorate cu 923,4 mil.lei sau de 3 ori față de cele executate în anul 2009 și cu 553,2 mil.lei sau cu 65,9 la sută față de cheltuielile executate în anul 2010.

O creștere majoră a alocațiilor prevăzute în proiect pe 2011 față de executat 2010 se atestă la proiectele finanțate din surse externe – cu 356,7 mil.lei sau de 4,5 ori și la componenta de bază – cu 195,6 mil.lei sau cu 26,6 la sută.

Modificarea alocațiilor bugetare în cadrul acestei grupe pe anul 2011 comparativ cu executat 2010 au fost determinate de următoarele:

				mil.lei
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	735,3	3,3	100,9	839,5
2. Modificări (+; -) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	195,6	0,9	356,7	553,2
economii /reduceri	-46,1			-46,1
alocări suplimentare	241,7	0,9	356,7	599,3
3. Proiect 2011 (1+2)	930,9	4,2	457,6	1392,7

Reducerile identificate la grupa dată în sumă de 46,1 mil.lei, se rezumă la următoarele:

- diminuarea investițiilor capitale preconizate Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pentru ramura gospodăriei drumurilor cu 18,7 mil.lei;
- diminuarea cu 26,8 mil.lei investițiilor capitale preconizate Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor pentru construcția drumurilor sinistralilor suferite în rezultatul inundațiilor din vara 2010;
- micșorarea cu 0,6 mil.lei cheltuielilor necesare pentru întreținerea aparatului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și instituției publice din subordinea „Agenția Transport Auto” în legătură cu faptul, că efectivul limită a acestora nu a fost completat pe deplin.

Totodată, la componenta de bază sînt prevăzute mijloace suplimentare în sumă de 241,7 mil.lei pentru:

- majorarea cheltuielilor fondului rutier cu 210,9 mil.lei;
- majorarea salariului în legătură cu implementarea a noului sistemul de salarizare a funcționarilor publici din domeniu - 0,1 mil.lei;
- majorarea cheltuielilor prevăzute pentru întreținerea transportului naval cu 0,8 mil.lei;
- majorarea alocațiilor în legătură cu indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii cu 0,2 mil.lei;

- majorarea cheltuielilor pe grupa dată cu 29,7 mil. lei, necesare pentru proiectele finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională.

Mijloacele speciale pe grupa dată în comparație cu executat 2010 s-au majorat cu 0,9 mil. lei ținând cont de executarea veniturilor la nivel satisfăcător.

În anul 2011 în ramura dată vor derula 3 *proiecte finanțate din surse externe*.

Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor. Obiectivul de dezvoltare a proiectului propus va fi reducerea costurilor de transport pentru utilizatorii drumurilor în Moldova, prin îmbunătățirea condițiilor și calității rețelei rutiere și modului de administrare.

Activitățile principale care urmează a fi realizate în anul 2011 sînt următoarele:

- continuarea lucrărilor fizice de reabilitare a drumurilor;
- asistență la pregătirea Declarațiilor Financiare a Administrației de Stat a Drumurilor, bazate pe Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF);
- auditul tehnic;
- reforma sistemului de întreținere a drumurilor;
- studii de fezabilitate și proiectare;
- studierea siguranței infrastructurii rutiere;
- asistența pentru revizuirea standardelor de mediu și elaborarea directivelor;
- training în domeniul mediului înconjurător;
- elaborarea Manualului „Drumurile și Mediul”;
- activitatea de diseminarea a informației.
- procurarea echipamentului pentru introducerea sistemului de control al sarcinii pe osie.

Pentru activitățile menționate se prevăd cheltuieli:

- din contul grantului – 111177,3 mii lei;
- din contul împrumutului - 301110,0 mii lei.

Proiectul „Reabilitarea drumurilor”. Conform planului de activități pentru proiectul sus-menționat, lucrările de construcție propriu zise vor începe în anul 2012, iar pentru anul 2011 au fost preconizate mijloace din grant în sumă de 5040,0 mii lei, care vor fi utilizate pentru întreținerea unității de implementare.

Proiectul Dezvoltarea Regională și Protecția Socială a Republicii Moldova. În cadrul acestui proiect în anul 2011 se preconizează reabilitarea unui sector de drum în valoare de 40290,0 mii lei din contul grantului.

7.15. Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	54,2	193,3	380,8	187,5	197,0
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	18,0	141,6	232,3	90,7	164,1
mijloace speciale		3,4	0,5	-2,9	14,7
proiecte finanțate din surse externe	36,2	48,3	148,0	99,7	306,4

Alocațiile prevăzute în proiect pe anul 2011 la acest domeniu s-au majorat cu 326,2 mil.lei sau aproximativ de 7 ori față de cheltuielile executate în anul 2009 și cu 187,5 mil.lei sau de circa 2 ori față de executat în anul 2010.

Comparativ cu executat în anul 2010, alocațiile s-au majorat la componenta de bază cu 90,7 mil. lei sau cu 64,1 la sută și la proiectele finanțate din surse externe - cu 99,7 mil.lei sau de circa 3 ori.

Modificarea alocațiilor bugetare în cadrul grupei date comparativ cu anul 2010 au fost determinate de următorii factori:

	mil.lei			
	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	141,6	3,4	48,3	193,3
2. Modificări (+; -) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	90,7	-2,9	99,7	187,5
economii / reduceri	-30,2	-2,9		-33,1
alocări suplimentare	120,9		99,7	220,6
3. Proiect 2011 (1+2)	232,3	0,5	148,0	380,8

Factorii de bază, care au determinat majorarea cheltuielilor *componentei de bază*, cu 120,9 mil.lei, comparativ cu alocațiile executate în anul 2010 sunt:

- majorarea investițiilor capitale pentru construcția blocului locativ pentru participanții la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl (beneficiar - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei) - cu 9,0 mil.lei;
- majorarea investițiilor capitale pentru finalizarea blocului locativ cu 20 de apartamente a școlii profesionale nr.1, or.Criuleni (beneficiar – Ministerul Educației) - 0,5 mil.lei;

- majorarea contribuției Guvernului pentru proiectele investiționale gestionate de Agenția „Apele Moldovei” - cu 3,8 mil.lei;

- alocațiile preconizate Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor pentru procurarea locuințelor tinerilor specialiști au rămas la nivelul anului 2010 aprobat - 10,0 mil.lei, dat fiind faptul că astfel de cheltuieli

în anul 2010 nu au fost efectuate din motivul, că modul de executare al acestora nu a fost aprobat de către Guvern.

Volumul total al Fondului național de dezvoltare regională pe anul 2011 constituie 163,8 mil.lei, dintre care pentru gospodăria comunală se prevăd 99,4 mil.lei, protecția mediului - 34,7 mil.lei, gospodăria drumurilor - 29,7 mil.lei;

Concomitent în proiect sînt prevăzute reduceri de alocații în sumă de 30,2 mil.lei, care provin din următoarele reduceri ale cheltuielilor de capital:

- contribuția Guvernului pe proiectul finanțat din sursele externe „Construcția locuințelor sociale” cu 4,0 mil.lei;
- construcția caselor de locuit pentru sinistrații cu 10,7 mil.lei;
- procurarea caselor de locuit pentru sinistrații cu 12,7 mil.lei;
- cheltuieli legate de lichidarea consecințelor inundațiilor din vara 2010 cu 2,8 mil.lei.

Totodată, alocațiile prevăzute pentru realizarea *proiectelor finanțate din surse externe* în domeniul gospodăriei comunale se majorează cu 99,7 mil.lei.

Cheltuielile la componenta *mijloace speciale* sînt diminuate comparativ cu anul 2010 cu 2,9 mil.lei care se explică prin ~~finanțarea~~ în anul precedent a cheltuielilor privind lichidarea consecințelor inundațiilor.

În anul 2011 în cadrul grupei date se vor realiza 5 *proiecte finanțate din surse externe*.

Proiectul „Construcția locuințelor sociale”. Propunerile pentru anul 2011, întru implementarea acestui proiect, includ sursele financiare din împrumut în sumă de 17656,6 mii lei, oferit de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. Mijloacele menționate sînt destinate pentru construcția obiectivelor care fac parte din faza 1 a proiectului.

Proiectul de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în șase localități ale Republicii Moldova. În anul 2011 în cadrul acestui proiect se planifică:

- lucrări de construcții ingineresti, de electromecanică, procurarea țevelor;
- acordarea suportului instituțional;
- procurarea serviciilor de consultanță.

Activitățile planificate vor fi finanțate din contul împrumutului extern în sumă de 6200,0 mii lei, precum și contribuția Guvernului - în sumă de 3 800,0 mii lei.

În cadrul ***Proiectului național de alimentare cu apă și canalizare***, pentru anul 2011 sunt preconizate următoarele activități:

- finalizarea lucrărilor de proiectare, contractarea și demararea lucrărilor a reabilitării/construcției sistemelor de alimentare cu apă, a stațiilor de pompare, a fântînilor arteziene, a colectoarelor și sistemelor de canalizare;
- executarea lucrărilor la componentul reabilitarea sistemelor de alimentare în localitățile beneficiare rurale;
- activități de supraveghere asupra lucrărilor;
- activități pentru dezvoltarea capacităților Ministerului Mediului, seminare și instruiți;
- efectuarea auditului financiar.

Pentru activitățile menționate se prevăd cheltuieli din contul împrumutului - în sumă de 46200,0 mii lei.

Proiectul Dezvoltarea Regională și Protecția Socială a Republicii Moldova

Pentru anul 2011 la acest proiect sunt preconizate următoarele activități:

- contractarea și demararea lucrărilor de reabilitare/construcție a stației de epurare a apelor uzate;
- activități de supraveghere asupra lucrărilor;
- asistenta tehnică pentru ÎM Regia Apă-Canal Orhei;
- efectuarea auditului financiar.

Pentru activitățile menționate se prevăd cheltuieli din contul grantului - în sumă de 40610,0 mii lei.

Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă

Pe parcursul anului 2011 vor fi efectuate următoarele activități:

- lucrări de construcții capitale;
- lucrări de instalare;
- cooperare tehnică.

Pentru aceste activități urmând a fi cheltuite:

- din contul grantului – 12453,4 mii lei,
- din contul împrumutului -24906,6 mii lei.

7.16. Complexul pentru combustibil și energie

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				+, -	%
Cheltuieli, total	95,7	153,3	102,0	-51,3	66,5
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	20,2	0,1	32,5	32,4	
proiecte finanțate din surse externe	75,5	153,2	69,5	-83,7	45,3

Cheltuielile incluse în proiect la grupa dată sînt prevăzute cu o majorare de 6,3 mil.lei sau cu 6,6% față de executat în anul 2009, însă cu o diminuare de 51,3 mil. lei sau de 33,5 % față de executat în anul 2010.

În cadrul componentelor bugetului, comparativ cu executat în anul 2010, cheltuielile sînt majorate la componenta de bază – cu 32,4 mil.lei, iar la proiecte finanțate din surse externe sînt reduse cu 83,7 mil.lei.

	mil.lei		
	Componenta de bază	Proiecte finanțate din surse externe	Total
1. Executat preliminar 2010	0,1	153,2	153,3
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	32,4	-83,7	-51,3
economii/reduceri		-83,7	-83,7
alocări suplimentare	32,4		32,4
3. Proiect 2011 (1+2)	32,5	69,5	102,0

Factorii de bază, care au determinat majorarea cheltuielilor *componentei de bază*, cu 32,4 mil.lei, comparativ cu alocațiile executate în anul 2010 sunt:

- alocarea mijloacelor financiare pentru Fondul de Eficiență Energetică în scopul implementării prevederilor Matricei de politici pentru suportul bugetar 2011-2013 în sectorul energetic – 25,0 mil.lei;
- investiții capitale - 6,5 mil.lei;
- inițierea activității Agenției pentru Eficiență Energetică – 1,0 mil.lei.

Pentru prima dată, începînd cu anul 2011, în sectorul energetic vor fi lansate circa 10 proiecte de eficiență energetică, ceea ce va rezulta în eficientizarea și economia resurselor energetice.

Partenerii de dezvoltare vor contribui la ramura dată cu finanțarea activităților în cadrul ***Proiectului energetic II***.

Pentru anul 2011 sunt preconizate realizarea următoarelor activități:

- implementarea contractului de asistență tehnică pentru continuarea componentei termice a Proiectului Energetic II;
- implementarea contractului de asistență tehnică „Elaborarea studiului de fezabilitate inclusiv proiectarea pentru reconstrucția IMSP Centrul Mamei și Copilului”;
- efectuarea auditului pentru anul 2010-2011;
- finalizarea implementării contractului 3833-A3 între compania ABB-Power Technologies, Suedia, și ÎS Moldelectrica, Moldova ce prevede procurarea și instalarea unui sistem modern de dispecerat și telecomunicații;
- auditul anual a IS Moldelectrica și a UCIPE;
- activități privind îmbunătățirea sistemelor de încălzire la obiectele publice de menire socială, după cum urmează:

- finalizarea contractelor B8.1 și B8.3- spitalele raionale în Ocnița, Orhei;
- o finalizarea contractului B9.1 – licee și grădinițe în Drochia;
- o finalizarea contractului B10.2 – licee și grădinițe în Ștefan Vodă;
- o implementarea contractului la IMSP Centrul Mamei și Copilului .

Pentru toate aceste activități se planifică cheltuieli:

- din contul grantului - în sumă de 14 200,0 mii lei;
- din contul împrumutului - în sumă de 55251,0 mii lei;
- contribuția Guvernului - în sumă de 126,0 mii lei.

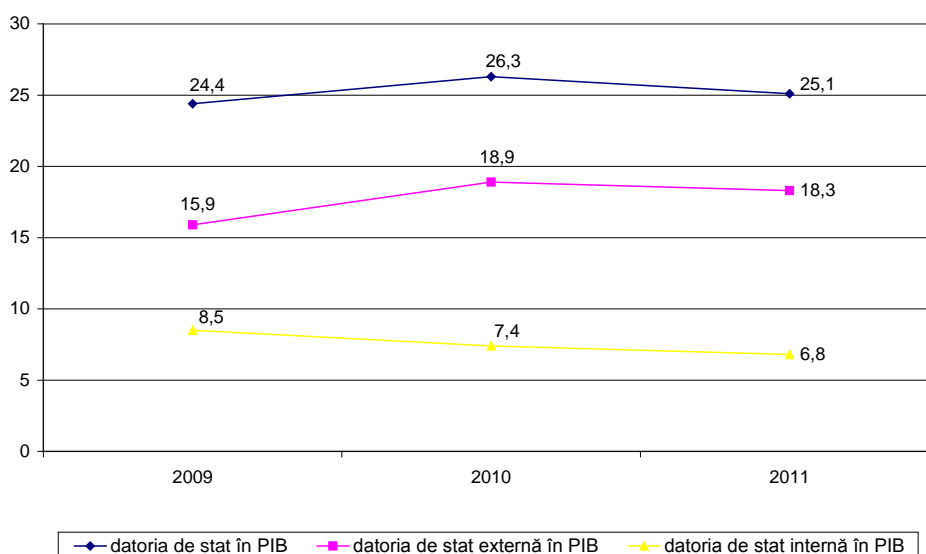
7.17. Serviciul datoriei de stat

Obiectivele de bază ale managementului datoriei de stat în anul 2011 sînt următoarele:

- asigurarea finanțării necesităților bugetare la cel mai mic cost posibil;
- continuarea dezvoltării pieței valorilor mobiliare de stat (VMS) prin majorarea ponderii valorilor mobiliare de stat cu termen de circulație mai lung;
- onorarea în timp a obligațiilor de plată.

Stocul datoriei de stat. La situația din 31 decembrie 2011 se preconizează că soldul datoriei de stat va constitui 20602,3 mil. lei și comparativ cu situația de la 31 decembrie 2010 se va majora cu 1 731,5 mil. lei. Ponderea datoriei de stat în PIB la sfîrșitul anului 2011 va constitui 25,1 la sută, ceea ce va fi cu 1,2 p.p mai puțin decît la finele anului 2010.

Dinamica datoriei de stat în PIB în anii 2009-2011 (%)

În structura datoriei de stat la sfîrșitul anului 2011, ponderea datoriei de stat externe va constitui 72,8 la sută, iar ponderea datoriei de stat interne – 27,2 la sută.

Datoria de stat internă

La situația din 31 decembrie 2010, soldul datoriei de stat interne a constituit 5304,9 mil. lei, dintre care VMS emise pe piața primară - 3091,5 mil. lei (58,3 %) și VMS convertite - 2213,4 mil. lei (41,7 %). În anul 2011 se prevede de a comercializa suplimentar valori mobiliare de stat pe piața internă în sumă de 300 mil. lei (prioritar vor fi emise VMS cu termenul de circulație până la un an: 91 zile, 182 și 364 zile, precum și Obligațiuni de stat cu termenul de circulație de 2 ani). Astfel, la situația din 31 decembrie 2011, datoria de stat internă poate constitui 5604,9 mil. lei, ponderea acestuia în PIB fiind de 6,8 la sută sau cu o descreștere de 0,6 puncte procentuale față de anul 2010.

Totodată, conform prevederilor art.76¹ din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei în anul 2011 va fi efectuată reemisiunea VMS emise în urma conversiunii împrumuturilor contactate anterior, soldul cărora la situația din 31 decembrie 2011 va constitui 2213,4 mil. lei la prețul de cumpărare.

Datoria de stat externă

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat externe la situația din 31 decembrie 2011 nu va depăși nivelul de circa 1204,6 mil. dolari SUA (14 997,4 mil. lei) și se va majora cu 88,4 mil.dolari SUA (1 431,5 mil.lei) comparativ cu 1116,2 mil.dolari SUA (13565,9 mil. lei) la finele anului 2010.

Majorarea soldului datoriei de stat externe se explică prin depășirea sumei intrărilor de împrumuturi externe preconizată pentru anul 2011 asupra sumei rambursărilor precum și prin contractarea de împrumuturi noi. Ponderea datoriei de stat externe în PIB va constitui circa 18,3 % cu o descreștere neesențială cu 0,6 p.p. față de anul 2010.

Se prognozează atragerea împrumuturilor de stat externe pentru finanțarea proiectelor investiționale și întru susținerea bugetului de stat în sumă de 1 643,7 mil. lei (132,5 mil. dolari SUA). Creditorii principali BM – 73,0 mil. dolari SUA, Fondul Monetar Internațional – 22,1 mil.dolari SUA, BEI – 18,5 mil. dolari SUA, BERD – 9,4 mil. dolari SUA ,IFAD – 7,1 mil. dolari SUA.

Garanțiile de stat

În anul 2011 acordarea garanțiilor de stat noi nu este prevăzută.

Soldul garanțiilor de stat externe, în baza hotărârilor privind acordarea garanției de stat, aprobate anterior, nu va depăși suma de 4,8 mil. dolari SUA (59,5 mil. lei).

Deservirea datoriei de stat. Pentru deservirea datoriei de stat (plata dobânzii și rambursarea sumei principale) pe anul 2011 sunt estimate mijloace în sumă de 1497,2 mil. lei.

				mil.lei
	2009 executat	2010 precizat	2010 executat	2011 proiect

			preliminar	
<i>Deservirea datoriei de stat, total</i>	<i>1397,3</i>	<i>1152,6</i>	<i>1113,2</i>	<i>1497,2</i>
rambursarea sumei principale	563,1	584,1	565,6	814,9
serviciul datoriei de stat	834,2	568,5	547,6	682,3
<i>Deservirea datoriei de stat interne</i>	<i>629,9</i>	<i>371,0</i>	<i>367,4</i>	<i>485,2</i>
rambursarea sumei principale	0,0	0,0	0,0	0,0
serviciul datoriei de stat interne	629,9	371,0	367,4	485,2
<i>Deservirea datoriei de stat externe</i>	<i>767,4</i>	<i>781,6</i>	<i>745,8</i>	<i>1012,0</i>
rambursarea sumei principale	563,1	584,1	565,6	814,9
serviciul datoriei de stat externe	204,3	197,5	180,2	197,1

Ponderea deservirii datoriei de stat în veniturile de bază ale bugetului de stat în anul 2011 se estimează la nivel de 8,7 % și cu 1,3 p.p. mai mult în comparație cu anul 2010. În raport cu PIB cheltuielile pentru deservire datoriei de stat în anul 2011 se estimează la nivel de 1,82 % cu 0,27 p.p. mai mult decât în anul 2010.

În anul 2011 *cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne* se estimează în sumă de 485,2 mil. lei. Comparativ cu cele executate în anul 2010 (367,4 mil. lei), cheltuielile prevăzute sunt mai mari cu 117,8 mil. lei sau cu circa 32,1%. Această majorare a cheltuielilor rezultă din majorarea volumului de emisiune , precum și ratei dobânzii la VMS pe piața primară în anul 2011.

La estimarea cheltuielilor pentru serviciul *VMS emise pe piața primară* a fost luată în considerație majorarea volumului emisiunii VMS în anul 2011 cu 300 mil. lei, reieșind din rata medie a dobânzii în mărime de 9,5% pentru VMS emise prin licitații în volum de 3116,5 mil. lei. Totodată, s-a ținut cont și de plata cupoanelor la Obligațiunile de stat plasate prin subscriere, la o rată medie a dobânzii de 8,0%.

Cheltuielile pentru serviciul *VMS convertite* au fost estimate reieșind din volumul VMS convertite (2213,4 mil. lei) și rata medie a dobânzii în mărime de 9,3%.

Astfel, din suma totală 485,2 mil. lei pentru serviciul datoriei de stat interne, serviciul *VMS emise pe piața primară* și *VMS convertite* vor constitui 277,2 mil. lei și 208,0 mil. lei, respectiv.

Deservirea datoriei de stat externe. Pentru anul 2011, plățile destinate deservirii datoriei de stat externe vor constitui suma de 1012,0 mil. lei (81,6 mil. dolari SUA). Comparativ cu executatul pe anul 2010 (745,8 mil. lei) plățile prevăzute sunt mai mari cu 266,2 mil. lei sau 35,7%. Această majorare rezultă din atragerea unor noi împrumuturi de stat externe pe parcursul anului 2011 și asumarea plăților pentru deservirea împrumuturilor de stat externe care se preconizează a fi atrase pe parcursul anului 2011.

Pentru *rambursarea sumei principale* a datoriei de stat externe vor fi necesare 814,9 mil. lei (65,7 mil. dolari SUA), inclusiv:

- pentru datoria de stat externă directă – 787,4 mil. lei (63,5 mil. dolari SUA)
- pentru garanțiile de stat externe asumate – 27,5 mil. lei (2,2 mil. dolari SUA).

Cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* vor constitui suma de 197,1 mil. lei (15,9 mil. dolari SUA), inclusiv:

- pentru datoria de stat externă directă – 189,7 mil. lei (15,3 mil. dolari SUA)
- pentru garanțiile de stat externe asumate – 7,4 mil. lei (0,6 mil. dolari SUA).

7.18. Completarea rezervelor de stat

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil. lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				suma	%
Cheltuieli, total	176,3	40,7	40,9	0,2	100,4
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	11,3	10,0	10,3	0,3	103,0
mijloace speciale	165,0	30,7	30,6	-0,1	99,6

Cheltuielile incluse în proiect pentru domeniul dat sînt în creștere cu 0,2 mil. lei sau cu 0,4 % față de cele executate în anul 2010.

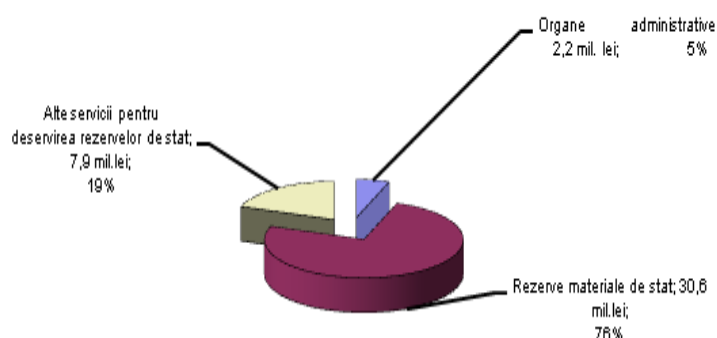
Modificările față de anul 2010 în cadrul grupei date sînt următoarele:
mil.lei

	Componenta de bază	Mijloace speciale	Total
1. Executat preliminar 2010	10,0	30,7	40,7
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	0,3	-0,1	0,2
<i>inclusiv:</i>			
Economii /reduceri	-0,1	-0,1	-0,2
Alocări suplimentare	0,4		0,4
3. Proiect 2011 (1+2)	10,3	30,6	40,9

Majorarea/reducerea cheltuielilor la această grupă, se datorează următorilor factori:

- 0,4 mil. lei – majorarea cheltuielilor de personal conform cadrului legal;
- 0,1 mil. lei – reducerea cheltuielilor de personal în legătură cu reducerea numărului de unități;
- 0,1 mil. lei – reducerea veniturilor și cheltuielilor la mijloace speciale, care este condiționată de neasigurarea termenului de împrăștiere a bunurilor materiale.

Sub aspect funcțional, cheltuielile domeniului dat pentru anul 2011 se prezintă în următoarea diagramă.

În anul 2011 nemijlocit pentru formarea rezervelor se vor utiliza 76% din resursele disponibile, iar celelalte resurse se vor direcționa pentru servicii de deservire a rezervelor – 19% și servicii administrative – 5%.

7.19. Alte servicii legate de activitatea economică

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei	
				Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				Suma	%
Cheltuieli, total	130,6	182,8	284,3	101,5	155,5
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	67,5	60,7	134,3	73,6	221,1
mijloace speciale	11,2	13,8	1,1	-12,6	8,1
fonduri speciale					
proiecte finanțate din surse externe	53,1	108,3	148,9	40,6	137,5

Cheltuielile pentru grupa respectivă sunt prevăzute în proiect cu o majorare de 153,7 mil.lei sau de 2 ori comparativ cu executat în anul 2009 și de 101,5 mil.lei sau de 1,5 ori față de alocațiile valorificate în anul 2010.

Alocațiile bugetare pe anul 2011 în cadrul grupei date au fost determinate de următorii factori.

	Componenta de bază	Mijloace speciale	Proiecte finanțate din surse externe	mil. lei	
				Total	
1.Executat preliminar 2010	60,7	13,8	108,3	182,8	
2. Modificări (+;-) proiect 2011 față de executat preliminar 2010	73,6	-12,7	40,6	101,5	
economii de resurse	-7,9	-13,2		-21,1	
alocări de resurse suplimentare	81,5	0,5	40,6	122,6	
3. Proiect 2011 (1+2)	134,3	1,1	148,9	284,3	

Situația în cauză se datorează majorării alocațiilor din contul componentei de bază cu 73,6 mil.lei, creșterii fluxului de mijloace aferente proiectelor finanțate din surse externe - cu 40,6 mil.lei și reducerii mijloacelor provenite din prestarea serviciilor cu plată – cu 12,7 mil.lei.

Majorările la componenta de bază cu 73,6 mil.lei, sînt determinate de următoarele:

- excluderea cheltuielilor privind organizarea expoziției internaționale “Schanghai 2010”;
- -majorarea cu 81,5 mil.lei, dintre care:
  - 60,6 mil.lei - pentru implementarea matricei de politici pentru Programul de suport sectorial „Stimularea Economică în Zonele Rurale”, inclusiv:
    - o 7,0 mil.lei, pentru majorarea fondului de Garantare destinat sectorului rural de afaceri. În total în proiect pe anul 2011 în scopul dat sînt prevăzute 8,5 mil.lei;
    - o 10,2 mil.lei, pentru crearea centrelor de afaceri;
    - o 33,4 mln.lei, pentru continuitatea Programului național de abilitare economică a tinerilor;
    - o 10,0 mil. lei pentru implementarea Programul-pilot de atragere a remitențelor în economie “PARE 1+1”;
  - 3,0 mil.lei pentru organizarea și desfășurarea expoziției „20 de ani ai Comunității Statelor Independente: Noile orizonturi ale parteneriatului”;
  - 0,5 mil.lei, pentru organizarea și desfășurarea evenimentelor în cadrul Comunității Energetice;
  - 8,6 mil.lei - pentru lucrări cadastrale, de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării;
  - 6,0 mil.lei - majorarea alocațiilor Programului de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor;
  - 2,1 mil.lei - economii în cadrul nevalorificării alocațiilor pentru măsurile aferente postprivatizării;
  - 0,5 mil.lei - majorarea alocațiilor pentru realizarea Programului național de adoptare a standardelor europene în calitate de standarde naționale. Este de menționat, că pentru măsurile în cauză, în anul 2011 au fost prevăzute 3,0 mil.lei;
  - 0,2 mil.lei - majorarea cheltuielilor de personal.

Reducerea esențială a mijloacelor de la prestarea serviciilor cu plată cu 12,7 mil.lei, este condiționată de majorarea acumulărilor la conturile speciale cu 0,5 mil.lei și micșorarea acestora cu 13,2 mil.lei în legătură cu modificările operate în Legea nr.192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, potrivit căreia, statutul Comisiei în cauză a fost modificat și bugetul acesteia nu se include în bugetul de stat.

În anul 2011, în cadrul grupei date vor fi în derulare *4 proiecte finanțate din surse externe*, care se expun în continuare.

Proiectul „Ameliorarea competitivității”

Pe parcursul anului 2011 se preconizează de a efectua cheltuieli pentru următoarele activități:

- finanțarea serviciilor de consultanță și training, a experților suport Cabinetului Viceprim-Ministrului, Ministrului Economiei în domeniile solicitate;
- efectuarea studiului anual „Cost of Doing Business”;
- efectuarea misiunilor de studii ce se referă la proiect;
- procurarea echipamentului metrologic pentru laboratoarele Institutului Național de Standardizare și Metrologie, Centrului de Standardizare și Metrologie din Bălți și Centrului regional Ciadîr-Lunga;
- finanțarea serviciilor de consultanță și anume serviciile Camerei de Comerț și Industrie în calitate de administrator al schemei de granturi de co-finanțare și acordarea a 50 de granturi de co-finanțare agenților economici pentru implementarea și certificarea sistemului de management în baza standardelor ISO;
- finanțarea suplimentară va fi utilizată pentru următoarele activități:
  - Linia de Credit - va oferi resurse financiare băncilor calificate în scopul creditării întreprinderilor exportatoare eligibile, finanțarea necesităților de investiții capitale și mijloace circulante;
  - Extinderea Schemei de Granturi de Co-finanțare a serviciilor.

Pentru activitățile menționate se preconizează efectuarea cheltuielilor din contul grantului - 29 610,0 mii lei și din contul împrumutului – 93800,0 mii lei.

Grantul pentru promovarea eforturilor pentru ajustările economice structurale. La acest proiect pentru anul 2011 sunt planificate următoarele activități:

- implementarea Programului de susținere și dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în rezultatul acordării în regim de leasing a echipamentelor și utilajelor;
- plata comisioanelor pentru servicii de procurări agentului autorizat - Crown Agents for Oversea Governments and Administrations Limited (Marea Britanie) precum și acoperirea costurilor de întreținere a unității de implementare a grantului.

Pentru activitățile menționate se preconizează cheltuieli din contul grantului - în sumă de 5 000,0 mii lei.

Programul de vecinătate România-Moldova și CADSES 2004-2005.

În anul 2011, în cadrul acestui proiect, va fi oferită ultima tranșă în sumă de 365,9 mii lei din grantul destinat proiectului. Aceste mijloace vor fi utilizate pentru servicii de consultanță, precum și procurarea de bunuri, conform condițiilor de implementare a proiectului de asistență tehnică „Asistență pentru implementarea Programului de Vecinătate România-Moldova și CADSES 2004-2005”.

Reforma sectorului financiar. Pentru anul 2011 au fost planificate următoarele activități:

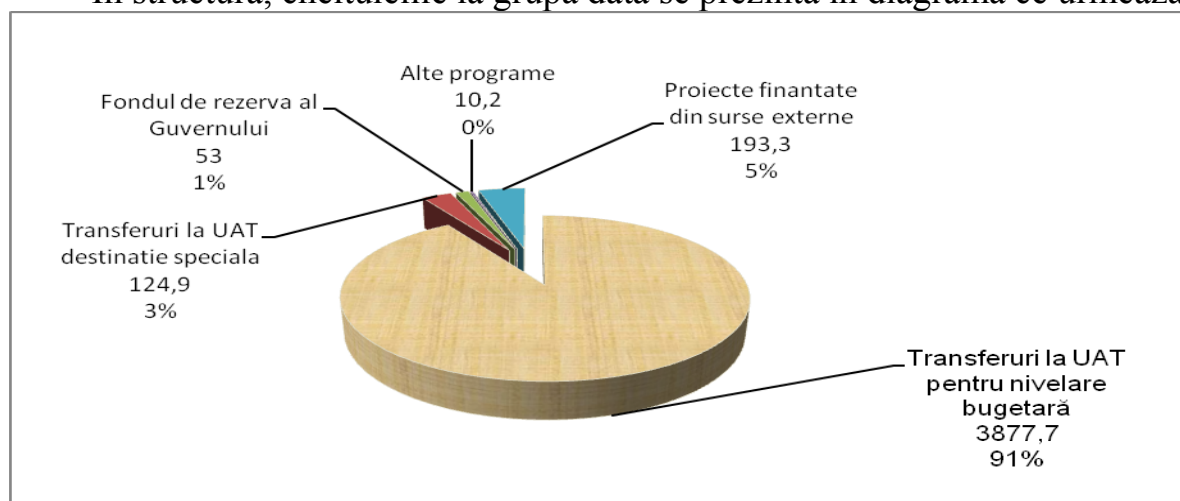
- procurarea bunurilor, serviciilor de consultanță și a instruirilor pentru sprijinirea creării CNFP, completamente funcțional, care va deveni mega-reglementatorul tuturor IFNB;
- procurarea serviciilor de consultanță (consultanți străini/locali) care vor asista Guvernul și CNPF în modernizarea regimului de reglementare al IFNB în conformitate cu bunele practici internaționale;
- finanțarea costurilor operaționale necesare pentru activitatea unității.

Pentru aceste activități se planifică cheltuieli din contul grantului - în sumă de 20090,0 mii lei.

7.20. Activitățile și serviciile neatribuite la alte grupe principale

	Executat 2009	Executat preliminar 2010	Proiect 2011	mil.lei Proiect 2011 față de executat preliminar 2010	
				Suma	%
Cheltuieli, total	3680,7	4537,4	4259,1	-278,3	93,9
<i>inclusiv pe componente:</i>					
componenta de bază	3579	4362,1	4065,8	-296,3	93,2
<i>inclusiv transferuri la alte componente</i>	3,7	4,9		-4,9	
proiecte finanțate din surse externe	105,4	180,2	193,3	13,1	107,3

În structură, cheltuielile la grupa dată se prezintă în diagrama ce urmează.

Cheltuielile majore revin transferurilor la bugetele UAT – circa 94% (dintre care transferurile pentru nivelare bugetară - 91% și cele cu destinație specială – 3%), urmate de proiectele finanțate din surse externe -5%, celelalte programe constituind 1%.

Descrierea detaliată a transferurilor de la bugetul de stat la bugetele UAT se conține în capitolul *Raporturile dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale* a prezentei Note informative.

Mijloacele pentru continuitatea programului de *demarcare a frontierei* cu Ucraina pentru anul 2011 vor constitui 5,2 mil. lei, ceea ce este la nivelul anului 2010.

Fondul de rezervă al Guvernului pentru anul 2011 este prevăzut în sumă de 53 mil.lei, cu 14,4 mil.lei mai mult decât volumul fondului executat în anul 2010, fiind utilizat în conformitate cu Regulamentul acestui fond.

La grupa dată sînt reflectate un set de *proiecte finanțate din surse externe*, care nu se atribuie la alte grupe funcționale, si anume:

Proiectul II al Fondului de Investiții Sociale. Pentru anul 2011 în cadrul proiectului dat se propune implementarea a circa 95 microproiecte de diverse tipologii:

- reabilitarea școlilor si grădinițelor (80 subproiecte);
- obiective ecologice (10 subproiecte);
- construcția de drumuri (5 subproiecte).

Cheltuielile planificate pentru finanțarea activităților proiectului sînt următoarele:

- din contul împrumutului – 90 000 mii lei
- contribuția Guvernului - 5 040,0 mii lei.

Proiectul Dezvoltarea Regională și Protecția Socială. Pentru anul 2011 în cadrul acestui proiect se vor implementa circa 55 microproiecte de diverse tipologii:

- construcția sistemelor de aprovizionare cu apă (30 sub-proiecte);
- 25 centre comunitare multifunctionale (pentru paturile vulnerabile);

Pentru aceste activități se planifică cheltuieli din contul grantului în sumă de 37 800,0 mii lei.

În cadrul ***Proiectului „Monitorizare și evaluare, unitatea de management”*** pe parcursul anului 2011 se preconizează finanțarea următoarelor cheltuieli:

- monitorizare și evaluare - pregătirea unor studii și analize, din cadrul Programului “Compact”;

- cheltuieli administrative, inclusiv cheltuielile pentru Agentul Financiar și Agentul de Procurări, cheltuielile pentru efectuarea auditului rapoartelor financiare de două ori pe an în conformitate cu cerințele Corporației.

Pentru activitățile menționate se prevăd cheltuieli din contul grantului în sumă de 65470,0 mii lei.

7.23. Creditarea netă

În anul 2011 se preconizează a fi rambursate la bugetul de stat mijloacele din împrumuturi recreditate din surse interne și externe și împrumuturi externe, acordate sub garanția statului, în sumă de circa 50 mil. lei.

Estimările incluse în proiectul bugetului pe anul 2011 s-au efectuat reieșind din rezultatele analizei situației financiare a beneficiarilor recreditați care au datorii pentru împrumuturile recreditate și împrumuturile acordate sub garanția statului și posibilitatea reală de a încasa în buget sumele datorate.

Majorarea sumei de rambursare a datoriilor prevăzute în proiectul bugetului de stat pe anul 2011 față de 2010 se explică prin faptul, că în 2011 vor parveni termenele de rambursare a împrumuturilor recreditate beneficiarilor recreditați în cadrul proiectelor investiționale.

➤ Grupa 23.04. Rambursarea împrumuturilor de către instituțiile nefinanciare.

Pe parcursul anului 2011 se prevăd a fi rambursate împrumuturile de către agenții economici, beneficiari de împrumuturi recreditate din surse interne și externe în sumă de 37,5 mil lei, cu o diminuare de 3,6 mil. lei sau 8,9 % față de suma executată în anul 2010.

➤ Grupa 23.06. Rambursarea împrumuturilor de către instituțiile financiare.

Pe parcursul anului 2011 se prevăd a fi rambursate împrumuturile de către instituțiile financiare participante, prin intermediul Directoratului Liniei de Credit, în sumă de 5,5 mil lei, cu o diminuare de 3,6 mil. lei sau 39,4 % față de suma executată în anul 2010.

➤ Grupa 23.11. Restabilirea mijloacelor dezafectate pentru onorarea garanțiilor de stat pentru împrumuturile externe.

Pe parcursul anului 2011 se prevăd a fi rambursate împrumuturi de către instituțiile nefinanciare în sumă de 2,9 mil lei.

➤ Grupa 23.14. Rambursarea împrumuturilor de către bugetele de alt nivel.

Pe parcursul anului 2011 se prevăd a fi rambursate împrumuturile de către autoritățile ale administrației publice locale care au beneficiat de împrumuturi din surse externe recreditate în cadrul proiectelor investiționale în sumă de 4.1 mil. lei.

Fluctuațiile enumerate sunt condiționate de prevederile contractelor încheiate cu beneficiarii de împrumuturi recreditate și/sau garanții și graficele de rambursare a acestora, precum și evoluția cursurilor valutare.

8. Raporturile dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale

Conform cadrului legal existent, proiectul de lege a bugetului de stat, prevede aprobarea de către Parlament pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale doar a raporturilor dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale, care se rezumă la stabilirea sumelor transferurilor de la bugetul de stat din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale pentru nivelare bugetară și a transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Totodată, autoritățile publice locale beneficiază de autonomie financiară și, respectiv, își elaborează și aprobă bugetele anuale proprii în limita resurselor financiare disponibile care se formează din:

- venituri proprii;
- defalcări de la veniturile generale de stat, care reprezintă surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar;
- transferuri din fondul de susținere financiară a teritoriilor, format în componența bugetului de stat;
- transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat;
- fonduri speciale;
- mijloace speciale;
- granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Defalcările procentuale de la veniturile generale de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale, sînt stabilite prin Legea 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, după cum urmează:

Venituri generale de stat	Normativul în %		
	Bugetele raionale	Bugetele municipale Bălți și Chișinău	Bugetul central al UTA Găgăuzia
Impozitul din activitatea de întreprinzător	100	50	100
Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova	50	50	50
Taxa pe valoare adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova			cel puțin 10%
Accizele la mărfuri (producția) supuse accizelor, fabricate pe teritoriu			cel puțin 50%

Totodată, prin art. 9 al proiectului de lege a bugetului de stat pe anul 2011, taxa pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile livrate de către agenții

economici, înregistrați în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, precum și accizele la mărfurile supuse accizelor fabricate în această unitate, se prevăd a fi vărsate integral la bugetul central al acesteia.

Pentru stabilirea bazei fiscale a unităților administrativ-teritoriale pe anul 2011, luate în calcul la estimarea sumei transferurilor de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru nivelare bugetară, s-au efectuat următoarele evaluări.

Veniturile proprii ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale (cu excepția taxelor locale, mijloacelor și fondurilor speciale) se estimează în sumă totală de 2328,7 mil.lei, cu 414,5 mil.lei sau 21,7 la sută mai mult decât a fost luat în calcul la stabilirea raporturilor cu bugetul de stat pe anul 2010.

Crearea pe parcursul ultimilor ani a unui sistem efectiv de impozitare a proprietății imobiliare, va da posibilitate în anul 2011 de a mări baza fiscală la acest tip de impozit cu 35,2 mil.lei, comparativ cu anul 2010.

În anul 2011, în unitățile administrativ-teritoriale se preconizează a fi colectate *venituri generale de stat* (de la care se fac defalcări la bugetele unităților administrativ-teritoriale), în sumă totală de 791,1 mil.lei, cu 363,3 mil.lei mai mult decât a fost luat în calcul la stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pe anul 2010.

Conform normativelor, din veniturile generale de stat la dispoziția bugetelor unităților administrativ-teritoriale se lasă 467,0 mil.lei sau 59 la sută din suma totală, colectată în teritoriu.

Taxele locale se prognozează în sumă de 343,2 mil.lei cu 111,8 mil.lei sau 48,3 la sută mai mult ca în anul 2010.

Veniturile fondurilor speciale și a mijloacelor speciale pentru anul 2011 sînt prognozate în sumă de 8,7 mil.lei și 202,1 mil.lei, respectiv.

Ca urmare a evaluărilor efectuate, partea de venituri a bugetelor unităților administrativ-teritoriale, colectate în teritoriu, pentru anul 2011 se estimează în sumă totală de 3349,7 mil.lei, ceea ce e cu 755,5 mil.lei sau cu 29,1 la sută mai mult decât a fost luat în calcul la stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru anul 2010.

E de menționat, că mijloacele de la privatizarea sau vînzarea proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale nu se atribuie la veniturile bugetului, dar sînt sursă de finanțare a deficitului bugetelor unităților administrativ-teritoriale. Suma acestora pentru anul 2011 se estimează în volum total de 176,4 mil.lei.

Totodată, la evaluarea bazei fiscale și veniturilor din taxele locale, veniturile fondurilor speciale, mijloacele speciale, precum și mijloacele de la privatizarea sau vînzarea proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale nu se iau în considerare, acestea servind drept surse suplimentare pentru efectuarea cheltuielilor din bugetele respective.

În scopul estimării sumei transferurilor de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru nivelare bugetară, la estimarea

cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru anul 2011 s-au luat în considerare:

Particularitățile generale

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților publice locale și a ramurilor (domeniilor) respective;

- datele Biroului Național de Statistică privind numărul de locuitori și structura demografică pe fiecare UAT la situația din 1 ianuarie 2010;

- pentru localitățile din zona de securitate s-au aplicat majorările la salarii prevăzute prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 82 din 25 decembrie 1992;

- la estimarea cheltuielilor pentru contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat s-a aplicat tariful de 23% față de cheltuielile de remunerare a muncii la care se vor calcula aceste contribuții;

- cota primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală este în cuantum de 3,5 %, față de cheltuielile de remunerare a muncii la care se calculează aceste prime;

- la planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-a ținut cont de indicii de creștere a prețurilor de consum și eventualele îmbunătățiri a procedurilor de achiziții publice.

- la planificarea cheltuielilor pentru remunerarea muncii s-a ținut cont de numărul de personal real încadrat la finele anului și cheltuielile executate conform dării de seamă privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe anul 2010, majorările de salarii conform actelor normative ce reglementează etapele de implementare a normelor salariale, precum și optimizările obținute în rezultatul măsurilor întreprinse în cadrul reformei structurale a sistemului educațional.

Particularitățile specifice

Cheltuielile pentru *întreținerea aparatului președintelui raionului*, direcțiilor și secțiilor din subordinea consiliilor raionale și aparatului primăriilor.

La stabilirea numărului de personal în autoritățile administrației publice locale (primării, aparatul președintelui raionului, direcțiilor și secțiilor din subordinea consiliilor raionale) pentru anul 2011 s-au luat în considerație prevederile Hotărârii Guvernului nr. 688 din 10 iunie 2003 „Cu privire la structura și statele de personal ale primăriilor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)” și Hotărârea Guvernului nr. 689 din 10 iunie 2003 „Cu privire la organigrama și statele de personal ale aparatului președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea Consiliului raional”, precum și informația Biroului Național de Statistică privind numărul de locuitori în unitățile administrativ-teritoriale, la situația din 1 ianuarie 2010.

Cheltuielile medii pentru asigurarea activității unei unități de personal din organele administrației publice locale, în calcul pe an, este estimat în cuantum de 51148.34 lei pentru o unitate.

Cheltuielile pentru *apărarea națională* s-au estimat ținând cont de următoarele:

- pentru recrutare - în baza costului mediu al cheltuielilor prevăzute pentru un recruta pe anul 2011, în mărime de 415,90 lei, și numărul de recruți conform rezultatelor îndeplinirii sarcinii de încorporare a cetățenilor în serviciul militar în lunile mai-iunie 2010 și sarcina de încorporare pentru lunile noiembrie-decembrie 2010;

- pentru centrele militare - în baza cheltuielilor medii stabilite la întreținerea (cu excepția salariilor) unui colaborator al acestor structuri, care constituie 9163,60 lei, raportat la numărul colaboratorilor, prevăzut conform Hotărârii Guvernului nr.735 din 16 iunie 2003 „Cu privire la structura și efectivul-limită ale serviciilor publice desconcentrate ale ministerelor, departamentelor și altor autorități administrative centrale” (cu modificările și completările ulterioare). E de menționat că salarizarea acestor colaboratori se efectuează din bugetul Ministerului Apărării.

Pentru întreținerea *poliției municipale*, estimarea cheltuielilor s-a efectuat reieșind din costul mediu pentru întreținerea unui colaborator de poliție, care constituie 54959,40 lei și efectivul-limită al poliției municipale, conform Hotărârii Guvernului nr.735 din 16 iunie 2003 “Cu privire la structura și efectivul-limită ale serviciilor publice desconcentrate ale ministerelor, departamentelor și altor autorități administrative centrale” (cu modificările și completările ulterioare).

Cheltuielile pentru *învățământul public* s-au estimat precum urmează:

- pentru instituții preșcolare - în baza datelor Biroului Național de Statistică, privind numărul copiilor incluși în grupa de vârstă 3-6 ani, înregistrați în fiecare teritoriu la 1 ianuarie 2010 și a costului mediu, posibil a fi asigurat de la buget, în anul viitor, pentru întreținerea unui copil în aceste instituții, în mărime de 8525,2 lei.

- pentru școli, gimnazii și licee – în baza datelor din 1 ianuarie 2010 ale Biroului Național de Statistică privind numărul copiilor incluși în grupa de vârstă 7-16 ani, înregistrați în fiecare unitate administrativ-teritorială, majorat cu numărul mediu al elevilor claselor a X-XII, conform dării de seamă pe trimestrul III al anului 2009 și a costului mediu pentru întreținerea unui elev în aceste instituții, posibil a fi asigurat din partea statului, în mărime de 5795,4 lei (cu excepția cheltuielilor pentru acordarea dejunurilor calde elevilor).

La estimarea costului mediu pentru întreținerea unui elev în instituțiile respective de învățământ s-au luat în considerare efectele reformei de

eficientizare a acestui sector, scopul căreia rezidă în eliminarea capacităților excesive prin consolidarea claselor școlilor și a personalului.

Cheltuielile medii *nu includ cheltuieli pentru acordarea dejunurilor calde*, dat fiind că acestea se estimează separat.

În acest scop, în calcul s-a luat numărul mediu al elevilor claselor I-IV din unitățile administrativ-teritoriale, aprobat pentru anul 2010 de către autoritățile administrației publice locale și norma de alimentație la nivelul stabilit pentru anul precedent, iar pentru raionul Dubăsari a fost majorat cu numărul elevilor claselor V-XII din liceul satului Doroțcaia. Pentru toate unitățile administrativ-teritoriale s-au luat în calcul 165 zile de alimentație.

În conformitate cu Regulamentul privind modul de aplicare a *formulei de finanțare pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general* din raioanele pilot Căușeni și Rîșcani, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.612 din 30 octombrie 2009, în componența fondului de susținere financiară a teritoriilor au fost incluse transferuri categoricale și transferuri categoricale complementare:

- pentru raionul Căușeni, transferuri categoricale – în sumă de 75501,8 mii lei și transferuri categoricale complementare – în sumă de 3546,2 mii lei.
- pentru raionul Rîșcani, transferuri categoricale – în sumă de 56261,8 mii lei.

Cuantumul normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru instituție, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoricale, constituie 5561,0 lei și, respectiv, 437819,0 lei.

- pentru instituțiile de tip-internat – în baza numărului mediu de copii, aprobat pentru anul 2010 în aceste instituții și a costului mediu pentru întreținerea unui copil:

- în mărime de 36187,6 lei – pentru gimnaziile (școlile) internat de cultură generală;

- în mărime de 34919,6 lei – pentru școlile-internat cu regim special.

- pentru liceele cu profil sportiv – în baza numărului mediu de copii, aprobat pentru anul 2010, și a costului mediu pentru întreținerea unui copil, în mărime de 20491,0 lei.

- pentru instituțiile extrașcolare – în baza datelor din 1 ianuarie 2010 ale Biroului Național de Statistică privind numărul copiilor incluși în grupa de vîrstă 7-16 ani, înregistrați în fiecare unitate administrativ-teritorială, majorat cu numărul mediu al elevilor claselor a X-XII, conform dării de seama pe trimestrul III al anului 2009, și a costului mediu pentru întreținerea unui elev în aceste instituții, posibil a fi asigurat din partea statului, în mărime de 753,1 lei.

Cheltuielile pentru acest tip de instituții includ și cheltuielile aferente organizării odihnei de vară.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1117 din 6 decembrie 2010 “Cu privire la transmiterea unor instituții rezidențiale”, bugetele raioanelor Florești, Ialoveni și Ungheni au fost suplimentate cu respectiv 6484,8 mii lei, 5073,7 mii lei și 4122,9 mii lei.

În temeiul pct.1 al Hotărârii Guvernului nr.463 din 28 aprilie 2006 “Cu privire la Regulamentul școlilor sportive”, toate cheltuielile aferente asigurării financiare a activității școlilor sportive au fost transferate de la ramura “Învățământ” la ramura “Cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret”

Pentru anul 2011, cheltuielile pentru *contabilitățile centralizate, cabinetele metodice și serviciile de deservire administrativă* au fost estimate, într-un mod separat de instituțiile extrașcolare. Astfel, acestea au fost estimate în baza unităților de personal aprobate pe anul 2010 la tipurile de instituții respective și a costului mediu pentru întreținerea unei unități în aceste instituții, posibil a fi asigurat din partea statului, în mărime de 43273,0 lei.

Pentru acoperirea cheltuielilor legate de organizarea și desfășurarea *examenelor de absolvire* a gimnaziilor, școlilor de cultură generală și liceelor au fost incluse mijloace în cuantumul alocațiilor prevăzute pentru anul 2010, ajustate cu necesitățile suplimentare justificate de unitățile administrativ-teritoriale.

Cheltuielile UTA Găgăuzia, includ 6224,4 mii lei în legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind studierea limbilor.

În legătură cu funcționarea claselor de instruire generală a deținuților minori în penitenciarele a șase unități administrativ-teritoriale, cheltuielile pentru învățământ ale acestora includ mijloace pentru achitarea salariilor cadrelor didactice, care activează în clasele din penitenciarele respective (municipiile Bălți și Chișinău, raioanele Cahul, Hîncești, Rezina – cu a câte 64,7 mii lei și raionul Briceni – cu 129,4 mii lei).

În baza art. 10 alin. (2) lit. b) din Legea nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, la estimarea cheltuielilor medii pentru municipiul Chișinău s-au aplicat coeficienți de corelare: pentru instituțiile preșcolare - 1,119, pentru școli, gimnazii și licee - 1,07 și pentru instituțiile extrașcolare - 1,20.

Totodată, cheltuielile pentru învățământ în municipiile Chișinău și Bălți au fost suplimentate, respectiv cu 1500,0 mii lei și 1000,0 mii lei, pentru asigurarea cu cadre medicale a instituțiilor de învățământ secundar general, în conformitate cu art.51¹ al Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995.

Cheltuielile pentru *instituțiile de cultură și artă* pentru anul 2011 au fost estimate în baza datelor Biroului Național de Statistică privind numărul populației la 1 ianuarie 2010 pentru fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi și cheltuielile medii pentru un locuitor, posibile a fi suportate de stat, în mărime de 87,8 lei.

În temeiul prevederilor Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27 iulie 2006 și Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr.1421-XV din 31 octombrie 2002, pentru bugetul UTA Găgăuzia au fost estimate 5,0 mil. lei, din care 2,5 mil. lei pentru *susținerea radiodifuzorului public regional* Compania „Teleradio-Găgăuzia” și 2,5 mil. lei pentru susținerea instituțiilor teatral-concertistice din UTA Găgăuzia.

Pentru susținerea activității instituțiilor publice de cultură au fost luate în calcul 1097,5 mii lei dintre care pentru teatrul bulgarilor basarabeni „Olimpii Panov” din or. Taraclia 230 mii lei și pentru instituția publică „Veneamin Apostol” din or. Soroca 867,5 mii lei.

Cheltuielile pentru *sport și acțiunile pentru tineret* s-au estimat precum urmează:

- măsurile în domeniul sportului au fost estimate reieșind din numărul populației la situația din 1 ianuarie 2010 și cheltuielile medii pentru un locuitor care constituie 1,20 lei;
- instituțiile în domeniul sportului (stadioane) în baza cheltuielilor estimate de Ministerul Finanțelor pe anul precedent și numărul instituțiilor aprobate pe anul 2010;
- centrele de tineret au fost estimate reieșind din numărul de beneficiari la situația din 1 ianuarie 2010 și cheltuielile medii pentru un beneficiar în mărime de 7325,14 lei.
- activitățile pentru tineret au fost estimate reieșind din numărul populației la situația din 1 ianuarie 2010 și cheltuielile medii pentru un locuitor în mărime de 0,60 lei.

Cheltuielile pentru *asigurarea și asistența socială*:

Suma cheltuielilor pe tipuri de instituții a fost estimată, reieșind din cheltuielile medii, precum urmează:

- *pentru un specialist (unitate)*:
  - serviciul de protezare și ortopedie – 23568,06 lei;
  - serviciul de îngrijire socială la domiciliu – 25691,94 lei;
  - serviciul de asistență socială comunitară – 28895,20 lei
- *pentru un tutelat în*:
  - azilurile pentru bătrâni și invalizi – 26047,93 lei;

- instituțiile de asistență socială pentru persoanele fără adăpost – 26716,02 lei;
- centrele de reabilitare pentru invalizi și pensionari – 25897,24 lei;
- centrele psihosociale de reabilitare ale victimelor violenței în familie – 28838,24 lei;
- centrele de asistență și protecție ale victimelor traficului de ființe umane – 24279,84 lei;
- casele de copii de tip familial – 17690,47 lei;
- centrele de asistență socială pentru copii: de zi – 14549,95 lei și de plasament – 25562,44 lei;
- serviciul de asistență parentală profesională – 23572,14 lei.

Întru executarea art.41 al Legii nr.821-XII din 24 decembrie 1991 privind protecția socială a invalizilor, se preconizează mijloace pentru plata *compensațiilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban* (cu excepția taximetrelor) pentru invalizii de gradul I și II, copiii-invalizi și persoanele ce însoțesc un invalid de gr.I sau un copil – invalid. Potrivit Ordinului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr. 17 din 11 februarie 2009, tariful pentru traficul de călători cu autobuze de tip comun pe rutele interurbane și suburbane (pentru un pasager/kilometru) constituie până la 0,36 lei. Astfel, pentru anul 2011 cuantumul compensațiilor în toate unitățile administrativ-teritoriale (cu excepția municipiului Bălți și Chișinău) s-a calculat în mărime de 18 lei lunar. Cuantumul compensațiilor pentru municipiile Bălți și Chișinău s-a estimat în mărime de 45 lei și, respectiv, 60 lei, ținând cont de tarifele stabilite de autoritățile publice locale respective.

Întru executarea Hotărârii Guvernului nr.1268 din 21 noiembrie 2007 „Cu privire la compensarea cheltuielilor de deservire cu transport a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor”, se preconizează o alocație anuală în sumă de 400 lei/persoană pentru categoriile respective de cetățeni.

Întru executarea punctului 10 al Hotărârii Guvernului nr.198 din 16 aprilie 1993 „Cu privire la protecția copiilor și familiilor socialmente vulnerabile”, pentru plata indemnizațiilor pentru copiii înfiați și copiii orfani și rămași fără îngrijire părintească, luați sub tutelă (curatelă) au fost estimate cheltuieli, a câte 500 lei lunar.

Totodată, pentru anul 2011 au fost luate în calcul mijloace pentru întreținerea unui Centru multifuncțional și a unui Centru de plasament temporar al bătrânilor în raionul Anenii Noi - 1322,5 mii lei, trei centre comunitare multifuncționale în raionul Călărași – 1494,8 mii lei, un Centru maternal în raionul Căușeni – 344,0 mii lei, două Centre de zi pentru copii cu cerințe educative speciale în raionul Criuleni – 1054,5 mii lei, un Centru de zi pentru copii cu cerințe educative speciale în raionul Dubăsari – 520,9 mii lei, un Centru maternal, un Centru de servicii sociale pentru copii și un Centru comunitar multifuncțional în raionul Soroca – 2147,5 mii lei.

De asemenea au fost luate în calcul și mijloacele pentru serviciile de asistență parentală profesionistă create în anul 2011 în raioanele: Anenii Noi – 47,1 mii lei, Cantemir – 141,4 mii lei, Călărași – 94,3 mii lei, Căușeni – 165,0 mii lei, Cimișlia – 188,6 mii lei, Criuleni – 212,1 mii lei, Edineț – 306,4 mii lei, Leova – 47,1 mii lei, Nisporeni – 141,4 mii lei, Orhei – 707,2 mii lei, Soroca – 707,2 mii lei, Șoldănești – 117,9 mii lei, Ungheni – 825,0 mii lei și mun.Chișinău – 471,4 mii lei.

Pentru *stațiunile de salvare pe apă* cheltuielile medii pentru asigurarea activității unui angajat sînt estimate în mărime de 17600,00 lei.

Întru executarea Hotărîrii Guvernului nr.1543 din 29 noiembrie 2002 „Cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutilizarea pesticidelor inutilizabile și interzise”, la stabilirea raporturilor interbugetare dintre bugetul de stat cu bugetele unităților administrativ-teritoriale, pentru serviciile respective au fost estimate cheltuieli, în sumă de cîte 200,3 mii lei pentru fiecare depozit amplasat în UAT.

Cheltuielile pentru *amenajarea teritoriilor* au fost luate în considerare în mărimea sumei prognozate a taxei pentru amenajarea teritoriilor și alte surse disponibile ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru acest scop.

Cheltuielile pentru *întreținerea drumurilor locale* nu vor fi mai mici decît suma defalcărilor de la taxa de folosire a drumurilor percepută de la posesorii de autovehicule înmatriculate în Republica Moldova, estimată pentru bugetul unității administrativ-teritoriale respective.

Pentru stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele UAT s-au luat în calcul următoarele cheltuieli neatribuite la alte ramuri:

- asigurarea activității serviciilor de deservire a clădirilor consiliilor raionale (municipale) și sediilor primăriilor. Cheltuielile normative pentru asigurarea activității unui angajat în serviciile menționate se estimează în mărime de 16073,31 lei pentru o unitate pe un an;
- constituirea fondului de rezervă al autorităților publice locale în proporție de 1% din volumul cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale respective;
- întreținerea gărzilor populare reieșind din 0,20 lei pentru un locuitor;

La estimarea mărimii cheltuielilor medii pentru anul 2011, nu s-au luat în considerație cheltuielile din contul taxelor locale, mijloacelor speciale și fondurilor speciale și proiectelor finanțate din sursele externe.

Reieșind din estimările cheltuielilor pe bugetele unităților administrativ-teritoriale și ținînd cont de baza fiscală a fiecărei unități administrativ-teritoriale, s-a estimat suma transferurilor de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale din contul fondului de susținere financiară a teritoriilor, în sumă de 3877,7 mil.lei, suma acestor transferuri acoperind circa 56,6 % din cheltuielile componente de bază a acestor bugete. De mijloace din fondul de

susținere financiară a bugetului de stat vor beneficia toate bugetele unităților administrativ-teritoriale cu excepția mun. Chișinău.

Reieșind din criteriile și principiile puse la baza estimării cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru stabilirea raporturilor între bugetul de stat și aceste bugete, partea de cheltuieli a bugetelor unităților administrativ teritoriale pe anul 2011 se estimează în sumă totală de 6849,8 mil.lei.

Estimările veniturilor și cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, luate în calcul la stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pe anul 2011, se prezintă în Tabelul nr.14 anexat la Nota informativă.

Indicii estimați ai veniturilor și cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru anul 2011, servesc doar punct de reper pentru stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea. În rest, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea dispun de autonomie în estimarea și aprobarea bugetelor proprii și stabilirii raporturilor între bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetele de nivelul întâi.

În afară de aceasta, pentru anul 2011 bugetele unităților administrativ-teritoriale vor beneficia de transferuri cu destinație specială în sumă totală de 124,9 mil.lei, dintre care pentru cheltuieli capitale – 100,0 mil.lei, pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Căușeni și Dubăsari – 24,3 mil.lei și pentru compensarea veniturilor ratate deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița-Tiraspol (conform prevederilor Legii 39-XVI din 2 martie 2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stînga Nistrului ale raionului Dubăsari) – 0,6 mil.lei. Transferurile de la bugetul de stat la bugetele raionale, la bugetele municipale Chișinău și Bălți și la bugetul central al unității teritoriale autonome Gagauzia se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege.

***

Proiectul bugetului de stat pe anul 2011 este unul balanțat, bazat pe posibilitățile și constrîngerile dictate de necesitatea asigurării unei stabilități macrofiscale. Ca urmare, în anul 2011 o atenție deosebită din partea autorităților publice centrale și locale urmează să fie atrasă disciplinei și exigenței în organizarea și administrarea unui management eficient în utilizarea mijloacelor financiare publice disponibile.

9. Anexe la Nota informativă

La prezenta Notă se anexează următoarele tabele:

1. Indicatorii macroeconomici pentru anii 2008-2011
2. Evoluția bugetului de stat la venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare, 2009-2011 (proiect)
3. Evoluția bugetului de stat la cheltuieli pe categorii economice, 2009-2011 (proiect)
4. Evoluția bugetului de stat pe mijloace speciale, 2009-2011 (proiect)
5. Evoluția bugetului de stat pe fonduri speciale, 2009-2011 (proiect)
6. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului pentru manuale pe anul 2011
7. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului republican pentru susținerea socială a populației pe anul 2011
8. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondului ecologic național pe anul 2011
9. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor fondurilor ecologice locale pe anul 2011
10. Sinteza proiectelor finanțate din surse externe incluse în bugetul de stat pe anul 2011
11. Informație privind costul de deviz, soldul costului de deviz și repartizarea pe obiecte a alocațiilor prevăzute autorităților publice centrale pentru finanțarea investițiilor capitale în proiectul bugetului pe anul 2011
12. Informație privind repartizarea alocațiilor autorităților publice centrale destinate finanțării reparațiilor capitale pe anul 2011
13. Informație privind repartizarea alocațiilor destinate finanțării cheltuielilor capitale pe autorități publice locale pe anul 2011

14. Estimările veniturilor, cheltuielilor, surselor de finanțare a deficitului pe bugetele unităților administrativ-teritoriale pe anul 2011
15. Evolutia bugetului public național la venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare, 2009-2011